

31222

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 }
సంపుటము ౧౨ }

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ నెవ్వరునెల 28-వ తేది సోమవారము
శ్రీ కృష్ణనామ సంవత్సరము, అశ్వజమాన శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

No 149
సంచిక ౧౪౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
సార్వభౌమనొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టిపేథి, మద్రాసు లేక, 109 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

శ్రీ బాలభారతి గ్రంథనిలయము, చాగలమట్టి (కర్నూలుజిల్లా) దత్తమండలము

స్థాపితము)

భాషాధారణ!

మఖ్యోద్దేశము!!

పరిశ్రమపోషణ!!!

(1923

ఇందు ప్రతిరెండుమాసములకు మత, సాంఘిక, దేశీయ, పౌరాణిక ఆపరాధపరిశోధక, నవలలు, రసవంతములగు నాటకములు, శ్రేష్ఠతమములగు పద్యకావ్యములు నొకటివంటున ప్రకటింతుము.
చందాదార్లుగా చేరగోరువారు ప్రవేశమును రు 0-8-0 చెల్లించి రిశిదుపొందవలెను ప్రతి రెండుమాసములకు వెలువడు గ్రంథము తప్పక తీసుకొనవలయును ఇతరులకు చందాదారులకు కల తగ్గించి యివ్వబడును మందు వెలువడిన గ్రంథములు కొన నక్కరలేదు వలయునన్నచో తగ్గించువలెను వాటినికూడా పంపబడును చిరునామా మారినచెలసే మాకు తెలుపవలయును

ఇందు వెలువడిన గ్రంథములు - ప్రథమరత్నము
సువర్ణ కేసరి కృష్ణసేన (సాంఘిక నవల)

తృతీయరత్నము

మనోరమా విజయము
(చరిత్రాత్మక నాటకము)

ప్రథమ కుసుమము
గండికోట (గీతము)

ఆంధ్రభాషయందు రిక్షరజ్ఞానముకల ప్రతిభావంతుడును చదువరిగన యద్భుతకద సువర్ణ కేసరికై చంపకమాలయును, కృష్ణ సేననకై చంద్రమల్లుడును, పన్నెడి వుపాయములును, పడెడిపాట్లును సమర్థించెడి సాహసకార్యములును, తుట్టుతుడను సువర్ణ కేసరి కృష్ణ సేనుల సమాగమమును, సాంతముగా చదివిన వారల హృదయ ముప్పొంగి మేను పులకరించి ఆపందభాష్యముల విడువకమానరు సందర్భానుసారముగా పెక్కు సాంఘిక విషయములు చర్చింపబడినవి జెయ్యెల! చదువ మొదలిడిన అంత్యమునవరకు విడువన మనుకువుట్లు వెల. — చందాదారులకు 0-12-0, ఇతరులకు 1-0-0 పోస్టేజి వేరు

ఇందు మనోరమ తనభర్త కొరకై పడెడి పాట్లును, సాహసములు ఆత్మద్యుతభయంకరములు హిల్ డాన్ దొరగారి దుండగములును, డార్డుగారి దయాహృదయమును వర్ణింప నలవికాదు నిరాగియుని భర్తను సంసారమునకు దించిన పతి వ్రతాచరిత్రము దక్షిణ ఆఫ్రికాయందలి తేయాకుతోటలోని భారతీయ కూలీల పడు పాట్లు చదువ మిగిల సంతాపకరము వెల - చందాదార్లు 0-12-0, ఇతరులకు 1-0-0, పోస్టేజి వేరు.

ఇది కడపజిల్లా జంబులమడుగు తాలూకాయందలి పెన్నా నదీతీరంబుననున్న యొక దుర్గరాజముయొక్క చరిత్ర అప్పటి వున్నతీర్థిని, యిప్పటి హీనతీర్థిని చదివిన ప్రతిహైందవు డును కంటరడిపెట్ట మానడు నేడే తెప్పించి చదువుడు చందాదార్లకు వుచితము ఇతరులకు రు 0-4-0
మరా — దీనిని ప్రత్యేకముగా పంపుటకు వీలుండదు గాన యేదేని వొక సాత్రమును తెప్పించుకొన్నచో దానివెంట పంపెదము లేదా రు 0-8-0 చీట్లు పంపించినచో బుక్కు పోష్టుగా పంపెదము

ద్వితీయరత్నము
కలియుగ దర్పణము (నాటకము)

చతుర్థరత్నము మేవాడు పతనము
(చరిత్రాత్మక నాటకము)

ద్వితీయకుసుమము
రత్న బాయి (సాంఘిక నవల)

కలిపాతనిరసము! ఖిలవిదారచండకాననము!!
వృద్ధవివాహములు - అతిభాల్య వివాహములు - కలి యుగానర్థము లనియు-యువజన కంటకము లనియు ప్రవర్తిండుటకు "కలియుగ దర్పణమే" దర్పణము బాలవలెంటునగు నువతి దుఃఖమును చదివిన నెంతటి రాతిరండె యొనను నిరగోగ్ధనదు. ఇందలి పద్యములు రసవంతములు మోహవారిధిని మునింగిన జనార్దనుడు-ముక్తిమార్దనును మాపును వ్యభిచారి-విరాగియుగను నీతిబాహుళ్యం-నీతిబోధకుడగు. ఇది దుండగీడులకు-సమ్మెట్లు వేటు దుష్టయవ్వన విద్యాగులకు-వివేకభాధిని భేద్యావృత్తి దావానలము- వెద్యేల చదివించుచిన హృదయము రంజిల్లును. వెల — చందాదారులకు రు 0-12-0, ఇతరులకు రు 1-0-0, పోస్టేజి వేరు.

మహాప్రసిద్ధి కవి శేఖరుడగు ము ద్వితీయరత్నముగాని శారి వంగభాషా యాపకానువాదము మాస్పీచే బోషించిన రుకణరసమును గోవింద సింహునిచే నన్నె పెక్కు చాత్రుగమును, మహాబత్ సాగుని కట్టులయిన చదివిడే తీలయును మొగతో నేనాధిపతియుని హిదాయత్ ఖానుని విక్రేతలు చదువ సాగగుల కనువుబ్బు నవ్వించును పర్యంతి రోత్సాహము చదువైనపుడు ఎట్ల ఎరికివారికైనను గౌరవమువ్వంగను హృద్యముముల-పద్యములు అమృతోపమ గాకాములు సాహిత్యగూఢీర గద్యములు ప్రవర్ధనానుకూలము గాయవాదము శ్రీ పాలవ రి మార్గవారాయ గారు న ప్రసిద్ధి గల అనువాదగానా వివాలముల శ్రీ జంధ్యాల శిన్నారావు చేతి కీరక గ్రాంథ బడినది చందాదారులకు కాకే 1-0 0౦ యెరులకు రు 1-8-0 సాదా ప్రతి రు 1-4-0

సప్తమాసములకు ఒకసారి ప్రవేశముగా మురిపెయ్యగల్గు పాట్లు లొంగి పోవున గా ముద్దులొక కు చక్కనిమాలలతో నింకియున్నది ప్రతి టకు ప్రసాదక కంకితీ 2౦ కే ప్రమాణికాకా పాక లు బాళాంబించును శిల్పము
ల — చందాదారులకు రు 0 6-0
ఇతరులకు రు 0-8-0

వలయువారు:- యం. రామసుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, ప్రెసిడెంటు, శ్రీ బాలభారత గ్రంథనిలయము చాగలమట్టి, కర్నూలుజిల్లా

లండనులోనున్న డాక్టరు మేరీ కార్మిక్లేట్ స్టోన్స్, డి. ఎస్. సి. పి. హెచ్. డి. ఫెల్లో

ఫిజియన్ సర్టిఫైడ్ కళాశాల, వారిచే

నెక్స్ట్ స్టెప్ స్త్రీ పురుష సాంగత్య విషయక గ్రంథము

ఈ పుస్తకమునందుగల స్త్రీ పురుష సాంగత్య

విషయమై ప్రజలు తమ అభిప్రాయములను

పూర్తిగా పడపడే పయియున్నారు:

ఇందులోగల విషయములు:—

మొదటి భాగము:— వివాహము,

దానిచే గలుగు లాభములు, ఎంత వయస్సులో

వివాహము చేసుకొనవలసివచ్చింది. ఎట్టివారిని వరించ

వలసినది, ప్రేమ అనేకరకములకింద విభజించ

బడినది, వరించునప్పుడు పురుషుడు వివర్ణించవల

సిన విషయములు, వరించునప్పుడు స్త్రీ వివర్ణించ

వలసిన విషయములు, స్త్రీ పురుష పుట్టుటకు

సంబంధించిన శరీరాంతరసయవ కాస్త్రము శరీర

కాస్త్రము, మోహముచేగలుగు మంచి నెబ్బరులు,

ఇంద్రియనిగ్రహమునకు సంబంధించిన నిబంధనలు,

బిడ్డలు—వారివాంఛనీయత, బుద్ధి మతలతకు చేరిన

నియమములు.

రెండవ భాగము:— భుజించుట, నూతనముగా గర్భముధరించుట, గర్భాశయము వృద్ధియుగుట, గర్భము

ధరించుయుండుకాలము, గర్భము—దానియొక్క చిహ్నములు, గర్భము నిలుచుట, గర్భకాలమందు గలుగు చిహ్నములు,

ప్రసవము: ప్రసవానంతరము తల్లి ఆచరించవలసినవిధము, బిడ్డను పెంచవలసిన నియమములు.

మూడవ భాగము:— తప్పులను సవరించుకొనుట. గర్భము, స్త్రీజాతికి సంబంధించినవ్యాధులు—

వాటికి కారణములు, పురుషజాతికి సంబంధించిన వ్యాధులు వాటికి కారణములు, ముష్టిమైధునము, వంధ్యత్వము, నపుంసక

త్వము, వివాహనంతరము సౌఖ్యముగానుండుటకు కావలసినవిషయములు— వాటిని ఎట్లు పొందుట, సాయంకాలములందు

నిద్ర, ఆపాయ మేమియు లేక పుట్టుకను అపుట, ఇవిగాక యిక్కడ తెలుపుటకు వీలుకానట్టి అనేక యితర

ముఖ్యవిషయములుకూడ ఇందులోగలవు. ఇందులో నిదర్శనములుకూడ గలవు.

అన్ని ఖండములందును ప్రసిద్ధిబడినది. 10 విదేశభాషలందు తర్జుమాచేయబడినది. విషయములు బాగుగా

తెలియునట్లును చదువునట్టివారికి ఉత్సాహముగా నుండునట్లును సాంకేతికభాష లేక మిక్కిలి విశదముగా తెలియు

భాషలో వ్రాయబడినది. 17 సార్లు ముద్రించబడినది. 481500 ప్రతులు అమ్ముడు పోయినవి.

ఈ గ్రంథము ఆంగ్లభాషలో గలదు. ప్రతి 1 కి ధర రూ 6-0-0 లేక 10 పిల్లలగులు.

బ్రిటిష్ మెడికల్ జర్నల్ అభిప్రాయము:— వివాహితులకు వివాహము చేసుకొనబోవువారికి

ఇది చాల ఉపయోగకరమైన గ్రంథము.

కేంబ్రిడ్జ్ రెవ్యూ అభిప్రాయము:— స్త్రీపురుషజాతికి సంబంధించిన గ్రంథము. ఆంగ్లప్రజలకు వివర

ముగా తెలియునట్లు వ్రాయబడిన గ్రంథము దీనికంటె మించినదిలేదు.

ది న్యూయార్కు వర్ల్డ్ అభిప్రాయము:— వివాహవిషయమై మన భాషలో విపులముగా తెలుపు

లేవ్వతరమైన గ్రంథము

ది లాన్సెట్ అభిప్రాయము:— ఇందులోగల నిదర్శనములు మరెవ్వరును దొరకుట దుర్లభము.

ది ఉమన్ లీడర్ అభిప్రాయము:— ప్రస్తుతము ప్రజలకు ముఖ్యముగా కావలసిన గ్రంథము.

ఈ దిగువవినివలసమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

THE INTERNATIONAL PUBLISHING COMPANY,

International Buildings, Ludhiana, (Punjab.)

Telegraphic address "Inpuco" Ludhiana.

లంహీనము, వరముల, డిలహీనము

రక్త హేమ

1228

Deschiens' syrup

పిరపును ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమునకు, ఔషధము, విషవృక్షములను, 40,000 వైద్యులు విశ్వకొనియున్నారు. డిస్కం, పారిశు

అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను చిహ్నము.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co, 174, Broadway, Madras.

ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథ నిలయము పితాపురము

—: క్రొత్తగ వెలువడిన నవలలు:— బ్రాంచి 279 లింగి తెట్టిపిథి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథములను పోస్టాఫీసుగా చందాకారులకు రూ 2 మాత్రమే. ఇంకను అనేకములను చాడత్ర.

సా. ఖేక, అపరాధ పరిశోధక నవలలుకలవు. వెలయువారికి క్యాటలాగు పంపుము.

గోరా 1926 ఇంటర్ మిడియేట్ టెక్స్టుబుక్ రు 1-8-0

[యవలెను.

N. B. ఈ గ్రంథనిలయము కాకినాడనుండి పిరముగా పితాపురము మార్చి నాముగనుక జాబులు పితాపురమునకే వ్రా

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ సెప్టెంబరు 28-వ తేది సోమవారము:

1. ధాన్యములు

దనియాల బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు

వియ్యముబస్తాలు మొదలు వరకు

కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవ రు 14 0 0 15 0 0

సెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 16 0 0

డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 17 0 0

రాగులు రా. 184 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0

నావ్యలు ,, ,, 20 0 0 24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 12 8 0 13 0 0

సెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0 12 8 0

సెసలు ,, డిటా ,, 13 8 0 14 8 0

మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0

జలవలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 9

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0

కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి ,, 58 0 0 59 0 0

ఇతరప్రదేశము ,, ,, 54 0 0 56 0 0

వేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 182 మి.కొ.నూనె 180 0 0

ఆముదము బా 1-కి ,, 112 0 0 113 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0

మారపసుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0

మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి ,, 100 0 0 110 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మజుగు 1-కి రు 45,50

కాళహస్తాపాయకట్టు ,, ,, 50,55

తెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 55 8 0

చింతపండు బా 1-కి ,, 50 0 0 77 0 3

5. ఇనుము

వట్టారకం బా 1-కి ,, 28 0 0 33 0 0

చదరం ,, 28 0 0 36 0 0

రవుండు ,, 33 0 0 45 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 రులంగు ,, 72 0 0 76 0 0

ఇంగారము, రులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0

సవరము 1-కి ,, 18 6 0

ఇత్తడి బా 1-కి ,, 260 0 0 270 0 0

రాగి డిటా ,, 278 0 0 280 0 0

ఆస్కాచక్కెర 226 పాకీ గువి 31 0 0 31 4 0

7. దూది

బోండావెన్నబారము 1-కి రు 800 0 0

పల్నాడు దూది ,, ,, 215 0 0

8. నూలు

కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 0 0

మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0

పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

నూళియేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0

పద్మాక్ష నెం 24 1/2 ,, 9 12 0

14 1/2 క్విలక్ పక్షి ,, 7 8 0

నెం 20 బెన్ని సింహం యాకె ,, 9 4 0

నెం 22 ,, ,, 9 12 0

నెం 12 1/2 బెన్ని పర్మగు ,, 8 0 0

నెం 14 1/2 ,, ,, 8 4 0

నెం 12 1/2 అలెన్సు ,, 7 2 0

నెం 12 1/2 కోయిలుపట్టి ,, 7 2 0

నెం 22 1/2 రంగవిలాస ,, 9 4 0

నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు ,, 7 2 0

క ర శూ ల హ రి

వెల సిసా 1-కి రు. 0-6-0

ఈ ద్రావకమువలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము కాలుట,

చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5, 6 బొట్లను

చెవిలో పోసిన, బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

[illegible]

డా.వి.వరదరాజులునాయుడుగారు

తనచర్యను సమర్థించుకొనుట

జస్టిసు ప్రతికూల రాజస్థాని నాయుడుగారు డా॥ వి. వరదరాజులునాయుడుగారికి గౌరవ బహిరంగ లేఖను ప్రత్యుత్తరముగ వరదరాజులునాయుడుగారు స్పందించి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమునకు నేను సహాయముజేయుటను బట్టియు, ఈ మధ్య మునిసిపలు స్థానికబోర్డుల యెన్నికల ఫలితములబట్టియు నా మిత్రులు కొందరి కనుమానము కలిగినది. 18 వ తేదీ జస్టిసు ప్రతికూల రాజస్థాని నాయుడుగారు వ్రాసిన బహిరంగ లేఖ యీ విషయమును దెలుపుచున్నది. ఇంతకన్న పెద్ద జవాబువ్రాయ జాలనందుకు విచారించుచున్నాను. ఎక్కువసేపు కండ్లకు మెచ్చుచున్న శ్రమనీయవలదని వైద్యులు సలహాజేయుటచే నీ కృద్ధివయములదెల్పుచున్నాను. నేను రాజకీయములందు పాల్గొనుచున్నప్పటినుండయు కాంగ్రెసు వారు కాప న సభల ను స్థానిక సంఘములను వశపరచుకొనవలెనని బోధించుచుంటిని. సహాయనిరాకరణము రోజులలో గూడ యీవిషయమై గట్టిక జెప్పించుంటిని. సహాయ నిరాకరణము మానుకొనిన పిదప పట్టుదలతో పనిజేయుచుంటిని. నన్ను నేను సమర్థించుకొనుటకు నేనిదివరకు నుడివిన ఉపన్యాసములనుండిఉదాహరించుకొన్నందుకు చదువరులుమన్నింతురుగాక. తిరువాకూరు స్టేటు కన్వెంసు అధ్యక్షోపన్యాసమునందు (1922) "కాంగ్రెసువారు ప్రభుత్వ సంస్థలలో ప్రతిస్థానమునకు పోటీదగిలి ఆక్రమించుకొనవలెను" అని చెప్పి అందుకు తగిన విధానము సూచించితిని. ఆర్కాటు, తిరువళ్లూరు, శ్రీవల్లిపుతూరు, మధుర, తిన్నవెల్లి, నేలము సభలన్నింటి అధ్యక్షోపన్యాసములందు 1923-24 సంవత్సరములలో యీ విషయమున వివరముగా చెల్పుచు జస్టిసు, మితవాదపక్షముల చొరనియరాదని నుడివియుంటిని. గురుకులవివాదము ప్రబలియున్నపుడుగూడ జాతీయభావమునకు సాంఘికభావనమునకు వ్యత్యాసము దెలుపుచు ప్రజలందరు స్వరాజ్యపక్షముతరపున నుండవలెనని కోరితిని. ఈ విషయమును యెట్లు మరచికో తెలియకున్నది. మరల నాయుపన్యాసములనుండి ఉదాహరించెదను:- "మనలోమన కన్నీ భేదములున్నను దేశీయు లభీప్రాయము స్వరాజ్యయుల విధానమున కనుకూలముగనుండనియెడల మనము కోరెడిఫలితములు ప్రకారపు మీరు కాంగ్రెసుసభ్యులై స్వరాజ్యపక్షమునకు ప్రోత్సహమొసంగవలెను." (18వీప్రిలు 1925)కంటేవరకు ఉపన్యాసము:- "కాంగ్రెసువారు స్థానిక మునిసిపలు సంఘములలో అన్నిస్థానముల నాక్రమించవలెను. అన్నిపక్షములలోను మంచివారు చెడ్డవారుగూడనుందురు. కాని వారు తమపక్షనిబంధనలలోబడి యుండవలెను" (హిందూ 28 వీప్రిలు 1925) మదరాసు దినపత్రికలన్నింటిలో 1925 మే 4 వ తేదీన నేను గావించిన ప్రకటన గాన్పించును:- "గురుకులవాదము గృహచ్చిద్రమువంటిది గాని రాజకీయ కార్యక్రమమునకు దీనికి యెట్టిసంబంధములేదని మనవిజేసికొనుచున్నాను. జాతీయవాదులు భారతదేశ స్వతంత్ర్య సైన్యములోని సైనికులవంటివారు. వారిలో నెవరు ప్రభుత్వమును ధైర్యముగా నెదిర్చినవారికే జాతిమతభేదములు పాటించక నేను ఓటుజేయుదును. కలకత్తాలో (28 మే 1925) మహాత్మాగాంధీగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో నిట్టి ఆభిప్రాయమునే చెప్పితిని. నేనీ ప్రకటనలన్నియు గురుకుల వివాదమునందు బ్రాహ్మణులకు వ్యతిరేకముగ పోరాడుచున్నపుడే గావించితినిని విషయము, ఇప్పుడు నాలో తప్పులెంచయత్నించు మిత్రులందరు గుర్తించవలెగాక. తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘ కార్యక్రమము ముగించునపు డిట్లుచెప్పితిని. "నేను బ్రాహ్మణులతో పోరాడుటకు జస్టిసు పక్షమున చేరగలను. కాని ప్రభుత్వమువారి నెదిర్చునుటకు ఆపక్షమున చేరలేను. వారిని సహకారపథతి." (హిందూ, 1-8-25) నేను జస్టిసుపక్షమునకు వ్యతిరేకముగ కాంగ్రెసులన్నియుల బలపరచుటలో నేమి అసందర్భముకలదో రామస్వామి నాయుడుగారిని విషయపూర్వకముగ చెల్లగొరుచున్నాను.

గురుకుల వివాదము

గురుకుల తగవునందు నేను ద్రోహమొనర్చితినియని, ఆ సవరణ తగవుల చెప్పితినినియు నిందించిరి. ఆవిషయమున నామిత్రుడు సత్యమును గమనించలేదని విచారించుచున్నాను. కీ॥ శ్రీ॥ వి. వి. ఎస్. అయ్యరుగారు బ్రాహ్మణేతరులకు సాంఘిక సైలికవిజ్ఞాన విషయములందు వీధిత్వము లలవడ జేయుచున్నానిపూర్తిగా నమ్మియున్నట్లుచే గురుకులతగవు ప్రారంభించితిని. గురుకులములో న్యాయము నెలకొల్పటము బలకొల్పటములు మును చేకూర్చుచుంటిని. అక్రమము మేనేజ్మెంటు తప్ప తక్కినవిమయములను 15 రోజుల సంది నేర్పరచితిని. (హిందూ 28-మే 25 మాడుడు) కాని ఆగవుపు. చాటకముందే వి. ఎస్. అయ్యరుగారు కాలముజేసిరి. ఆయనయే వర్ణాశ్రమ ధర్మముల ననుసరించి పోరాడుచుండెను. ఆయనపోయిన పిమ్మట అంతయు కాంతింతుట సహజమే. నేను ఊరకొనుటన్యాయమే. అక్రమవాసులలో డి. త్తములు విడచిపెట్టిరి. ఈపాటముకు ఫలితముగ బ్రాహ్మణేతర గురుకులసంఘమునకు సుమారు రూ॥ 22000 చేకూరెను. వారు తగవుయెట్లు పరిష్కరింపబడినది త్వరలో ప్రకటింతురు. నేను చేయదలచుకొన్నది చేసితిని.

తనీ. గురుకులములో న్యాయము సమత్వము నెలకొల్పటములు మును చేకూర్చుచుంటిని. అక్రమము మేనేజ్మెంటు తప్ప తక్కినవిమయములను 15 రోజుల సంది నేర్పరచితిని. (హిందూ 28-మే 25 మాడుడు) కాని ఆగవుపు. చాటకముందే వి. ఎస్. అయ్యరుగారు కాలముజేసిరి. ఆయనయే వర్ణాశ్రమ ధర్మముల ననుసరించి పోరాడుచుండెను. ఆయనపోయిన పిమ్మట అంతయు కాంతింతుట సహజమే. నేను ఊరకొనుటన్యాయమే. అక్రమవాసులలో డి. త్తములు విడచిపెట్టిరి. ఈపాటముకు ఫలితముగ బ్రాహ్మణేతర గురుకులసంఘమునకు సుమారు రూ॥ 22000 చేకూరెను. వారు తగవుయెట్లు పరిష్కరింపబడినది త్వరలో ప్రకటింతురు. నేను చేయదలచుకొన్నది చేసితిని.

శర్వదేవియందలి వర్ణాశ్రమ ధర్మగోచరమునకు ఆఖరు దెబ్బగొట్ట నవసరము లేకుండెను. వర్ణాశ్రమధర్మము నెదిర్చునుటకు నేనెప్పుడును వెనుదీయను. ఇంతకుమించి యేమియు జెప్పదలచుకొనలేదు. ఆయనద్యమము నింతటితో నిల్పివేయదలచని వారు నాయకత్వము వహించి కొనసాగింపవచ్చును.

ఇక ఆస్పత్రికల సమస్య ఖద్దరు విషయములు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందున్నవి. కాంగ్రెసు సభ్యుడైన ప్రతివాడు ఆస్పత్రికల లొంగింది ఖద్దరు వ్యాపింపజేయుటకు కంకణము గట్టవలెను. బ్రాహ్మణాధికృత ఆస్పత్రికలను లొంగింపజాలదని నామిత్రుడు చెల్పుట సరిగనే యున్నది. బ్రాహ్మణులకు ట్రాలు, బలన తరమున వారి ప్రతికూలాంధోళన మున్నపుడుగూడ మనము జాతీయ కార్యక్రమమును జయప్రదముగ జరుపగలమని గురుకుల వివాదము ద్వారా తమిళదేశమంతకు నేను చెల్పియుంటిని. తిరిగి జెప్ప నవసరములేదు. బ్రాహ్మణ కాంగ్రెసు సభ్యుని యందు బ్రాహ్మణేతరులకు సమ్యక్ము లేనిచో తానాతని స్థానమున జేరి పనిజేయవలెను.

సంఘవిభేదములు

ఈ రాష్ట్రమునందు వివిధ సంఘములయందు కైకమత్వము చేకూర్చుటకు శ్రీనివాసయ్యంగారు సమర్థులని నేను నమ్ముచాలను. వర్ణాశ్రమధర్మము అడ్డువచ్చును. బ్రాహ్మణులు జన్మమునుబట్టి అధిక లనుకొనునంతకాలము ఈతగవుండును. బ్రాహ్మణేతరుడు సాంఘిక, సైలికమతవిషయములందు తక్కువగానుండక తగినహక్కులుగల్గి అర్హమగుస్థానమునందుండవలెను. జాతిభేదములు, బ్రాహ్మణుల ఆచారాధికృతలు అంతరించవలెను. అప్పుడుగాని బ్రాహ్మణేతరుల పునరుద్ధరణము జరుగదు. హిందూ వర్ణాశ్రమ ధర్మము, బ్రీటిషు సామ్రాజ్య కాంక్ష యీదేశ స్వాతంత్ర్యసాక్షిములకు ముఖ్య ప్రతిబంధకములుగ నున్నవి. సాంఘికమత విషయములందు నేను బ్రాహ్మణులకు ప్రతిహతుడను. కాని జాతీయవాదియగు ప్రతివానితోను, యేజాతివాడయిన సరే, సఖ్యతగా నుండి రాజకీయ అధిక తగవులందు పాల్గొందును. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల నణచివేయుట కియ్యకొనను. బ్రాహ్మణేతర రోద్యమము సాంఘిక సమానత్వమున కుద్దేశింపబడినది గావున జస్టిసుపక్షమునందుగాని, స్వరాజ్యపక్షమునందుగాని సంఘభేదముల పాటించినచో తప్పక నిరసించవలెనదే. ఎం. కె. ఆచార్యగారు ఎస్సెంబ్లీలో ప్రభుత్వము నెదిర్చుందురుగావున వారికి ఓటుజేయుదునుగాని, ప్రభుత్వమువారితో సఖ్యపడి స్వదేశముపై వారి అధికారము నెక్కువచేయు బ్రాహ్మణేతరుల కివ్వను. ఇది నాస్థితి.

దేశసేవ కై అమితశ్రద్ధగము గావించిన నామిత్రుడు ను రేంద్రనాథ ఆర్యగారిని మదరాసు కార్పొరేషను ప్రకారము లో కాంగ్రెసు వాలంటీరులు కొందరు హింసించిరిని పత్రికలలో చదువగానే నాభార్యకు నాకు చాలాకోపము వచ్చెను. ఆయన రాజకీయాభిప్రాయములం దాదినండియు ఒక్కరికిగనేయున్నాడు. ఇప్పటికి ఆతనిదేశాభిమానము ధైర్యగుణమున నేను పెచ్చుకొనుచుందును. అచ్చట నంతజనసమూహము గూడుటకు కారకులైన నాయకులతో యీవిషయమున చర్చించెదను.

నామిత్రుడు డి. వి. కళ్యాణసుందరం ముదల్యారు తమిళనాడు కాంగ్రెసువారిలోకెల్ల ఉత్తముడు. ఆయనజాతీయభిమానము పవిత్రత యెల్లరకు తెలిసినదే. ఆయన మదరాసు యెన్నికలలో ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారి తక్షముననుండెను. ముదల్యారుగారి రాజకీయములగూర్చి అట్లు నుడువుట అసర్దుము గనున్నది. నేటికి ఆర్యగారు, ముదల్యారు, నాయకరు నేను బ్రాహ్మణేతరుల మగుట గురుకులవివాదము మాకన్నుల తెరచుట జట్టియే.

నా కర్తవ్యము

నేను అపవాదులకు లక్ష్యపెట్టువాడను గాను. నేను శ్రీనివాసయ్యంగారు సత్యమూర్తి గాల్గితో నెట్టి ఒడంబడిక చేసికొనలేదు. రాజకీయ కార్యక్రమమునందు సహాయము జేయమని వారు నన్ను కోరలేదు. ఆయనను వారు ప్రభుత్వము వారి నెదిర్చునుచుండు నంతకాలము వారిలో నెన్నిలోపములున్నను వారిపక్షమునేయుందును. నేను ప్రప్రథమమున జాతీయతకు, పిమ్మట సాంఘిక సమానత్వమునకు పాటుబడుచుండును. ప్రెసిడెన్సీ సంఘము హామయూలు ఉద్యమముల తరపున జస్టిసుపక్షము నెదిర్చునిస్సాడు బ్రాహ్మణులకు అమ్ముడుబడితినినీరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నెదిర్చి బ్రాహ్మణేతరులకు బ్రత్యేక స్థానములుగూడ వలదన్నపుడు ప్రెసిడెన్సీసంఘకార్యదర్శిపదవికి రాజీనీయవలసినచ్చెను. గురుకుల తగవునందు జస్టిసు పక్షమువాడనని స్పష్టముగ ననిరి. నుత ధర్మాదాయముల చట్టమును బలపరచునప్పుడు, నేను పానగలు రాజాగారిద్దలక్ష్యరూపాయిల కైకొంటినినీగూడ వదలివచ్చెను. ఇప్పటికిగూడ నేను మల్లెరల మొగమైన జూడలేదు. చివరకిప్పుడు మదరాసు యెన్నికలు జరిగిన పిమ్మట జస్టిప్రతిక నేను కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల బలపరచుటచే నందలి న్యాయమును సంబోధించుచు బహిరంగ లేఖ ప్రకటించుచున్నది. నేను అనేక అపవాదులను వింటిని. ఇంక ననేకములను వినగలను. అపవాదులవచ్చుటచేతను నేనే హితులు విడచుటచేతను యుద్ధరంగమును విడచిపెట్టు పిరికివాడను గాను. జాతీయతకు ప్రజాప్రభుత్వముకొరకు, దేశమును విడచిపాలనమునుండి విముక్తి జేయుటకు పాటుపడెదను. శ్రీ కృష్ణుడే నాకు ఆదర్శము.

మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

1-10-25 తేదీనుండి ఒకబండి మూడవ తరగతి ప్రయాణీకులను మాత్రమే తెనాలి బెజవాడ స్టేషనులకు మధ్య తీసుకొని పోవునట్లు యేర్పాటు చేయబడినది.

Table with 3 columns: No., Train Name, Fare. Rows include No. 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200.

ప్రస్తుతము తెనాలినుండి పగలు 1 గం 30 నిమిషములకు, గుంటూరు నుండి పగలు 2 గం 45 నిమిషములకు బయలుదేరి పోవుచున్న బండ్లకు బదులు సాధారణమైన బండి మొదటి, రెండవ, మూడవ తరగతి ప్రయాణీకులను తీసుకొని తెనాలి గుంటూరు స్టేషనులకు మధ్యపోవును.

మూత్ర సంబంధమైన వ్యాధులచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు అత్యద్భుత నివారణ

నేను అరియకుడిలోనున్న నాటుకోట నగరత్తార్ సంఘమునకు చేరిన వర్తకుడను. కడచిన కొన్ని సం॥ రముల నుండి నేను మూత్రసంబంధ వ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతచేతను బాధపడుచుంటిని. నేను ఆంగ్ల, ఆయుర్వేద ఔషధములను వాడితిని గాని అతి స్వల్పగుణముగూడ గలుగలేదు. ఇక జెక్కు నుల వలనకూడ నయము కాలేదు. అద్భుతవశమున నా స్నేహితుల సిఫార్సుచే నేను ప్రస్తుతము మద్రాసు ఆర్మీయన్ వీధిలో నెం 72 రు గృహము నందుండు పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారి వద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. స్వల్పకాలములోనే నాకు గలిగిన పూర్తి గుణమునకు అత్యాశ్చర్య పడుచున్నాను.

ఎస్. కె. లక్ష్మణ్ చెట్టి, అరియకుడి, రామనాథజిల్లా.

21-9-25

వివరభాయిగారికి బొంబాయిలో ఘనమగు స్వాగతము

భారత శాసనసభాధ్యక్షుడు

ఈ సెల 25 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు పాఠశాల మునకు పటేలుగారు బొంబాయిచేరి. అప్పుడు వారికి పాఠశాల అధ్యక్షులమున అపూర్వమునగు స్వాగతముసగిరి. వారు కర్ణాటక ప్రభుత్వము వచ్చినప్పటినుండియు స్వాగతములు ప్రారంభమైనవి. తెల్లనేల సభ్యులు ఒకటి తరువాత నొకటిగా స్వాగతముల నిచ్చుచునే యుండెను. పటేలుగారు బొంబాయిలో విశ్రాంతి యా తర్వాతను స్టేషనులో విగ్రహానికి లక్షలకొలది శ్రమలు నిండియుండిరి.

క్రీమతి సోజనీదేవి, ఛోటనీ, జాత్రీ, జే. కే. మహా కా, హెచ్. పి. లాట్టి, వి. పి. దేశాయి, వి. ఎస్. మైదేవీ, మేయరు సిస్సెం, ఆర్. కే. వైద్య, వివలదాసు దామోదర గో విందడి, కె. ఎఫ్, నారాయణ, ఆర్. ఎస్. భువనాలా, ఎస్. ఎస్. శిలాం గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు పలువు రచటనుండి. యమునాదాసు మహతా, బాలాభాయి, టి. దేశాయి, జే.కె. నెన్నేగార్లు మున్నగువారు పుష్పరాసులతో నిండియున్న పటేలుగారి రైలుబండిలో (సాలాను)నే యుండిరి. బహుకృతము మీద పటేలుగారు మున్నగువారు బండిలోనుండి దిగగలిగిరి. జననమృత్యుము విశ్రాంతి ప్రబలముగా నుండెను. తెల్లము వాలా గారి మోటారుకారును చాల అందముగా నలంకరించిరి. పటేలు గారి మోటారులో కూర్చుండబెట్టిరి. దానివెనుక చాల మోటారుకారులలో యితర నాయకులు కూర్చుండిరి. వందల కొలది వలంటీరులు వెంట నడచుచుండిరి. పటేలు, సోజనీ, యమునాదాసు మహతా, నారాయణ, బాలాభాయి, వి. పి. దేశాయిగార్లు మొదటి బండిలో కూర్చుండిరి. దానికి ముందు జాతీయపతాకమును ధరించిన మోటారుకారు ఒకటి నడుచుచుండెను. ఈ రీతిగా బాగుగా అలంకరింపబడిన నగరమార్గములనుండి ఊరేగించి కాలాగ్రెను కార్యాలయమునకు గొనిపోయిరి. లక్షలకొలది ప్రజలు వెంట నుండిరి. అడుగడుగునకును బండి నాపి గృహస్థులు పుష్పరాసులను గుమ్యరించుచునే యుండిరి. మార్వాడీబారులో చేయబడిన అలంకారము అత్యద్భుతము. వెండి బంగారు దుకాణములవారు సాయంకాలము అతివైభవముతో స్వాగత మొసగిరి. అది నిజముగా పటేలుగారికి విజయ యాత్రయే. సాయంకాల 6 గంటలకు వారు కాలాగ్రెను కార్యాలయమును చేరిరి. అచట లక్షలమంది వేచియుండి ఘనమగు స్వాగతము నొసగిరి.

క్రీమతి సోజనీగారి అధ్యక్షతనకు బహిరంగసభ జరిగినది. మొదట సోజనీగారే ఉపసభ్యునిచిరి. "బొంబాయి నగర సంఘాధ్యక్షుడుగా నుండినపుడు పటేలుగారు నగరప్రధాన పాత్రుడుగా నుండెను. ఇప్పుడు భారతశాసన సభాధ్యక్షుడు డబులస అఖిలభారతదేశ ప్రధాన పాత్రుడుగూడ నయ్యెను" అని దేవిగారు నడివిరి. పిమ్మట యమునాదాసు మహతా, నారాయణ, వెల్లూరు, హుస్సేను భాయి లాట్టి, వి. టి. దేశాయి, రత్నదేవి, మహతా, బండార్లూరు, అమీనుగార్లు పటేలుగారికి స్వాగతమొసగిరి. పటేలుగారు మొదట బొంబాయి నగర మునకు లార్డు మేయరు గానుండి ఇప్పుడు అఖిలభారత దేశమునకును లార్డు మేయరుగా నున్నారు. అని నారాయణగారు నడివిరి.

పటేలుగారి ఉపన్యాసము

మిరొసంగిన ఘనమగు స్వాగతమునకు మీకు వందనము లొనరించుచున్నాను. కాసనసభవారు నన్ను అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనినందులకు నేను కృతజ్ఞుడను. ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడిన సభ్యుడు ఏనాడు అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనబడినో అనాడే నూతనరాజకీయ కారంభదినము. అప్పుడు నేనడి కృత్రి సంబంధముగ గౌరవముని తలపనేలేదు. ఈ గౌరవము బొంబాయి నగర వాసినగు నాకు గలుగుట బొంబాయి నగరమునకు కలుగుటయే యని పాఠలందరును భావించుటగాక. భారత కాసనసభ అసలీకాలములోనే భారతదేశపు పార్లమెంటుసభ కాగలదు. మహాసంఘాధ్యక్షుడుతన స్థానగౌరవమునకు భంగము కలిగింపకుండుట వరకును మహారాష్ట్రాధికారి యగు వైటుగారు నడి విరి. క్రితవచ్చిన రేకుల నే నందులకు ప్రయత్నించెదను.

అధ్యక్షునకు బాధ్యతలును గౌరవములుగూడ కలవు. అధ్యక్షుడవది అన్ని పక్షములను అతీతము. అది రాజకీయ ఘోషణ చేయు చేరనట్టిదే.

నాకిపు డేపక్షమునులేదు

నన్ను ఎన్నుకొనిన నాడే నేనుటలు తెలిపిరి. స్వరాజ్య పక్షము పట్ల నాకుగల బాధ్యతల నన్నిటిని రద్దపరచ వలె నని కోరిని.

నా కీపదవి లభించినందున దేశమంతట నాకభిమాన మంతరించెనని తలపకుడు. అదిమరింత అధికమే యైనది. "అధ్యక్షులను వహించు" అని ఆజనని ఆజ్ఞాపించినపుడు దాని నెవ్వరును అతిక్రమింప విలులేదు. కావుననే నాస్వాతంత్ర్యమును గూడ వదలుకొని నేనీపదవిని స్వీకరించితిని. ఇదియును దేశ మంతటయే గాన మీరందరును సానుభూతితో సహాయము చేయ గోరెదను.

నేను ఇప్పుడు భారతదేశ పూర్వీకు నిచ్చితినిగాని ఏపక్షమునకునుగాదు. ఇప్పుడు నా ఆశయము అఖిలదేశ హితముగాని స్వరాష్ట్ర హితము కాదు. కావున యిప్పుడు నా వర్తకము న మార్చుకలుగుట నిశ్చయము. యోధునిఖడ్గమునువదలి నేను ధర్మకర్త ధర్మకవచమును ధరింపవలెను. మీకు రుచించిన విషయములను పలుక వలసియుండును. మీకు అయిష్టముగా నుండు పనులను గూడ చేయవలసియుండును. కావున మీరు నాస్థితినికానుగ్రహించుటవసరము.

నేను మిరొసంగిన స్వాగతమునుబట్టి నిరంతరమును మీరు నాకు బాసట యయ్యెదరనియే నమ్మెదను. నన్ను ఎన్నుకొనినవారు నాకు తోడ్పడుటకు బాధ్యులయ్యున్నారను. వారే నా కీక్రొత్తపనిని విధించిరి. వెనుకటివనిని రద్దచేసిరి మీరందరును నాకు తోడ్పడవలెననిమహాపూర్వకముగావేడుచున్నాను.

నాస్వాతంత్ర్యము తగ్గినది

కాసనసభవారికి నేనీవివరకే వాగ్దానముచేసితిని వారందరును సహాయ మొనరింతుమని అభయమొసగిరి. ఇక నేను రాజకీయములందు వెనుకటివలె వేచియు విలులేదు. నా అభిప్రాయమును ఉన్నదున్నటుల తెలుప విలులేదు. దీనిని మీరు మరచకూడదు. ఈ నిబంధనలు పార్లమెంటుసభల అధ్యక్షులకు అసలీకాలముచేయుము.

పార్లమెంటుసభలో ఎన్నికలలో అధ్యక్షునకు (స్పీకరు) నియోజకులు ఎవరును పోటీగా నిలువరు. అదియొక గౌరవము. భారతదేశమునందుగూడ నిట్టి ఆచారమే అనుపరణీయముకాద గనా అను విషయమునుగూర్చిమీరందరును శ్రద్ధగాఅలోచింప గోరెదను. నాకీరీతిగా ఉపకారము చేయవలెనని చేను కోరుట లేదు. ఒక ఆచారమునుగూర్చియే మాటలాడుచున్నాను. సంఘ రక్షణ కలుగవలసినచో నేను వెనుదీయువాడను గానని మీరందరు నెరుగుదురు. నా స్వభావమే అట్టిది సంఘరణము నీవ్రముగా జరుపమనిదే నాకు ఉత్సాహ మగును. అట్టి నేను యిప్పుడు మిత భాషివై యుండటానుట చాల వింతరానే మీకు తోచవచ్చునుగాని పార్లమెంటు సభల సాంధ్రాయములు నున్నది.

నేనీ పదవిని స్వీకరించిన పిమ్మట బొంబాయికి వచ్చుట కిదియే తొలిసారిగావున నాఅభిప్రాయమును స్పష్టముగా మీ కరిగించితిని. మీరెటుల నాకుసహాయము చేసెదరని నమ్మెదను. దీనిని స్వీకరించుటవలన నేను అధికమగు నేవను చేయగలుగుదు నని స్వరాజ్యపక్షమువారు రందరును న నమ్మి యే నన్ను ఎన్నుకొనిరి. ఈపదవిని స్వీకరించుటవలన తరుచుగా నేను రాజ ప్రతినిధితోను యితర ప్రభుత్వోద్యోగులతోను సంభాషించుట అవసరమైనను అట్టి సాహచర్యము వలన నా దేశభక్తి మొక్కువోవుననిమీరంతమాత్రమును తలంపవలదు. కాన మీరు తొందర పడి నాకార్యములను విమర్శింపక, కాంతముగా గమనింప గోరెదను. (గంభీరహర్షము) అని పటేలుగారు నడివిరి. (మాంచే క్రానికలు)

అయోధ్య ప్రధానన్యాయస్థానము

సిమ్లా, నెవ్రెంబరు 25: ఇండియాగజెట్టు దేశీయ కాభియం డిల్లు ప్రచురింపబడిన. "అయోధ్య ప్రధానన్యాయ స్థానము అక్టోబరు 2 వ తేదీ నుండి యములునందుండును."

వైస్రాయస్థానమున కీక్రిందివారి నుద్యోగులుగ రాజ ప్రతినిధి నియమించెను. గౌ|| న్యాయమూర్తి యల్. నూఆర్ట్స్ (ప్రధాన న్యాయమూర్తి) సయ్యదు వజీరుహసాను, ఇ. హెచ్. యావ్వర్లు వి. సి. యస్. అహ్మద్, పండిత్ గోకర్ణ నాథమిశ్ర, భానుబహదూరు సయ్యదు మహమూద్ రహాగార్లు (న్యాయమూర్తులు). నూఆర్ట్స్గారు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగ మాటుటతోడనే వి. జే. దలాలు వి. సి. యస్. గారు అలహాబాదు న్యాయమూర్తిగ మాటుదురు. 20 వ తేదీనుండి పని చాలించుకొనుచున్న న్యాయమూర్తి పెగటుగారిబదులు యస్. ఆర్. డీనియల్లు వి. సి. యస్. గారు న్యాయమూర్తిగా పని చేయుదురు. (ఆ. తె.)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులైసరకులు (28-9-25)

ఇరువదిగజముల "పిన్" ధరలు

కారికొమ్మలు—22 X 22 మంగిసమార్కు (ఎ) రు 10-8 (బి) రు 12-0 సరాసరిరకము రు 10-10.

కారికొమ్మలు—22 X 22 వేరు రకములు (బి) రు 11-2, సరాసరిరకము రు 10-0.

తెలుపుము—1708 రు 15-8; గ్లాస్ 9000 రు 15-12; ఎల్. ఎల్. 78 రు 11-2; ఇ. సి. 78 రు 11-12; 7578 రు 13-6; 9978 రు 11-4; 88-888 రు 16-4; బి. సి. 78 రు 11-4; 880 రు 11-2; 2908 రు 9-14; 8978 రు 11-2.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్లకట్టు)—ట్రాక్ రు 7-0, చలువ రు 7-15; పచ్చరంగు రు 10-5; పడవ రు 9-5; కాల్ రు 9-6; సవరను రు 9-4.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టు)—నత్తత్రము రు 13-2-0 భూగోళము రు 12-14-0; నీలసవరము రు 12-4;

60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్లకట్టు)—అడకతెర రు 19-6. నెమలి రు 19-6; "గేట్" రు 18-14; గొడ్డలి రు 11-8-0; గడ్డిబండి రు 11-8; ఎద్దు గడియారము రు 11-6; సింహము తేటకాడు రు 11-4-0; పెనసలు రు 11-4-0.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — భూగోళము రు 17-14; నీలంచేప రు 20-15.

లోహములు

ఇనుము:—తెల్లియను చట్టకమ్మిలు ఒక బారువకు ధర రు 29;

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 258; జర్మను (డిట్మాన్) రు 255; రాగిరేకు:— రు 278;

టిన్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేన్ ఒకటికి) రు 18-8-0.

కలాయిపెంకురేకు:—24" గేజ్ 6" 7" 9" రు 15; 8" రు 15; 10" రు 15-4;

సిమెంట్ పిపాకు వెల:—

నార్వే ఆవుమార్కు రు 10-8; "వెస్-వేర్" రు 10-12-0; జర్మనినెమలి రు 10-4; తాళముచెప్పి రు 9-10

రంగులు హండ్రెడ్లుటైట్ పిపాధర

అలిజరైట్:—20% ఆవుమార్కు రు 72; 20% నాల్గు గుట్టుములు రు 69;

"వైక్రొమేట్ పాటాన్" హండ్రెడ్ వైట్ ధర 38-4.

చక్కెర (రెడి) రు 31-0-0.

బావాసిద్ధము. సరకుముట్టులు 1కి రు 31-0;

వాయిదాధరలు:— అక్టోబరు రు 28-14; నవంబరు రు 28-14; డిసెంబరు రు 28-14;

వేరుసెనగ పప్పులు

మార్కెట్ ధరలు:—"విషిన్" 59-0-0: సాదా పాను రు 57.

ఆముదపుగింజలు

164 పానుల బస్తా గిడ్డంగివెల రు 17-8;

వేరుసెనగనూనె

"గానుగ" రు 180; "వెస్" రు 127;

ఆముదము

రు 112 (గ్రామధర)

పదును చేసిన తోలు రతి 1 టికి

	మొదలు	వరకు
తెల్లమేకలు (మధ్యరకం)	రు 2 5 0	రు 2 9 0
" (వైక్రొ)	రు 2 0 0	రు 2 6 0
ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8 1/2 రతులు)	రు 0 15 7	రు 0 15 11
" (తేలిక)	రు 1 1 6	రు 1 2 8
" బెంగురూరు (8 మొదలు 8 1/2) రు	రు 0 15 11	రు 1 0 3
" " (తేలిక నరకము)	రు 1 2 0	రు 1 2 6
" (మట్టాడ)	రు 0 15 6	రు 0 15 9
" (విజయనగరం 7 1/2 7 1/2)	రు 1 0 6	రు 1 0 8
" (ఏలూరు 7 7 1/2)	రు 1 0 9	రు 1 1 2
గేదతోలు	రు 0 9 9	రు 0 10 3
గేదమాడతోలు	రు 1 0 0	రు 1 1 0
అవుమాడతోలు	రు 1 9 0	రు 1 10

మదరాసు వార్తలు

స్వరాజ్యముల సభ:—ప్రేక్షకులు యెన్నిక విషయమై దర్శించుటకు ఆంగ్లముఖ, కేరళ, కర్నాటక స్వరాజ్యముల సమిష్టి సభ గురువారమునాడు 1-10-28, 5 గంటల మహాసభ మందిరమున జరుగును.

యువజన జాతీయసంఘము, రాయపురం:—ఈ సంఘము విజయ దశమినాడు 27-9-28 వ తేదీన నెం 89 ఆడము సాహెబు వీధిలో రాయపురమునందు తెరవబడినది.

భూతదయ:—భూతదయగుర్ని ఎ.ఎ. రంగ స్వామి అయ్యగారు తిరువళ్ళీశ్వరీ హనుమంత లాలా వీధియందు మణి అయ్యరు హనుమంతుల కేపురి గంటలకు ఉపన్యసించెను.

స్వామి వివేకానంద బాలికా పాఠశాల:—చాళలో పాఠశాలసంఘమునందు యీ పాఠశాల 18 వ వార్షికోత్సవము రా. బి. జి. తేజికాచలం చెట్టిగారి అధ్యక్షతన జరిగినది. సంగీతము తమిళ నాటక ప్రదర్శనము చక్కగ జరిగెను. తదనంతరము బహుమతు లానంబడినవచ్చిన పురజమలందను బాలికల చాకచక్యమునకు మెచ్చుకొనిరి. ఆ పాఠశాలకు ధనసహాయము జేయవలెనని అధ్యక్షుడు ప్రోత్సహించుచు ఉపన్యసించుటతో సభ ముగిసెను.

చెన్నపురి ఆంగ్లనాటకసభ - దసరా మహోత్సవములు:—26 తేదీని సాయంత్రము 6 గంటలకు సభ్యులు సమావేశమై దైవప్రార్థనలను సలిపిరి. రాజంఅయ్యగారి పాటకచేరి ఆహ్వానముగ జరిగెను. 27 తేదీని సాయంత్రము 6 గంటలకు సభ్యులు తిరిగి సమావేశమై దైవప్రార్థనలను సలిపి ఉపాహారముల సారించి తమ సాంవత్సరికపు సభను జరిగించిరి. ఉపాధ్యక్షులగు వెంకటరమణయ్య బిగారు సభకు అధ్యక్షత వహించిరి. కార్యదర్శి గత సంవత్సర కార్యక్రమమును చదివి వినిపించిరి. అంతట ముందు సంగీతమునకు కార్యనిర్వాహకులు ఎన్నుకొనబడిరి. చెదురుమూడి, శేషగిరిరావుగారు ఈసాలున కలిగిన లాభావస్థయలను వివరింపుచు ముందు చెయ్యవలసిన పనినిగురించి ముచ్చటించిరి. అంతటమంగళముతో సభ ముగిసెను.

రాకపోకలు:—జేకోధారక నాకేశ్వరరావు పంతులుగారు పాట్నాసభనుండి తిరిగి నిన్నఉదయము మదరాసు వచ్చిరి.

ఎ. రంగస్వామి అయ్యగారు, ఆర్. కె. మణ్మథం చెట్టి, వి. పి. రావుగారు శనివారం ఉదయం విచ్చేసిరి.
పి. ఎల్. మారుగారు, జి. ఎం. హనుమంతుల శనివారం ఉదయం వచ్చిరి.

హుస్సేను ఇమాముగారు, ఆదివారము ఉదయం కొలంబోనుండివచ్చిరి.

ఎ. కె. జి. కాంతెలుగారు, మర్రిసుగారు, పార్వతి ఇంజనీరుగారు, న్యూ కెన్సిరామసుగారు, జి. పి. నరేశ్వరుగారు నిన్న ఉదయం వచ్చిరి.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు, సత్యకుమార్తెగారు పాట్నా నుండి తిరిగివచ్చుచు బరంపురం, విశాఖపట్నం, రాజమండ్రిలలో ఉపన్యాసములిచ్చి శేకు విడరాసు వచ్చిరి.

టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు తమిళ విశ్వవిద్యాలయ యూనివర్సిటీ విచారింతులకు గాను నిన్నరాత్రి బంధకోణం బోయిరి.

ఆర్. కె. మణ్మథం చెట్టిగారు, పోమ్మహర్షిరు జనరలుగారు శనివారంరాత్రి మదరాసులో గోయిరి.

హుస్సేను ఇమాముగారు రా.బి. ఎల్. గోపాలస్వామి అయ్యగారు నిన్నరాత్రి వచ్చిరి.

రా.బి. పి. వి. నరసింహాచార్యులు ఎ.ఎస్. కృష్ణరావుగారు, అల్లులు మోగారు, ఆర్. వెంకటకృష్ణం నాథుగారు శేషబయలు ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయము యొక్క విశ్వవిద్య విచారణకు విచ్చేసిరి.

అభివృద్ధిశాల కార్యదర్శి బ్రాహ్మగారు నెలవుపై ఇంగ్లాండు బోఫుటకు శనివారము రాత్రి కొలంబో బోయిరి. వి. పి. కాపు వి. పి. ఎల్. గారిని ఆ స్థానమునందు నియమించిరి.

ట్రాంస్ నాథుల సంఘము

సురేంద్రనాథ ఆర్యగారి అధ్యక్షతవది పోవుట

ట్రాంస్ నాథుల సంఘము కుక్రవారమురాత్రి చింతాశ్రమిలో ఎన్. ఎ. హాఫీసుహమ్మదుగారి అధ్యక్షతన జరిగెను.

హాఫీసుహమ్మదుగారు సంఘము ప్రస్తుత స్థితి గూర్చి డెల్టామ యీ సంఘము అన్నిటికన్న ముందు స్థాపించబడినదైనను నేడీ యవస్థయందుండుటకు సభ్యులే కారకులనిరి ఒక్కరియందు నమ్మకముంచక యెవరెడి చెప్పిన నది వినుచు వారి సలహాలు మంచివా కావాయని ఆలోచించక వారిసనుసరించుటచే అభివృద్ధి లేకున్నది ఇకముందైనను మంచి నాయకులనుసరించినచో శాగుపడగలరని చెప్పిరి కార్యకులు సంఘము స్థాపించగనే సమైక్యముటకుని అందరు తలంతురు అట్టి దురభిప్రాయము తొలగించి తమ అధికారుల సానుభూతిగూడ గంపాదించనిది యెట్టి లాభముండదుగాన వారినిగూడ సభ్యులుగజేర్చుకొనవలసివదని జెప్పిరి.

పిదప నొక సభ్యుడు ఇ. ఎల్. అయ్యరు కీల్వాకు ప్రతినిధిగా కార్యరేచనను యెన్నుకొనబడినందుకు సంతసము చెల్లుచు అభినందన పత్రము చదివెను అయ్యరుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, వారి సంఘమంచి చెడలగూర్చి చర్చించిరి ఆలోచనలేకుండ నెవరిని ఆసు సరించినను యిట్లుండులు తప్పవనిరి కంపెనీ అధికారుల సానుభూతిని బడయకున్న సంఘమునకు బలముండవనిరి.

టి. పి. కృష్ణస్వామిపెనలూరుగారు యీసంఘమును మరల పూర్వపు బౌద్ధత్యమునకు జేవలెననిరి ఇతరు యిట్లుండులు కొన్ని చర్చింపబడిన పిదప సురేంద్రనాథ ఆర్యగారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిన పూర్వపు తీర్మానము రద్దుజేయుచు ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారిని యెన్నుకొనినట్లు తీర్మానించిరి కార్యదర్శి ఆసత్యముల డెల్టామచే మోసపోయి ఆర్యగారిని ఎన్నుకొంటిమనిరి కార్యదర్శిని తీసివేసివేరొకని కార్యదర్శిగా యెన్నుకొనిరి.

కలోల్లాసిని సభ—ఈసభవారు సౌందర్యమహాలులో నిన్న సారంగధర నాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించిరి చిత్రాంగి సారంగధరునిపై మోహము, రత్నాంగి పుత్రవియోగ దుఃఖమును సుబుద్ధి వినయవిధేయతలను చక్కగ ప్రదర్శించిరి మదరాసులో చాలకాలమునుండి ఉండిపోయి దక్షిణాంధ్రులనబహువారు యీసభయందు దెప్పవమంది గలరు పీరు యిట్టి నాటకముల ప్రదర్శించి తమ ఆంగ్లత్యము మరచి పోకుండను, ఇచ్చటి పురజనులకు నీతిబోధకములైన చరిత్రల ప్రదర్శించి డెంపుటకు చేయుచున్న కృషి యంతయు మెచ్చడగినది మదరాసు ఆంగ్ల జనము పీరికి ప్రోత్సహ మొసంగెదరు గాక.

నిన్నటిసాయంత్రము పీరు సౌందర్య మహాలులో ప్రదర్శింపబడిన సారంగధర నాటకము బహుచక్కగా యున్నది చిత్రాంగి పాత్రను ధరించినవారు పాటపద్యములచే మనస్సునకు ఆనందము కలుగజేయుటయేగాక సారంగధరుడు పావురంబున కై తనయిల్లు జొచ్చినప్పుడు సారంగధరుపై గల మోహావేశమును యతని మనంబునకు చెలియటకై క్రేంజీ చూపుటచే నతడు తనవలపులో జిక్కుటకై బహుచక్కని చర్యల కనబరచెను సారంగధరుని పాత్రను ధరించినవారు బహు అందముగా గుండరుముగా చెలికాండ్రతోగూడుకొని యాటూడుకొనుచుండ పావురము యెగిరి తన పిసత్తుగా నుండిన చిత్రాంగి సౌధాంతరంబు జొచ్చినప్పుడు పావురంబునకై గసినతల్లియింటికి బోవు నుద్దేశంబున నుండుసమయంబున సుబుద్ధిపాత్రను ధరించినవారు బహు వినయవిధేయతతో తనవలనచే పాటలచే ఆనందము కలుగజేసిరి రత్నాంగిపాత్రను ధరించినవారు గూడా దుఃఖసమయలో చూసందము కలుగజేసిరి రాజనరేంద్రుని కోర్టులో వేక్తు ధైర్యముగా స్ఫురుముగా చక్కగా ముచ్చటించిరి రాజరాజ నరేంద్రుని పాత్రను ధరించినవారు శిశుదాన కథాసందర్భము గుర్తించి దుస్తుల వలుకురుటలచే ముసోగనచు కనబరుచుచు చిత్రాంగిపై నున్న యనురాగమును జూపుచు చక్కగా నడించెను మొత్తముమీస నాటకమంతయు చక్కగానుండెను గూర్తుచేయువారి రంధరుల తమ కథా సందర్భములపట్టి బాగా నటించిరి సభవారందరును అన్యోన్య మైత్రితోనుండుట జూడ బహు ఆనందముగానుండెను, వీరిట్లునే మైత్రిచే మెలగుచుండిన సభ మింక అభివృద్ధి చెందుటకు సందియం చెడియును.

వడ్డి వెంకటేశ్వరు

నల్లమందు దొంగతనము:—నిన్న ఉదయం నెం ట్రాబు స్టేషనువద్ద కలకత్తా పెయిలు నిలవగనే అందుండి ఒక డు చిన్న చేతిపెట్టెను దిప్పి, ప్లాటు ఫారము వెలుపలనున్న వాని కంబించి యిరువురు పోవుచుండగా సాట్టు ఇనస్పెక్టరులు పట్టుకొని స్టేషనుకు తీసికపోయి తనిఖీ జేసిరి ఆపెట్టెలో రూ 800 నల్లమందు దొంగెను వారిని ఆరెట్టు జేసిరి (ఆ. ప్రె.)

ముత్యాలా కర్మాగారము

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు బంగాళాఖాతముతీరమున కూతుకుడి తిరుచందూరుల మధ్య ముత్యముల నిప్పు నత్తలు బాగా తెరిగియుండుటచే ముత్యాల కర్మాగారమును స్థాపించు విషయమై విచారించి ప్రకటన గావించిరి కర్మాగారము 1926 జూన్వారీ ఏప్రిలు మాసముల మధ్య స్థాపించబడునని తెలియుచున్నది ఈతీరములందే 20 ఏండ్ల క్రితము వీరపండ్ల పాత్రయనందు స్థాపించబడెను.

ముత్యాలవలన చాలాభము గలదు కావున అనేకులచేటికి వచ్చెదరు ప్రభుత్వమువారు నత్తలన్నింటినియొంచి జేరుజేరు కుప్పులుగానుంచి వేలాము జేవెదరు లాభము వచ్చునను ఆశచే ప్రజలు వాని కొని ఆనవ్యామిమిమి వాటినుండి ముత్యములను దుద్యమింతురు.

ముత్యముల తీయు విధము

నత్తను రెండు చిప్పలమధ్యగా కత్తితో గీసి రెండుభాగములుగా జేసిన పిమ్మట చిప్పలకంటుకొని యందు మాంసమును దొల్చి తీసి పెల్లగా పిండినచో పెద్ద ముత్యము బయటపడును బయటకు తీయవడు మాంసమునందు గూడ కొన్ని చిన్న ముత్యము లిమిడియుండును వాటిని దీయుటకు వేరు విధముగా యల్పించవలెను ఆమాంసమును నీటిలో నాన వేసి, నలిపి ముద్దజేసి నీటిలో పలుచగా గలిపిపోవునట్లు జేయవలెను అంతట చిన్నముత్యములన్నియు రాలి నీటిఅడుగున నుండును మాంసము నీటితో గూడ యొడిపోవును ఇవిగాక యింకను చిప్పల కంటుకొని మోటాముత్యము లుండును వాటిని కత్తితో గీసి తీయవచ్చును ముత్యపు చిప్పలుగూడ నుండిలు చేయుటకు వసికవచ్చును.

అట్లు తీయబడిన ముత్యములు వానివిలువకొలిది ఒక రూపాయినుండి వందలు వేలు ఖరీదుచేయును అదృష్టవంతుడైనచో ఒక్కముత్యమే బాగాపెరిగి పెద్ద నత్తయై దొరకెనచో ధాని సంపాదించువాడు వేలకువేలు గణించగలడు ఇట్లు ముత్యాల కర్మాగారమువలన ప్రభుత్వమువారు లాభముపొందుటయేగాక ప్రజలకుగూడ లాభముండును.

ఆప్తని స్థానము

ఈవారము వచ్చిన మాంచెట్టరు గార్డియను పత్రిక ఆప్తని స్థానములో ఇంగ్లీషువారు సఖ్యతగ నుండు టవసరమని హెచ్చరించుచు యిట్లు వ్రాసినది—

ఆప్తనిస్థానములోనికి పన్ను లేకుండా వచ్చు వస్తువులలో కొర్రాను, ఇతర మత్తగండములు, రివాల్యరులు, మందు గుండు, యుద్ధసామగ్రి యంతయు షేకు పొడరులు, చేతిరుమాళ్ళ పురుషుల మెగ్నోనుండు ఇంగ్లీషు కాలరులు యిట్టి వానిపై నూటికి నూరు పన్ను వేయుచున్నాడు ఇండియానుండి పశ్చిమాత్తర సరిహద్దు దాటినచో మనకు పూర్వపు ఆఫ్ గవిస్థానముగాక నూతన ఆప్తనిస్థాన మగపడునని యీసంఖ్యలవలన తెలియగలదు విజ్ఞోరియా కాలరువాడు సామ్రాజ్యాధికారము జూపుట కవకాశమిచ్చి అనేక యుద్ధములకు రంగమైన ఆప్తని స్థానము గాదు అప్పటి ఆప్తని స్థానమునకు యిప్పటి ఆప్తనిస్థాన మునకు చాల వ్యత్యాసము కలదు అంగోరా బోక్సియో కెకింగులో నామకొనిన బాలిగూళిమానవీజములు కాబాలునందు గూడ జేమింకను వ్యవహారికత్యా నిద్రబోవుచున్నను, ఆధునికాభివృద్ధివాంఛ ప్రబలమగుచున్నది, రషీయ ఇంగ్లీషుల యందు తమ జాతి ప్రత్యేకతను పూర్తిగా గుర్తించి నికరగును మరతులగోరుచున్నదే కియుల మన పెరుగొనవలసియున్నదని మావిశేఖరి వ్రాసినదానివలన తెలియుచున్నది ఆప్తనిస్థానములో మనకు సఖ్యతగా నుండుట మంచిది 1921 ఫలి సంధిజేసికొని స్వాంత్ర్య మొసగుటచే అనేక ఉపద్రవములు తగ్గినవి. కాని యెల్లప్పుడు బాగ్రతగ నుండవలెను నేడు ప్రాధికారమునందు, విజ్ఞోరియా కాలరువాడు విరోధాఖండమువలె, జాతీయతో ద్రేకమునందు మరుగుచున్నదను విషయము మరవరాదు.

దీపావళి పాటాపుకాయల ప్రమాదము

బెంగళూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

బెంగళూరు 28-9-25:—నేడు 2 గ.లకు పటాపుకాయల ప్రమాదమువలన టిక్కెట్లు కూలి యిరువురు మనుష్యులు చనిపోయినట్లు గుర్రకుగాయములు తలెత్తినవి.

దీపావళి ఉత్సవమునకై వందలకొలది పాటాపుకాయల తయారుజేసి విక్రయమున కొక యింటిలో నుంచగా బాగాయెండియున్న మందునకు పాతబాటను రాపిడికొలిపి నిప్పుంటుకొనెను. వెంటనే మెలున్నరవరకు వికలముగ నుండి యిల్లంతయు కూలి పోయెను. చుట్టు ప్రక్కల యిండ్లలో గోడలు పగిలి నెను. ఘోరమున్న దేవాలయము గర్భగుడి గోడలు పగిలి నుండి కడతెను. శివలింగము నులదూరమున క్రుశ్మిపోయెను. ఇంటిపై టిక్కెట్లపై 2 ఫుల్లంబులూరము పోయి బడెను. అంతకుండిన యిరువురు లింగధారులు, తల్లికొడుకు నలిగిపోయిరి. చురుపులెడల నల్లరకు ప్రమాదకరముగాయములు తలెత్తి విక్టోరియా ఆస్పత్రిలో బడియ్యనన్నారు. నేడు విజయదశమి తోజాన యిట్టి ప్రమాదము జరుగుటచే పురమంతయు విషాదము జేసియున్నది. పోలీసువారు విచారించుచున్నారు.

గ్రామ ఉద్యోగముల పునర్నిర్మాణచట్టము ప్రకారము తయారు కాబడియుండు చట్టములో గ్రామ ఉద్యోగములను 1920 సంవత్సరమునకు ముందు నాకరించి నుండువారిని పునర్నిర్మాణచట్టమున ప్రకారము తయారుకాబడియున్నది. 1920 వ సం॥ నకు ముందు గ్రామముల గ్రూపు చేయవలసినట్లును, కుండినపు కుండిన కొంతమంది గ్రామోద్యోగములు, గ్రామోద్యోగములకు కావలసిన పరిశుల లో అకడతేరక యుండవలసినట్లును, అట్టి గ్రూపుచేయబడిన గ్రామములలో నుండబడిన గ్రామోద్యోగము లో అట్టి తెలివి లేకుండు ఎవరికి గలవో వారికిని, ఆ పుండబడిన గ్రామముల కట్టియోగములకు లేకుండినట్లు అట్టివారి వంతుములో చేరినట్లువలెనట్లు అట్టి యోగములకు కలిగినట్లునంటివారికిని కొన్నిచోట్ల క్రొత్తగా నుద్ద్యోగముల నిచ్చియున్నారు. (1920 సంవత్సరములో) ప్రకృతము తయారుచేయవలసినట్లు 1920 సంవత్సరములో క్రొత్తగా నుద్ద్యోగము నిచ్చియుండు వారల విషయమై ఏమిన్ని విషయించి యుండలేదు. కావున నుద్ద్యోగములను గౌరవనీయులను కోరడమునగా 1920 సంవత్సరములో ఉద్యోగము నిచ్చియుండు వారి విషయమై యోచించుదరని కోరుచున్నాను. "సం.దేహము."

శ్రీకాకుళం తాలూకా ఆముదాలపల్లి శిర్కా (తాలూకా బోర్డు) ఎన్నికలలో ము.రా. బొడ్డుపల్లి చినబాబు నాయుడుగారు జయమందిరి.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

26-9-25 మంగళవారమునండి, 28-9-25 సోమవారము వరకు ప్రభుచమునందు జరిగిన విషయములన్నిటికంటెను గొప్పది మరియు గొప్పయోధుడు. ఎప్పుడు ఓడిపోనట్టి వీరుడు

జాక్ డెమ్ ప్రి

5 వ వారము వెండుభాగములు యుద్ధమునందు యెప్పుడును ఓడక, జయముపొందునట్టి వీరుడు రిడిల్ రైడరు కు డ మూచబడును. విల్లియం డెస్సాండు, ఎలెక్ సెడ్డావిక్ సాహసకార్యములు చూడతగినవి.

క్రాన్ థియేటరులో

25-9-25 శనివారం నుండి, 2-10-25 శుక్రవారము వరకు ప్రదర్శనము 2 ప్రదర్శనములు 6 గం-15 ని, రాత్రి 9 గం- 80 ని, ఆదివారములందు ప్రత్యేకమాటిని 8 గం-15 ని, గలదు.

మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్

హిందూదేశమును అంతటను పురాణముగానుండునట్టి మంచి ఉత్సాహమును గలిగింపునట్టి కడపటిభాగము

"రామాయణము" 10 ప్రదర్శన భాగములు

ఆదవాని మునిసికల్ థియేటరు 2 వార్డులకు చెప్పబడు 80 వ తేదీ బుధవారము జరుగు ఎన్నికలలో శ్రీ కల్లుభావి నరసింగరావుగారికి ఓట్లనివ్వండి. బెల్లూ నేమనల్ కాంగ్రెసుకు ముఖ్య ప్రతినిధిగా యుండి మునిసిపల్ ఎన్నికలకు అభ్యర్థులుగ పోగొన బడినవారు విరక్తికలరేను. హిందూ ముసలమామల ఎడ సమభావముతో మేలుకు పాటుపడుచుండువారు.

వీరు పురపాలకమునకే పాటుపడుచుండువారు గుంటచేత ప్రతి ఓటరు తప్పక శ్రీ కల్లుభావి నరసింగరావుగారికి ఓటును ఇవ్వవలయునని కోరుతున్నాము. వీరు పురమున ఏకక్షిణి చేరినవారుకారు. తాత్కాలిక రాజ్యసీలి ననుసరించి దేశమందంతటను ప్రతి మునిసిపాలిటీ లోను మాతృభూమి నేపాదురంధ్రులయిన కాంగ్రెసు ప్రతి నిధులకు స్థానము లియ్యబడుచున్నవి. గం|| సుబ్బారాయశెట్టి, ఆశ్వత్థం నరసప్ప, మేడర్ మీరాన్, ఉన్నేన్, మన్స్ మియాన్, కసిబి భువరావు, చరికే ఆర్జున్, రహిమాన్, భాగి గుండప్ప వగయిరాలు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభా సన్మానసంఘము

వై సంఘసభావేళము సెప్టెంబరు 30 తేదీ బుధవారము నాయంత్రం 6-80 గంటలకు బందరుపురభవనమున జరుగును ఆహ్వానసంఘసభ్యులందరూనూ పక్క దయచేయవలయు. (1) ఆహ్వానసంఘసభ్యులను యెన్నక (2) డిల్ కార్యదర్శుల నియామకము. (3) సభజరుపు తేదీ నిర్ణయించుట. (4) స్థలనియామకము. (5) కాళావిభజనము. కాళాకార్యదర్శుల నియామకము. (6) ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభకు కాంగ్రెసుసంఘముల వన్ను కాన్ ప్రతినిధుల పేర్లు జాబితాలు ఆహ్వానసంఘమునకు పేర్లు తేదీలూపల బంపవలసినట్ల నిర్ణయించుట. (7) ఇతరసభలు ప్రవర్తనములు జరుప దలిచినవారికి వీర్వాణులు (8) స్వచ్ఛంద సేవాదళ నియామకము. (9) దేశీయ నాయకులకు ఆహ్వానములు పంపుట. (10) యితరవిషయములు.

బందరు } చె. వేం: నరసింహారావు
26-9-25 } తాత్కాలిక కార్యదర్శి,

కోవలమందు తాలూకాబోర్డు కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు అభ్యర్థులుగా అనగా కాండిడేటుగా కాంగ్రెసు పక్షమున నిలువదలచుకొనినవారు ఈజిల్ కాంగ్రెసు సంఘమునకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలసిన తేదీ అక్టోబరు 5వ తేదీవరకు పొడిగించడమయినది. దరఖాస్తు నమూనాలు కోరువారు ఈ కార్యాలయమునకు వ్రాసినయెడల పంపడమవును. అసంధ్యాల } దే. సుబ్బారావు,
26-9-25 } మండలసంఘ కార్యదర్శి.

బొగ్గుపరిశ్రమ పరిసీతులు

లండను, సెప్టెంబరు 24:—మైనరుల సభ దోసింగు విధిలో సమావేశమయ్యెను. జులై నెల రాజీనామసరించి 1924 సం వత్సరపు రాజీమే అమలునందుండవలయునని బార్లీవ్వగారు చెప్పిరి. ఈ విషయముల మైనరులకు తృప్తికరముగ లేదని మైనరుల సాయకుడగు టారిచ్చర్లుగారు తెలిపిరి.

నోటీసు

నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో 1925 సంవత్సరం స్కూలు నెం 113 రు

Between: వాది:—దేవు నెంకట్రంగం, ఆ కోదండరామయ్య కంపెనీ represented by partner దేవు సుబ్బారావు. and ప్రతివాది:—కోదారపు లక్ష్మీనరసయ్య. ప్రతివాదికి తెలియజేయడ మేమనగా:— ఈ నెంబరు వాదుల ఘర్షణ వారికి నీవు చెల్లించవలసిన రు 62-15-0 లు రాబట్టుకొనుటకు నీమీద వారుచే దావా లేవడి తే 12-10-1925 దీ నాటికి నీకు నోటీసుగాను కోర్టు పారినవల వాయిదా వేయబడివున్నది. సదరు వాయిదా నాటికి నీవు స్వయముగాగాని, స్పీడరుద్వారాగాగాని, హాజరై కోర్టు లో నీ ఆక్షేపణ తెలుపుకొనని యడల, సదరు తేదీన దావా నీ సోదాకుమున తీర్మానము చేయబడునని తెలుపడమయినది.

అనుకూల పట్టాభిరామయ్య, నె. లూ. రు. } 25-9-1925. } నె. లూ. రు. } అనుకూల పట్టాభిరామయ్య, 25-9-1925. }

రాజమండ్రి

ది 25-9-25 తారీఖు ఉదయము 6 గంటలకు బ్రయినింగు కాలేజిలో బాలభట్ పాఠశాలకు శ్రీయత సేమాని వెంకట్రామయ్యగారి ద్వితీయభార్య నీళ్లు తోడుమండగా పొరపాటున నూతిలో పడిపోవుట తలసింపెను. పైకితీయిన ప్పుటికే ప్రాణము పోయెను. పంచాయతీలో మార్గవలన నిట్టిమరణము తలసింపెనని తీర్పుచెప్పబడెను. (స్వకీయవిలేఖరి) మాపట్టణ శాస్త్రయవాది శ్రమఖులలో ముఖ్య లగు ము.రా.రా. సోమంచి క్యామలరావుగారు 24 తేదీ మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు కాలభర్తము చేసిరి. ఆత్ము 28 తేదీవరకు కోర్టునకు వెల్లియుండిరి. తీరుబట్టువలన పోయినట్లు తెలియుచున్నది. వీరి మరణమువలన మాపట్టణమున కపారనష్టము కలిగినది వ్రాయుటలో అతిశయోక్తిలేదు. ఆడంబరమున్న వీరి కేమియో తెలియదు. వీరిధనమును, పలుకుబడిని ఎల్లవేళల కాంగ్రెసునిమి త్తము ఉపయోగించెడివారు. (స్వకీయవిలేఖరి)

గోక్షే స్మారకకాలిబంధించెములు - బెజవాడ

గోపాలకృష్ణ గోక్షేగారి జ్ఞాపకార్థముగ శ్రమకండు సంవత్సరములనుండి బెజవాడయందు జరుగుచున్న కాలిబంధి యాట పండుములు ఈసంవత్సరము సెప్టెంబరు 20 వ తేదీ ప్రారంభమై ఆరురోజులు జయప్రదముగ జరిగెను. బెజవాడ పుర పాలకోన్నత పాఠశాల జట్టివారు పెద్దచెండి గిన్నెను, యేలూరు పురపాలకు ఉన్నతపాఠశాల జట్టివారు చిన్న చెండిగిన్నెను గెలుపొందిరి. పెద్దగిన్నెను గెలుపొందిన జట్టిలోని పదునొకండుగురు ఆటకాండకును, తదితర జట్టిలో నాడి ప్రత్యేక ఆట పేర్వరితము జూపిన మరి అయిదుగురికిని చెండిపతకములు బహుమాన మొసంగబడెను. పి. డబ్లియ. డి. నూపరించెండింగు యింజనీయర్, గౌరగు ము.రా.రా. శ్రీ రావుబహదూర్ భాస్కరయ్యగారు కడపటి దినమున జరిగిన సమావేశమునకు ఆధిపత్యము వహించి గెలిచిన విద్యార్థులకు బహుమానములను పంచి పెట్టిరి. (ఒకవిలేఖరి)

నోటీసు

కాకినాడ సబార్డినేటు జడ్జికోర్టులో ఇన్నాల్మెన్స్ పిటీషను నెం 18/25 రు

పిటీషనరు క్రెడిటరు:—నీలు బాలకృష్ణ దాస్ మోతీ లాల్ తరఫున భాగస్వామి, బాలకృష్ణ దాస్ దాగాగారికుమారుడు క్రిలాల్ దాగా మార్యాడీ, బ్యాంకర్లు, సా|| కాకినాడ. రెస్పాండెంట్లు, డెబ్టరు:—బోగర్ల బంగారయ్యగారి కుమారుడు బోగర్ల కనకరత్నం, వైశ్యులు, చిర్రకులు, సా|| కాకినాడ.

పైన చెప్పబడ్డ పిటీషనరు, పైన చెప్పబడ్డ రెస్పాండెంట్లు, బోగర్ల కనకరత్నమును ఇన్నాల్మెన్టుగా డిక్లరు చేయించుమని యీ కోర్టులో పిటీషను దాఖలుచేసి పున్నందునను సదరు పిటీషను ది 12 వ నవంబరు 1925 తేదీ నాటికి హీరింగు వాయిదా వేయబడి పున్నందునను సదరు విషయము ప్రొవిన్సియల్ ఇన్నాల్మెన్స్ ఆక్టు V of 1920 క్లౌజు 19 క్లాజు (2) ప్రకారము యిందుమూలముగా నోటీసు త్వారా ప్రచురము చేయడ మైనది. సబుకోర్టు, కాకినాడ. } సి. వరదరాజులు, }
ది 24-9-1925. } సబార్డినేట్ జడ్జి.

నోటీసు

1925 సంవత్సరం అసలు నెం 106 రు

Between వాదులు:—1 పెనుబోలు వెంకట వరసింహ్యం, 2 ఘంటసాల నూర్యరామయ్య, కంపెనీ. and ప్రతివాది:—గోతరం సుబ్రహ్మణ్యం. ప్రతివాదికి తెలియజేయడ మేమనగా? ఈ నెంబరు వాదులకంపెనీవారికి నీవు చెల్లించవలసిన ప్రాంసరీనోట్లు తాలూకు ఆఫీసు ఫాయిదాలు రు 1821-4-0 లు రాబట్టుకొనుటకు నీమీద వారుచే దావా వేయబడి 24-10-1925 తేదీకి నీకు నోటీసుగాను కోర్టువారినవల వాయిదా వేయబడి పున్నది. సదరు వాయిదానాటికి నీవు స్వయముగాగాని, స్పీడరుద్వారాగాగాని, హాజరై కోర్టులో నీ ఆక్షేపణ తెలుపుకొననియెడల సదరు తేదీన దావా నీ సోదాకుమున తీర్మానము చేయబడునని తెలుపడమైనది. నె. లూ. రు. } అనుకూల పట్టాభిరామయ్య, 25-9-1925. } నె. లూ. రు. } అనుకూల పట్టాభిరామయ్య, 25-9-1925. }

న్యాయస్థాన వార్తలు

ఎగూరు పోలీసుకోర్టు

నేరము నుపసరివారింఘుకొనుట

టి. సుందరరావునాయుడు, కౌన్సిల్మన్ ఆల్లులుకాదరు
గార్లపే చేతు దావూదు తెచ్చిన కను 25 వ లేదే విచారింప
బడెను.

తన తేదిన సుందరరావునాయుడగారికి వినుబడియ
చుండగా కన్నప్పరుగారు మహాత్మా గాంధీగారి నవమానించుచు
బెల్గిను. పిమ్మట ఫిర్యాది అది న్యాయమగునా యని ప్ర
శ్నించగా మొదటి ముద్దాయి యాతని చేయిపట్టి నరికి, “నే
నెవ్వరో తెలియునా? ఏవనుచున్నావు?” అని గద్దించి య
డిగను. రెండవ ముద్దాయి చెప్పవైకొట్టెను. అని శేరమాకో
పించుటచేను.

శేను పిలుచునదికి సుందరరావు నాయుడుగారు తనట్లు
 జేయలేదనియు, నమస్కరించెననియు చెప్పెను. ఫిర్యాది నేరము
 ముపసంహరించుకొనెను. శేను కొట్టివేసిరి.

* * *

తండియార్వేట అల్లరులు

సాక్షుల విచారణ

జార్జిటౌను రెండు ప్రెసిడెన్సీ మేజ్స్ట్రిటుగాను గత కుక్ర
హామర్ సాయంత్రము- తండియార్లేట దొమ్మికేనునందు ఇం
కను కొందరు ప్రాసిక్యూటరుసాక్షులను విచారించిరి. ఈకేసు
నందు, రామస్వామివాడారును మరి 11 మందియు, ఆగస్టు
13 వ తేదీన- పురపాలకసంఘ ఎన్నికలయందు స్వరాజ్యపక్ష
అభ్యర్థితరపున జరిగిన భజనయూరేగింపువీధి పడీ కొట్టిదొమ్మి
జేసినవి ఆగోపింపబడెను.

కోర్టువారు ఫలహారానంతరము గూడినపుడు మొదట రాజగోపాలు అను కానిష్ఠీలు విచారించబడెను. అతినము ౯ గెల్ల ౧-౧౦ గెల్ల వరకు తండ్రియార్చేటలో పెక్కులుద్యాయితే మీద నియమింపబడితిని. అప్పుడు సాయంత్రము ౯ గెల్ల గాంధీపక్షమువారు ఊరేగింపు జేయుచుండగా జస్టిసుపక్షపు ముఠాయలు వచ్చి వారిని కొట్టి పెద్ద గలంతుజేసిరి.

మేనీర్:—వారు జప్తును పక్షమువారని నీ కట్టు దారి
యను?

సా:— ఆచ్చటివారు చెప్పిరి. ముద్దాయిలువచ్చి “మీ
 కిథిలో కట్టవచ్చిరి” అని చెప్పుచు భజనవారిని కొట్టుచు
 వచ్చిరి. అందులో రెవ ముద్దాయిని నే నరెఱుజెసితిని. ఇంతలో
 మరికొందరు వచ్చి నాకాలుమిదకట్టిరి. అంతట క్రొందఱుడిని.
 ముద్దాయిలు ఆచ్చటిలాంతెఱుగు బద్దలగొట్టిరి. అందులో ముద్దా
 యిని నేనుకాచి అరెఱుజెసితిని. నేను క్రొందఱుడినపుడు కొన్ని
 దెబ్బలు తగిలెను. అటుతరువాత నేను హాస్పిటలునకు పంప
 బడితిని. (ఇచ్చట సాక్షి ఆరవముద్దాయి యుపయోగించిన
 లావుపాటి పలకకర్రను గుర్తించెను.)

దామోదర నాయకుఁ— (రెగి కానిస్తేబులు) తాను
తండియార్చేట బండ్లవస్తు పోలీసులలో నొకడవనియు ఆపిన
మున గాంధీభవన జరుగుచుండగా దోమిట్ట జరిగెననియు
అప్పుడు వారిలో నొకరినొకరు కొట్టుకొనుచుండి రనియు
రీవ మద్దాయి కొట్టుచుండగా ఎందుకట్లు కొట్టెడవని అడిగిరి
ననియు నుడివెను. అంతట తాతకు కర్రతో భుజముమీద
కొట్టెను. నేను వెద్యకాలన గొనిపోబడితిని.

తలసింగము అను నతను తిరువార సాక్ష్య మొనగుచు
తన రామపురమనియు యారేగింపువేడుక జూచుటకు వెళ్లి
యంటిసనియు నుడిచెను. సేను వెనుకనుంటిని. ఇంతలో భజ
నలాలివారు వెనుకకు పరుగెత్తుచు ఒకరివిడొకరుపడుచు వచ్చు
చుండిరి. ఏహామాచుటకు ఇంతలో ముందుకు వెళ్లితిని. ఆచ్చట
4 వ మద్దాయిని జూచితిని. అరడొకకర్రతో కొట్టుచుండెను.
ఏచుకు కొట్టెదవని అడుగును వెళ్లగా అత డాకర్రతో నన్ను
కొట్టెను. సేను కొంచెము శంఛాలింపుకొని 4 వ మద్దాయిని
పట్టుకొని పోలీసువారికి ఒప్ప చెప్పితిని. ఆరాత్రియే పోలీసుసే
దనునకువెళ్లి రిపోర్టు చేసితిని. మరునాడు వైద్యులకు వెళ్లితిని.
కాంగ్రెసుపార్టీని తరిమివేయుటకుగాని దొమ్మియుద్దేశింపబడె
నని నాయుద్దేశము. అభజన వోటుల సంపాదించుట కుద్దేశింప
బడెను.

కన్నప్ప మొదటి యారు సాక్ష్యమొసగుచు రామగూడ భజనలో బెల్లువంటిసని నుడివెను, నేను పాడుచుంటిని, నల్లపాక

మొదటియోగం ఆదికర్తవులువాయకరును అనుమానపరు.మొదటి
దొమ్మిచేయించెను. ఆ భజనలో నుండగా 1, 5 ముద్దాయిలు
నన్ను కర్రలతో కొట్టిరి. నేనొకరిన పట్టుకొంటిని. కాని తప్పిం
చును వల్లిపొయెను. రెరువారే పోలికులు ప్రేమనునకుగొనివచ్చిన
వారిలో ముద్దాయిల గు రించితిని.

వరదరాజులుచెట్టి తరువార విధారంపనుడెను. నేను
రంజుచెట్టిపండులో నుండును. భజన చూచుటకు వల్లరిని, కి, కి
చూద్దామిలు వీధిలో కర్రలు పుచ్చుకొని వరుగ లివట్లుమండిరి.
వారిపంట నింకా పది, పదిహేనుమంది కర్రలు పుచ్చుకొని
వట్లుమండిరి. నేను భయపడి తిరిగి వచ్చితిని.

సి. ఎన్. శంకరమనాయన విచారీంపబడెను. ఆ కా
భజనలోనుండినవి అతడు నుడివెను. నేను వేడుక జూయటకు
వల్లించి. అప్పుడు ముద్దాయిలు గ్యానులెట్లను పగులగొట్టచు
వచ్చిరి. వారు క్రర్రతో నన్ను గూడ గొట్టిరి. నాకు విప్రువిధ
గాయము లేకలేదు. అంతట నేను 40కి కానిస్టేబులును గలిసి
ఆరెని నరసు చేసితిమి.

తరువాత సాక్షుల విచారణ సామవారమునకు వాయిదా వేయబడినది. ఆదివారమునుండియు ముద్దాయిలతరపు సాక్ష్య విచారణగూడ జరుగును.

కన్నులార జూచినవారి సాక్ష్యము

తండియార్చట దొమ్మి నీదినమున తిరిగి విచారణకు వచ్చినపుడు స్వయముగ జూచిన సాక్షులు మరికొందరు ప్రాసిక్యూటరు తరపున విచారింపబడిన పిదప చాళిశేట అనరరీ షేజ్జీటగు నికొలనగారు, ముద్దాయిల తరపున వి. ఎల్. ఎల్ రాజులగారిచే అడ్డు సవాళ్లు వేయబడిరి.

తెలంగాణలో వస్తున్నావులో ఫిట్టర్లు జయరాం
నాయుడు ఈ దినమున మొదట విచారించబడెను. ఇతని సంతక
వరాయక్ పేరులో నివసించుచుండెను. స్వరాజ్యవక్తలు భజ
నలో నితడుగూడనుండెను. భజన యూరేగెంపు వెళ్ళుచుండగా
9, 10, 12 ముద్దాయిలు భజన జేయు పిల్లలు, పెద్దలను కొట్టు
చుండిరి. అంతట నతడు పోలీసుస్టేషనునకు పరుగెత్తినది
నివారణ చేసెను.

మనస్సేనుభావ అనునతడు తరువాత. విచారించబడెను. ఇతను చూశ్రేవాస్తవ్యుడు. పిల్లులలో కూలి. కాంగ్రెసుపక్షమున వలంటీరుగ పనిచేసెను. ఇతడు భజనతో వైష్ణవమండగానైన ముద్దాయి ఇతనిని కర్తతో గొప్పెను. గాంధీబోసిని లాగి క్రిందపడచేసెను. స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థికి వోట్లు లేకుండ చేయటమగును ఈ దొమ్మి చేయుచుండెను.

మేజ:— ఆ విషయము నీకెట్లు తెలియును?

సా:- స్వరాజ్యపత్రమువా రెవ్వడు మీటింగుకేసి
నను రాళ్లు మొదలగునవి విసరబడుచుండుటచే నీ దొమ్మిగూడ
రండులోదే యవి యెంచుచున్నాను.

తరువాత గ్యాసల్ ట్యాంక్ మోయి కూలియగు రాఘవన్ తన నతడుగూడ, తన ట్యాంక్ బ్రదర్లుకొట్టుడైననియు తాను పరుగె తిరిసనియు శుడివెను.

ముద్రాయల గు రించుట

ముద్దాయిలతరపు న్యాయవాది, ప్రాసిక్యూటరుసాక్షులలో, ఆనరరీమేజిస్ట్రేటు నికలవగారిని మొదట నడ్డు పవార్లు చేసిరి. ఆ ప్రక్కలకు సాక్షి జావాబ్ సగుమ నిట్లు నడిచెను. ముద్దాయిల గుర్తింపుటకు జగ్గుపబడిన పరీక్షను చాల జాగ్రత్తగా నడపితిని. ముద్దాయిలతరపున, దామోదరం నాయుడు అను వకీలుగూడ నచ్చట హాజరున్న విషయము నిజమే. అచ్చట నుం 10 రు హాజరైనట్లు బుండ్ నో రేడ్ నకు జ్ఞాపకము లేదు. ఎవరో యొకరు పలుమారు లోనికీకప్పుచు పోవుచుండెని దామోదరం నాయుడుగారు కాలో పిర్యాయజేసిరిగాని నానిట్లులు అట్లుజేయుచుండెనని చెప్పినట్లు నాకు జ్ఞాపకము లేదు. గుర్తింపుటయందెట్టి అక్రమములు జరుగలేదు. అచ్చటపరీక్షలో కి న ముద్దాయియొక్కడే నగలు ధరించియున్నమాట జమే. కాని వానిని బట్టితో కప్పి కేసుకొనవలెనని యుక్తరువు చేసితిని. అతడు సులభముగ గుర్తింపబడెనని నేను చెప్పలేను. తనని గుర్తించినసాక్షి చాలమార్లు అచ్చట పరుసగా లుపజడినవారి నందరిని కాసుగా పరీక్షించిచూచి ఆశురువకు న ముద్దాయిని గుర్తించెను. మొదటిసాక్షి గుర్తించి వెళ్లగనే ముద్దాయిని దుస్తులను, ఫలమును మార్చుకొనవలెనని యుక్తరువుజేసితిని. ప్రతిసాక్షియు గుర్తించి వెళ్లి పోయిన పు డెల్ల ముద్దాయిలఫలములను దుస్తులనుమార్చుకొనునట్లుతరువుచేసితిని. న.ముద్దాయి ఆవిధముగ తనదుస్తులను మార్చుకొని నగలను పైవేసికొన్నతరువాత తిరిగి గుర్తింపబడలేదని చెప్పబారు.

దుస్తులు స్థలములు మార్చుకొనవలెనని చెప్పినపుడెల్ల ఆది
యము గోటుకడ నెవడు, ముద్దాయి బంధు గు రింపబడిన రోలు

పాతనీ తిరుమయమనోయితే నేనను, 5 సాక్షులుగుర్తిచినతరు
వార మాత్రమే 8 వ. ముద్దాయిని పగలను మూసుకొనవలెనని
చెప్పలేదు. వేను గావించిననోటు రికార్డునకుమధ్య నుండుటకు
కారణము దెలపలేను. అప్పుడు ముద్దాయినికీలు-8 ముద్దాయి
నగలుగా బాగుగ గన్పించుచున్నవనయు వానిని మూయవల
సినదనియు గోరనేమో నాకు బాధపకములేదు. అటుతరువాత 8
ముద్దాయి గుర్తింపబడినట్లునూ రికార్డులోలేదు. మిగిలినసాక్షులు
ఫలహారాంతరము ప్రాసుపరీక్ష చేయబడుదురు.

సైదావేట మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలు

పదకొండవ వార్షికోత్సవ సభ్యులు

కాంగ్రెసుపక్షమువారు విజయము లగుట

11 వ వార్డు ఎన్నికలు 25 లేడి శుక్రవారమునాడు
 నెల్లం కుప్పములో మారుమూల, ఆనరే బెంచి మేజిస్ట్రేటు
 సాహెబుగారి గృహమందు ఉదయం 8 గంటలు మొదలు 11
 గంటలవరకు సాయంత్రము 2 గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకు
 జరిగినది. ఈవార్డులో కవరై పీఠి, మోటుపాళెం, నెల్లూకుప్పం,
 విశాఖతోటం, తోపుపేట మున్నగునవి చేరియున్నవి. కవరై
 పీఠి, మోటుపాళెం మున్నగుపీఠులలో వెక్కండ్రు ఆంధ్రులు
 నివసించుచున్నారు. వీరి పూర్వీకులు బందరు, పాలకొల్లు వగై
 రా ప్రదేశములనుండి యిక్కడకువచ్చియుండిరి. వీరి వ్యాపార
 ము బట్టల అద్దకము. విశాఖతోటం, తోపుపేట వగైరా గ్రామ
 కములయందు నేతపని విరివిగా జరుగుచుండును. రాటముల
 యొక్కయ వగుములయొక్కయ ప్రాంత వివసలెనన్న యిచ
 టనే వివసలెను. ఈవార్డుకు 2 స్థానములుగలవు. వీటికినలుగురు
 అభ్యర్థులు పోటీకేసిరి. ఇదివరకు ఈవార్డుకే మ్యునిసిపల్ సభ్యు
 లుగనున్న క. యస్. కోటిసీను (స్వతంత్ర) పొన్నుస్వామి
 మొదల్యారు (జుస్టిస్) గార్లు భూతనముగా కాలగను అభ్యర్థులగు
 పోలుకాసు బలరామ సెట్టిగారు, సదయప్ప మొదల్యారుగారు
 పోటీకేసిరి.

ఈ విన్నికల పందర్భవమున వాడ్లలో కలిగిన కోలాహలము 24-25-వ తేదీన చూచితీరవలయునగాని వ్రాసిన తీరము వోటు విలువ ప్రతివోటరు గ్రహించునట్లు అభ్యర్థులు పాటు బడిరి. 266 గురు వోట్లకు 280 మందివరకు హాజరై వోట్ల నొసంగిరి. వైరు మన్ ఖాన్ బహద్దర్ అబ్దుల్ రహ్మాన్ సాహేబుగారు ఉదయం నుండి సాయంత్రమువరకు హాజరుండి తమ చాచవక్యమును చూపుమండిరి. సూతన అభ్యర్థులకు పదయుష్ష మొదల్యారుగారితో పేరు కోన్నిరోజులకాదు పైవాడేటవాడ్లకు పోటీజేసి జయము నందియుండిరి. అప్పుడు పదయుష్ష మొదల్యారుగారు ఓడిపోయిరి. ఈ విన్నికల సమయమున కొందరు కొనిలెర్లుకాని ప్రముఖులు కూడ హాజరై కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల కెదురుగాతనితేజి విన్నియొనిభముల సహాయములను గావించినను బలరామ శెట్టిగారి యేకెంటు పురుషోత్తమ నాయకుగారు పెట్టిన అభివృద్ధి సలసు ప్రోసేరా జిన నను ప్రజావాక్యము నెడలనే భగవంతు డుండి కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే విజయము కలిగించెను. వోట్లు లెక్కించువరికి బలరామ శెట్టిగారికి 178, పదయుష్ష మొదల్యారుగారికి 172, కోటిసీన్ గారికి 58, పొన్ను స్వామి మొదల్యారుగారికి 52, వచ్చినవి. ఈ పంగతి తెలియగానే ఆచట జేరిన జనము కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు జేసిన సన్మానము లెవర్లకాతీతము. ఈవాడ్లలోని ఆంధ్రులకు నాయకుడు బలరామ శెట్టిగారు. నేరవృత్తివారికి నాయకుడు పదయుష్ష మొదల్యారుగారు. వీరిరువురి జయము ఆవాడ్లలోని ఆచారవృద్ధము ఉత్సాహమున వోలలాడించెను. ఇట్టి విన్నికలలో జరుగుటకు పేలున్న లోపములను గురించియు రూట్సులోని శాసనములను గురించియు నాచునన్నుకు పొడగట్టినవానిని గురించి ముందు వ్రాయదలచి జయమందిన అభ్యర్థులకు అభినందనములతో ముగించెదను.

(ఒక విశేషం.)

ఎస్. వేదమూరిగారు

నేటుకొన్నిలునకు మదరాసు పతినిధిగా నిలచిరి

ప్రేమకాన్సెలువందు బర్మాప్రతినిధిశాసనము ఎన్. శేష
మూర్తిగారు దీర్ఘమండి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

వివిధ రాజకీయ పక్షములలోని మిత్రులు చాలమంది
 రుచుండుటచే ప్లేటుకాన్సిలునకు చెన్నరాష్ట్ర ప్రతినిధిగా
 బయలుదేర్చినవి తెల్పుటకు సంతస మగుచున్నది.

దొంగనోటు, అరెస్టు:--దొంగసామెను దుకలు అమ్మ
గోవిందప్ప నాయకుని దిలో కాఫీహాటలవందు దొంగ
నోటు యాల్పిలదను సోభిముద్దు బ్రాహ్మణుని.

బాలికాహిందీపాఠశాల - కాకినాడ

ప్రథమ ద్వితీయ బాలికముల కార్యనివేదిక
స్వాగతోపన్యాసము

ప్రథమమున గోదావరిజిల్లా హిందీ ప్రచారసమితికి
దానిని స్థాపనముచేయుటకై మ|| రా|| శ్రీ దినపతి సత్య
స్వామయ్యగారు, సబ్బిపేట వెంకట సుబ్రహ్మణ్య కృష్ణ
రావుగారు జిల్లామొదలు ప్రచారమొనరించి ఆయా తాలూకాల
లో తాలూకా హిందీ ప్రచారసమితులను స్థాపించియుండిరి. ఆ
విధముగానే మా పాఠశాలను ప్రారంభించుటకు పూర్వము ఆనగా
1923 సం|| ౧౧|| ఏప్రిల్ నెలయందు కాకినాడ తాలూకా
యందును ఒక ప్రచార సమితి ఏర్పరచి దాని పత్రమున ఈ
పట్టణమునందలి యెనిమిది తావులలో తరగతుల నేర్పరచి హిందీ
ఉచితముగా నేర్పు ఏర్పాటు గావించబడెను. అందు జగ
స్వాధీ పురమునను కాకినాడ పురముధ్యక్షున మా తండ్రి గా రి
గృహమందును స్త్రీలకు ప్రత్యేకించి హిందీనేర్పు యేర్పాటులు
గావించబడెను.

స్త్రీలలో హిందీ ప్రచారము జరుగవలెనన్న స్త్రీలవల్ల
నే బాగుగా జరుగవలెనని యుద్దేశముతో మ|| రా|| శ్రీ
దినపతి సత్యస్వామయ్యగారు నాకు హిందీని ఎక్కువకథతో
నేర్పిరి. వారు చెప్పినది స్వల్పకాలమైనను మిక్కిలినేర్పుతోను,
ఓపికతోను నేర్పినందులకు నా విధేయతా పూర్వక వందనము
ల యాచరించుచున్నాను. ఈ రోజున మా పాఠశాలాభివృద్ధి
యంతయును వారియొక్క యాశీర్వాదనలమే యని చెప్పక
తప్పదు.

కాకినాడలో దేశీయ మహాసభ జరిగిన దినములందే శ్రీ
యంత జమ్నాలాల్ బజాజ్ గారి యధ్యక్షతక్రింద హిందీసాహిత్య
సమ్మేళన విశేష యధినివేశనమును గూడ జరిగిన యంతము
తమ కెల్లరకును విశేషమే అయి యున్నది. ఇక నెలరెండునెల
లకా యధినివేశనము జరుగుననగానే తాలూకా సమితి కార్య
దీక్షయు సన్నద్ధులై యున్నవి. వానితోపాటు దాని యాశ్రయ
మున నడుపబడుచుండిన తరగతులను వెల్లగఁ జేసింపవలెను. ఆ
హిందీ సాహిత్య సమ్మేళన సందర్భములో లీనపయ్యగానోపు.
తిరిగి ఆ సమితి కల యెత్తినట్లు గావరాదు. మా తరగతి మాత్ర
ము క్రమాభివృద్ధిని గాంచి ఆయధినివేశనమయమునకు పాఠశా
లగా పరిణతి జెందినది.

మొదలు పదునేనుగరి బాలికలలో మా తండ్రిగా రగు
ను. రా. శ్రీ దేన్నూరి రామారావు పంతులుగారి గృహమున
నోక గదిలో ప్రారంభింపబడిన ఈ తరగతి అచిరకాలముననే
సభివృద్ధి గాంచినది. పెద్దెంబరు నెలఖరనకు అచ్చట దీని కి
దగువోటు లేమి వేటుగ బసకై ప్రయత్నింపవలసి వచ్చినది.
అత్రటి మాకు తమ గృహములో జయతో తగు స్థలము నిచ్చిన
శ్రీమంతులు బమ్మ చిన వెంకట్రాయుడుగారికి మేమెంతయు
కృతజ్ఞులము. సమ్మేళనకార్యముల జరిపించుటకు వచ్చి ఆసయ
మున కాకినాడలో నున్న శ్రీయంత ప్రాథమిక పాఠశాల కార్య
గారును వారి ధర్మపత్ని శ్రీమతి కారదాదేవిగారును బాలికలకు
హిందీగ్రంథములను కొన్నిదినములే యైననేమి నాకెక్కు
వగ తోడుపడిరి. శ్రీయంత పూర్వీకేశ కార్యగారు బాలికలకు
హిందీపాటల నేర్పుచువచ్చిరి. శ్రీమతి కారదాదేవిగారు యువతి
మణులకు హిందీ నర్తనసంబంధములను నేర్పించుచు వచ్చిరి. వారోనర్పిన సహాయ
మునకై ఆదరపాటలకు నా మనఃపూర్వక వందనముల నర్పించు
చున్నదానను.

హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమున కధ్యక్షులుగ వచ్చిన
శ్రీయంత జమ్నాలాల్ బజాజ్ గారున్నూ, సుందరలాల్ శే,
రామదాస్ గౌడ్, జవహర్లాల్ నెహ్రూ, కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు, టంగుటూరి ప్రకాశం, వెంకటప్పయ్య పంతు
లుగారు మొదలుగాగల నాయకాగ్రేసరులును, శ్రీమతి కస్తూరీ
భాయి గాంధీ మొదలుగాగల ఉత్తరదేశపు నారీమణులును
మా పాఠశాలను సందర్శించెడి భాగ్యము మాకు కలిగినది.

స్వాగతప్రము హిందీనుండి అనువాదము

"పూజ్యజననీ! మహిళామణులారా!

తమ పాదపూజిచే మా పాఠశాల పరిత్రమగుట గాంచ
మాసంతోషమునకు మేరలేకున్నది. విముఖోటి యాదర్శ శ్రీ
రత్నములకు మేమేరి స్వాగత మియ్యగలము! అయినను ప్రతి
పుష్పం ఫలంతోయం యను రీతిని మా స్వల్ప సత్కారమును
నడవో స్వీకరించి మా యా త్ప్రపాతకాల ఉత్తరదేశరాభి
వృద్ధిని గాంచునటుల శుభాశీర్వాదముల నిమ్మని వేమారు
నిమ్మల వేడుచున్నాము. ఇది పసికూన. నేటికి బాల్కనె

లైనను నిండుగ లేవు. అయినను తమ కృపాకటాక్షమున
నియ్యది యాంభు శ్రీలోకమున కాదర్శప్రాయము గావచ్చు
నని మా దృఢవిశ్వాసము "హిందీభాష యేకభాష కావలయు"
నను పూజ్యులగు మహాత్మాగారి తొలుతొ ల్లిటి యాదేశమును
పాటించునట్టి బలమును మా కొనసంనుని దయాశుడగు ఆపరమే
శ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము. ఇట్లు

తమవిధేయుర్రాండ్రు, బాలికలు,
బాలికాహిందీపాఠశాల, కాకినాడ.

శ్రీమతి కస్తూరీబాయి గాంధీగారు స్వచ్ఛమున హిందీ
భాషలో హిందీభాషావ్యక్తతనుగూర్చియు, స్త్రీలు దాని
నర్తనసంపలయు కర్తవ్యమునుగూర్చియు, ముచ్చటించుచు పాఠ
శాల యొనర్చుచున్న కృషిని, పాఠశాల మచితముగా గృహము
నిచ్చినవారిని నెక్కువగా ప్రసంగించిరి.

ఈసంవత్సరమున యిందు అరువదిమందివిద్యార్థినులుచేరిరి.
అందులో 50 మందిబాలికలును 10 మంది స్త్రీలునుగలరు. అక్ష
ర, ప్రాథమిక, ప్రవేశికయును మాడుతరగతులుగ విరచింప బిభ
జింపబడిరి. విద్యార్థినులందరు చక్కగ హిందీభాషను చదువుట,
వ్రాయుట, మాటలాడుట, నేర్చుకొనుటకు తమ విద్యాప్రణా
లిక నేర్పరచి కృషిసన్నతి. ఈతరగతుల నన్నిటికిని నేనే
పాఠము జెప్పవలసివచ్చుటచే కొద్ది గ కష్టము వోచెడిది. కాని
యప్పటిలో నాయొద్ద ప్రవేశపరీక్షకు చదువుబాలికలలో నా
శం రత్నాచారి, బంగారు వద్యావతి, ఎర్రమిల్లి శేషయమ్మ
యనువారలు అక్షరతరగతిబాలికలకు బోధించుచు నా కాభార
మును కలుగకుండగ జేరిరి మిగుల డెబ్బట కెంతయు సంతస
ముగ నున్నది. పీఠలగూర్చి మరొక్కసంగతి. ఈ బాలికలు
మువ్వరును తమ యిండ్లకడ స్త్రీలకు హిందీ నేర్పుచువచ్చిరిని
విన్న నాయానందమునకు మేర లేదు. నిజముగ నేడనన్వేరిని.
హిందీభాషను నేర్పుటయే గాక బాలికలందఱును తప్పక రాట
ముపై ఆనుదినము నూలు వడుకుచుండిరి. వారలకు విశ్రాంతి
నిచ్చి విశోధమును గూర్చుటకు 'కోలాటము' నేర్ప ఆ చితిమి.
బాలికలందరు హిందీపాటల బాడుచు కోలాటము నేర్చుచుం
డిరి. ఈవిశోధమున ఇతరబాలికలును పాటా మాపాఠశాలకు
మరింత కోధను దెచ్చుచువచ్చిరి.

ఈసంవత్సరములో నూలు సంత ఎక్కువగ లేయలేదు.
దానికగు న్యయము సంతయు మేమే భరించుచు వచ్చితిమి. ఆ
నూలువలన రమారమి 15 గజములబట్ట కేయంపగిరితిమి. అఖిల
భారతహిందీ ప్రచారకార్యాలయమంత్రి యగు రామదాసు
గౌడుగారు "సాస్పతి" అను హిందీపత్రికయందు తమ దక్షిణ
దేశయాత్ర యను శీర్షికక్రింద మాపాఠశాల నెక్కువగ ప్రశంసిం
చి యుండిరి. మరియు ఉత్తరదేశమున హిందీ మాసపత్రిక
"ప్రభ"యు మాపాఠశాలయందు జరుపబడు కృషినిగూర్చి
ముచ్చటించినది.

ఇట్లు ముక్తకంఠమున నింతమంది మాపాఠశాలనుగూర్చి
ప్రశంసించుచు వచ్చినను, అది చక్కగ నడచుచున్నను, పరిపూ
ర్ణవికాసమున నున్న బాలికలపాఠశాల అంతరించిన ఈమహాపట్ట
ణమున, ఇతి మాత్రము నిలుచునా యనిపించినది. ఇదిగాక మా
సోదర సోదరీమణులు "కాంగ్రెసువరికు నీవటాటాపము. తరు
వాత నేమి" యని గుసగుసలాడుచు వచ్చిన 'ఇది జీవించునా'
యను శంక మాకును గల్గుచుండెడిది. దాననే ఉత్సాహిలలగు
బాలికలు వార్షికోత్సవము నొనర్ప బ్రోత్సహించుచు వచ్చినను
తమ సహాయమున ప్రథమవార్షికోత్సవమును జరుప సాహసంప
మైతిమి.

1924-1925 ఈ సంవత్సర మారంభమునుండియు హిం
దీభాషమతోడు తెలుగుగూడ జెప్పవారంభించితిమి. దాన చిన్న
వయస్సు బాలికలెక్కువగ రాదొడగిరి. తెలుగులో శ్రీరామ
తారకరత్నము, శ్రీకృష్ణశతకమునందలి పద్యములును బాలికలు
కంఠస్థము జేయుచుండిరి. ఈవత్సరము 35 మంది విద్యార్థిను లధి
కముగ జేరిరి. అందులో 20 మంది బాలికలు, 15 మంది
స్త్రీలు గలరు.

హిందీప్రచారకార్యాలయము వారి పరీక్షలకు బాలికలు
తయారై 1924 అక్టోబరు పరీక్షలకు 6 గురు ప్రాథమికమను,
ముగ్గురు బ్రావేశికమను నెల్లి అందఱును ప్రథమశ్రేణిలో ఉత్తీ
ర్ణులై.

కాని ఈ సంవత్సరము జనవరినెలలో పాఠశాలయన్న
ఇట్లు కాశీదేయవలసివచ్చినది. మాపాఠశాలకు 15 నెలలవరకు
మచితముగ బసచిచ్చిన శ్రీయంత బమ్మ చినవెంకట్రాయుడుగా
రికి మరల నోకసారి మార్మరజ్జతను దెబ్బచున్నాము.

1925 మార్చినెలలో జరిగిన పరీక్షల కొక్కరు రాష్ట్ర
భాషకును, నల్లరు ప్రావేశికకును, అగ్గురు ప్రాథమిక పరీక్షకు
ను నెల్లిరి. ప్రాథమికపరీక్షకు నెల్లి వారిలో నయదుగురు మొ

దటి తరగతి యందును, మిగతవారందరు
ఆయా పరీక్షలలో రెండవతరగతిలోను నెల్లిండిరి.

ఇదిగాక వచ్చెడి అక్టోబరులో జరుగబోవు హిందీపరీ
క్షలకు 6 గురు ప్రాథమిక పరీక్షను, 6 గురు ప్రావేశికమునకును,
ఇద్దరు రాష్ట్రభాషకును నెల్లివై యున్నారు. యిప్పుడు ప్రస్తు
తము పాఠశాలయందు 20 మంది స్త్రీలును, 20 మందిశ్రీమైగా
బాలికలును హిందీ నర్తనసంబంధిరి.

ఇందు చదువు బాలికలలో పెక్కుమంది ఆత్మవారిండ్ల
శేగుటజేసియు, పాఠశాలకు తగు స్థలము లేకపోవుట జేసియు,
పాఠశాల యొకదేశ నిలువజేయు యని భయపడితిమి. కాని
మేమున్న మ. రా. రా. శ్రీ. పాండురంగి నరసింగరావు
పంతులుగారి బసవద్దకు పెక్కుమంది బాలికలును, స్త్రీలును
గూడ వచ్చి హిందీ నర్తనసంబంధులు. వారలయత్సాహ
మును గాంచినను, పాఠశాలబాలికల సంఖ్యాభివృద్ధిని గాంచి
నను, ఈపాఠశాల ఇంతలో పోవునను భయము మా కెప్పుడు
లేదు. కాని తగు స్థలము లేకపోవుటచే ప్రస్తుతము రాట్నపు
పని జరుగుటలేదని మాత్రము చింతించుచున్నాము.

గత కెండుసంవత్సరముల నుండియు నుమారు 40 మంది
బాలికలును, స్త్రీలును, రాట్నపుపై నూలుచీయుట నేర్చి
యుండిరి.

సోదరీమణులారా!

మీ యపారకృపాకటాక్షమున మాపాఠశాల బాలికకు
క్రిందటి జూను యెనిమిదవ లేడికి రెండు సంవత్సరములు నిరా
మయముగ గడచినవి. ఇప్పుడు మాడవ సంవత్సరము ప్రవేశించి
జరుగుచున్నది. తన వచ్చియు రానిమటల మీకును ఆనంద
ముగూర్చు మీయెదుటకు వచ్చి నిల్చినది. దీనిని దరిజేర్చి, పోషిం
చి సంపూర్ణ యౌవనమును నాంధ్రలోకము సంతోష ముగ
లగ నొనర్పదగు సౌభాగ్యగరిమ నది గాంచజేయుట మీదియు
అయియున్నది. నేను విశేషించి విద్యావతినిగాను. ప్రాజ్ఞుగా
ను. హిందీ నెక్కువగ నర్తనసంబంధుట ఉత్తరదేశమునకు పోద
లచియు దినదినాభివృద్ధిగాంచి మురిపెమును గూర్చుచున్న యీ
కూనను విడిపోజాలకున్నాను. దీని నెవ్వరిచేతులలో నిడి పోదు
ను? అనియే రాత్రిందిమములు చింత. దీనికడ జేరు బాలికలను
శేవలము విద్యావసతులను జేయుటయే గాదు. వారలను నీతి,సా
విత్రి మొదలగు సతీతిలకముల చరిత్ర లాదర్శములుగ ప్రాచీన
హైందవ నాగరికతకు భక్తుర్రాండ్రుగా నొనర్పవలయునని నా
యాశయము. నేను యుక్తయస్కురాలనుగాను. ఈయాశయ
ముల నెఱవేర్చగల్గుటెట్లు? ఈపాఠశాలలో హిందీభాషకు తగు
స్థానము నిచ్చి ఆంధ్రమును ముఖ్యముగ నేర్పింపవలయునని నా
కోర్కె. నేనొక్కరుకను. తెలుగుబాస పూర్తిగదెలియనిబాలను.
నాకోర్కె యీదేటుటెట్లు? ఇంతవరకు నీపాఠశాలనునధుపగల్గితి
ని. దానికి శేవలము నాశక్తియే కారణముకాదు నాయీపని
లో నన్ని విధముల నోడుపడుచు వచ్చిన నాపతి దైవతముని
కృషియు, మాతండ్రిగారి ప్రోత్సాహమును కారణములు. కాని,
బాలికాహిందీపాఠశాలలో వారు విద్యావిధానమునందు జోక్య
ము గలుగజేసికొని నాకు సాయము చేయజాలరుకదా! కాన
ఓయాంధ్రమహిళామణులారా! మిమ్ముల నోకప్రాధన. మీలో
విద్యావయోవృద్ధులు గలరు.వారిలో నెవ్వరేని ముందునకు వచ్చి
యీబాలిక పోషణభారము వహించిన నే నాబాలకు దాదివై
తమ నూడిగము సల్ప సంసిద్ధముగ నున్నాను.

గుమ్మడిదల దుర్గాబాయమ్మ,
అధ్యాపక బాలికా హిందీపాఠశాల, కాకినాడ.

సాలఘాటు ఆర్యసమాజము

సాలఘాటులో ఆర్యసమాజ ప్రచారము బాగుగ జరుగు
చున్నది. ఎజానాలు (అస్పృశ్యులు) చాలమంది ఆర్యసమాజకు
లగుచున్నారు. ఈసూతన ఆర్యసమాజకులు అగ్రహారముల గుం
డాపోవుచున్నను పూర్వచార పరాయణులైనందును అడ్డుచెప్ప
లేదు. 50 మంది ఎజానాలు సమాజములో కలసిరి. అందులో
కొందరు క్రైస్తవ మహాత్ముడియ మితము లగులించిరి.

శుద్ధి ప్రచారము సంబంధము స్వామిశ్రద్ధానందులవారు
కొద్దికాలములో శేరళములోసంచారము చేయనన్నారు. పండి
తరుషిరామగారు రేపుతాల్లాటవత్తురు. ప్రచారము సలుపుట
కై ఆలప్పేళ్ళుసభవారు ధనము ప్రోస జేయుచున్నారు.

(అ. వె)

వంగరాష్ట్ర గవర్నరు సంచారము

దార్జిలింగు, పెద్దెంబరు 24: నేటి వధ్యాహ్నము
గవర్నరు దార్జిలింగు చేతను.

(అ. వె)

విదేశపు పెట్టుబడి

విదేశపు పెట్టుబడిని గూర్చి విచారించుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి కమిటీ నేర్పరచిరి. వారి రిపోర్టు యిటీవల ప్రచురింపబడెను. కమిటీలు లెక్కకు మిక్కిలి యగుచున్నవి. ఫలితము మాత్రము అనుకూలముగ నుండుట లేదు. ప్రస్తుతపు రిపోర్టు సయితము మిక్కిలి ఆశాభంగకరముగ నున్నది. విదేశపు పెట్టుబడి హిందూదేశమునం దేమాత్రము గలదో కనుగొనుటకు వీలులేదని కమిటీవారు తెలిపి సంతృప్తి జెందిరి. వీరి ప్రతిపాదనమును విశ్వసించజాలము. పెట్టుబడి ఏమాత్ర ముండునో కనుగొనుట అసంభవమైనయెడల, కమిటీని నియమించి ప్రయోజనములేదు. ఉజ్జాయింపుగ నయినను కనుగొనుటకు వీలులేదని చెప్పట చాల విచిత్రము. అది యటుండ, కనుగొనినను ప్రయోజనము లేదని కమిటీవారు దెలుపుట బట్టి, వారి సంకుచిత దృష్టిని గ్రహింప వచ్చును. విదేశపు పెట్టుబడి ఏమాత్రము గలదో తెలిసిన, దేశీయు లేమార్గ మవలంబింప వలయునో విచారింప వలగును. రాజకీయ పరాధీనతకు దోడు ఆర్థిక పరాధీనత గూడ దేశము నావరించి యుండుటచే, ప్రజలస్థితి దుర్భర మగుచున్నది. ఆర్థిక పరాధీనత దోలగినను కొంత మేలుగ నుండును. స్వదేశపు పెట్టుబడిని వృద్ధిజేయుటకు కృషి జరుగుట యవసరము.

విదేశపు పెట్టుబడి వ్యాపించుట, తప్పు గాదనియు, దేశాభివృద్ధి కవసరమనియు విచారణసంఘమువారు సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించిరి. ఇటుల దెలుపుటకును విచారణతో బనిలేదు. కొన్ని పరిస్థితులలో విదేశపు పెట్టుబడి యవసరము గావచ్చును. కాని హిందూదేశపుస్థితి గాంచిన, విదేశపు పెట్టుబడివలన లాభముకన్న నష్ట మధికముగ గలదు. ప్రజలనిస్సహాయత మరింతయధిక మగుచున్నది. దేశమునకు జెందవలసిన లాభము, పరదేశములకు జోవు చున్నది. తద్వారా, రాజకీయపరాధీనత మరింత వృద్ధి యగుచున్నది. హిందూదేశపు పెట్టుబడి యధికమగుట శ్రేయస్కరమని కమిటీ వారంగీకరించెదరు. కాని యిందుకు అనుకూలమగు మార్గమును వారు చూపరయిరి. విదేశపు పెట్టుబడిని నిరుత్సాహపరచి, అందుల కవకాశమును తగ్గించిన గాని, స్వదేశపు పెట్టుబడి వృద్ధి జెందజాలదు. స్వదేశపు పెట్టుబడిని గూర్చి సర్వే జరుగవలయునని కమిటీవారు గోరుచున్నారు గాని, ఆ పని యసంభవమని మరియొక కమిటీవారు దెల్పిన దెలుపవచ్చును. ఇంపీరియల్ బ్యాంకుకు క్రొత్త శాఖలను జేర్చవలయు ననియు, ప్రస్తుతపు బ్యాంకుల సౌకర్యములను హెచ్చుజేయవలయు ననియు,

క్రొత్త బ్యాంకులను నిర్మింపవలయు ననియు, వీరి యుద్దేశ్యము.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకుస్థితి జూచిన, స్వదేశపు పెట్టుబడికి వారు ప్రోత్సాహ మొనగెద రని దోచదు. బ్యాంకునందు భారతీయులకు ప్రవేశము తక్కువగ నున్నది. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు, పేరుకు ప్రభుత్వమువారిదైనను భారత వాణిజ్యమునకు తోడ్పడకున్నదని, అనుభవజ్ఞులు దెలుపుచున్నారు. విదేశపు పెట్టుబడిని నిరుత్సాహపరచుటకు, తగిన ఏర్పాటులను కమిటీవారు సూచింపలేదు. విదేశపు పెట్టుబడిదారుకు, వడ్డీమాత్రమే గిట్టుచో, అట్టి సంస్థలలో ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసి కొనుట పాడిగాదని, కమిటీవారియుద్దేశ్యము. భారతీయ పరిశ్రమలతో పోటీపడుటకు, విదేశీయులు ప్రయత్నముజేయునపుడు సయితము ప్రభుత్వము వారు ఎట్టి నిరోధములను కలిగించుటయు భావ్యము గాదని కమిటీవారియుద్దేశ్యము. అటులగుచో విదేశపు పెట్టుబడి స్వేచ్ఛగ ప్రవహించుచు, దేశీయ పరిశ్రమలను తలయెత్తనీయ దని చెప్పవచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రట్టి సందర్భములలో సయితము, దేశీయ పరిశ్రమలకు తోడ్పడని యెడల ఇక వారు చేయదగిన సహాయ మేముండును?

క్రొత్త కంపెనీలను స్థాపించినపుడు డైరెక్టరు లలో భారతీయసంఖ్య విస్తారముగ నుండవలయునని కోరుటయందు విచారితము లేదు. అటుల గోరుట గూడ పాడి గాదని, కమిటీవారు దెలుపుచున్నారు. ఇటులనే భారతీయుల కీ కంపెనీలు శిక్షణ గఱపవలయునని కోరవచ్చును. అట్టి నియమము సయితము పనికిరాదట. విదేశములలో భారతీయులకు శిక్షణ నొసగరు. స్వదేశమునందు గూడ, అందు కవకాశ మొనగనిచో, జేయగలిగిన దేమి గలదు? భారతీయుల షేరులను తదితరులకు విక్రయింప గూడదను నియమమువలన ప్రయోజన ముండునని కమిటీవారుంగీకరించెదరు గాని, అట్టి నియమమును విధించుటకు మాత్ర మంగీకరింపరు. షేరుహోల్డరుల హక్కులకు భంగము కలుగునని వీరు భయపడుచున్నారు. కమిటీవారు సూచించిన ఒకటి రెండు నియమములు నిరర్థకములు. తమ సిఫార్సులను అమలులోనికి దెచ్చు మార్గముల నయినను, వీరు విచారింప రయిరి. ప్రత్యేక శాసనము గావించుట యనవసర మని వీరి తలంపు. ఇట్టి రిపోర్టులు కాగితపు ఖర్చుకు కారణ మగుట దప్ప వేరులాభము గలిగింపజాలవు. కమిటీయందలి భారతీయ సభ్యు లయినను ధైర్యముగ నెట్టి సూచనలను గావించకుండుట శోచనీయము.

డి. బి. మోదర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు

బాంబాయి క్రానికలు పత్రిక యడిగిన ప్రశ్నలకు డి. బి. రామచంద్రరావు పంతులుగారిచ్చిన జవాబుల బట్టి, వారి రాజకీయాభిప్రాయములు స్పష్టమగుటలేదు. స్వతంత్రపక్షమునందు వీరు చేరి పని చేయుచున్నారని, పాశకులకు దెలియను. తత్పక్షాభిప్రాయములు ప్రజలకు బాగుగ తెలియకున్నవి. కాంగ్రెసు క్రిడును మార్పుల అత్యవసరము గాకబోయినను, అందుగల సందిగ్ధమును తొలగింపవలయునని వీరుగోరుచున్నారు. కాంగ్రెసు క్రిడునందు సందిగ్ధత గనుపింపదు. సామ్రాజ్యస్వరాజ్యమును గోరెడి వారికిని,

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును గోరెడి వారికినిగూడ, కాంగ్రెసు ప్రవేశ మిచ్చుచున్నది. దేశమునందు ఉభయకక్షలవారును గల రనుటకు సందియము లేదు. ఏకక్షవారిని కాంగ్రెసునుండి వేరుజేయుట పాడిగాదు. నాయకులలో పలువురు సామ్రాజ్యస్వరాజ్యమును పొందుట సాధ్యమని భావించుచున్నను ప్రభుత్వమువారు ప్రజల మొరలను బాత్రిగా పెడచెవి బెట్టుచో, వారయినను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాదర్శముగ నంగీకరింపవలసివచ్చును. అందుచే కాంగ్రెసుక్రిడు మిగుల విశాలవంతముగ నుండి, ఎల్లరకు సమ్మోదావహముగ నున్నదని తలంపవచ్చును. కాంగ్రెసు చందాను గూర్చి పంతులుగారు చేసిన సూచనలను విచారింప నక్కరలేను. ఏలనన, పాట్నా సభవారు పావలానుగాని, రెండువేలగజముల నూలునుగాని చందాగ నిర్ణయించిరి. రాజకీయ కార్యక్రమమును మాత్రమే, కాంగ్రెసుసభ చేపట్టవలయు నని పంతులుగారి తలంపు. స్వరాజ్యపక్షములో పలువురుగూడ నిటులనే తలంచుచున్నారు. కాని, స్వరాజ్యసంపాదనమునకు సమ్మగమగు కార్యక్రమము నవలంబించుట యుక్తము. పరాధీన దేశమునందు, రాజకీయ మనిన పాలకులకు మొర బెట్టుటయే యగును. అటుగాక స్వతంత్రపక్ష సాధారణ పడనెంచుచో, కాంగ్రెసుసభ నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహింపక తప్పదు. అయినను పాట్నా సభలో నిర్మాణకార్యక్రమమునకు ప్రధానస్థానము దొలగుటచే, పంతులుగారి యభిమతమే యికముందు కొనసాగ గలదు. మరియొక ముఖ్యవిషయమును గమనింపవచ్చును. కేవల సక్రమాందోళనము వలన ప్రజాభిప్రాయస్థితి నెరవేరునా లేదా యను ప్రశ్నకు, బహుశా లేదని పంతులుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. పంతులుగారిపంటి సక్రమాందోళనవాదులకు గూడ, కాంగ్రెస్టిట్యూషన్ లో పద్ధతులపై విశ్వాసము దొలగుచుండ, తదితరులకు దొలగుట యందు ఆశ్చర్యమేమిగలదు? ప్రభుత్వమువారిసంగతులను గుర్తించి, ప్రజల యభిప్రాయమును వెంటనే నెరవేర్చుట వివేకము. కాలయాపన జరుగుకొలదియు, మితవాదులు సయితము అసహాయమార్గము నవలంబించుట సహజము. ఇంకను సక్రమాందోళనపద్ధతుల నన్నిటిని విడనాడుటకు సమయము రాలేదనియు, పన్నుల నిరాకరణము గాని శాసనోల్లంఘనము గాని ప్రస్తుత సమయమున ఆచరణ యోగ్యము గాదనియు, పంతులుగారు సూచించిరి. సక్రమాందోళనపద్ధతులవలన మాత్రమే గమ్యస్థానమును జేర వీలులేనిచో, తదితరమార్గములను వేని నవలంబింపవలయును? అందుకు దేశము నిప్పటి నుండియు సంసిద్ధపరచుట యవసరమా కాదా? ఈవిషయమై పంతులుగారు తమ యభిప్రాయములను విపులముగ దెలిపిన లాభకరముగ నుండెడిది. మంత్రిపదవిని స్వీకరించుటకు పంతులుగారి కభ్యంతరము లేదు. కాని యిందువలన, స్వపరిపాలనమును పొందుటకు సాధ్యపడదని, ఎల్లరకు దెలిసిన విషయమే. చింతామణి బోలు మితవాదప్రముఖులు మంత్రిపదవులను నిర్వహించుట కిబ్బందిపడి రాజీనామా నిచ్చియుండ తదితరు లేమిచేయగలరు? ఆచరణ యోగ్యములు గాని సంస్కరణములను నిర్వహించుట కాలపరణము దప్ప వేరుగాదు.

ఉద్యోగపదస్థితికారము విషయమై స్వరాజ్య పక్షముతో స్వతంత్రపక్షమువా లేక భవించి పనిజేయు నెడల, సత్వరాభివృద్ధికి కారకులగుదురు. సప్లయల నిరాకరణము అసమ్మతి దెలుపుటకు మాత్రము పనికి వచ్చుననియు, ప్రదర్శనార్థము యోగపడు ననియు, రామచంద్రరావుపంతులు గారు చెలిపిన విషయముతో నేకీభవింపవచ్చును. వీలనన, శాసనసభలో నెట్టిచర్య నవలంబించినను ప్రభుత్వమువారు తమ యిచ్చను నెరవేర్చుకొనగలరు. కాని, సప్లయల నిరాకరణమునకు శాసనసభలలో బూను వారు, తమ తీర్మానము సఫలమగుటకు శాసనసభలకు వెలుపల పని జేయవలయును. ఆసంగతిని నెహ్రూగారంగీకరించిరి. స్వతంత్రపక్షమువారు శాసనోల్లంఘనము మున్నగు మార్గముల ననలే తలపెట్టకుండుటచే, వీరి కార్యవిధాన మేమియో తెలియకున్నది. స్వదేశోద్యమము తమ కిష్టమయినను, విదేశవస్తుములను ధరింపగూడ దనునియమముండగూడదని, పంతులుగారు తెలుపుచున్నారు. వీరిప్రత్యుత్తర మాశాఖంగము కలిగింపకమానదు. స్వదేశీ స్వరాజ్యములకు అవినాశాపంబంధము గలదని చిరకాలము నుండియు సంఘీకరింపబడుచున్న విషయమయినను, దీని నాచరణలో బెట్టుట కింకను వెనుదగ్గుట శోచనీయము. రామచంద్రరావు పంతులు గారి యభిప్రాయములు త్వరితముగ ముందుకు జనుచున్నందులకు సంతసింప వలయును. వీరు కాంగ్రెసు నందు జేరి సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై కృషి సలిపి, ఆంధ్రదేశమునకు కీర్తి దెచ్చెద రని నమ్మెదము.

ఋణములు

1924-25 సంవత్సరపు బడ్జెటునందు, వ్యవసాయపు పనిముట్లను, పంపింగు యంత్రములను కొనుటకై ఋణముల నిచ్చు నిమిత్తము 15 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవి. వరదలచే బాధింపబడిన జిల్లాలకు 5 లక్షలకు బైగ ఋణము లీయబడెను. వడ్డీగూడ తగ్గింపబడెను. బళ్లారి, అనంతపురము, కోయంబత్తూరు, మలబారు, ఉత్తరాక్కాటు, నేలం జిల్లాలకు ఋణముల నెక్కువగ నిచ్చినట్లు, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. బడ్జెటు అంచనా ప్రకారము 13 లక్షలను తిరిగి రాబట్టవచ్చునని అనుకొనగ, 12 లక్షలపై మొత్తము మాత్రమే చేజిక్కినది. పరిశ్రమలక్రింద, 8 లక్షల ఋణమీయబడెను. అందులో 4 లక్షలను రాజమహేంద్రవరమునందలి కర్నాటి కుప్పేవరుమిల్లు కొనగబడెను. భూస్వాములకు 1924-25 సంవత్సరమునందు ఋణముల నియతేదు. మ్యూనిసిపల్ సంఘముల కన్నిటికిని గలిపి 14,28,920 రూపాయి లొనగబడెను. తమ కిచ్చిన ద్రవ్యములో అంత మొత్తముగాని కొంతగాని నుధుర, బందరు, కూనూరు, భారాపురము, కరూరు, ఉదకమండలము, చిత్తూరు, కొచ్చిను, తిరుపతి మ్యూనిసిపలు సంఘము లుపయోగించెను. మిగిలిన సంఘము లుపయోగింప లేకబోయెను. బడ్జెటులో ఏర్పాటు లేక బోయినను తెనాలి వెల్లూరు, హిందూపురము, చెంగల్పట్టు, బళ్లారి, విశాఖపట్టణం, కూనూరు, తిరునల్వేలి మ్యూనిసిపలు సంఘములకు 2,58,900

రూపాయిలు ఋణము లొనగబడెను. మొత్తము మీద బడ్జెటు ఏర్పాటులకన్న యిచ్చిన ఋణములు 5 లక్షలు కొరవడెను. జిల్లాబోర్డులకును లోకలుఫండు కమిటీకులను, 29,30,580 లక్షలు ఋణమును బడ్జెటులో నేర్పాటుజేయగ, మద్రాసు, తుత్తుకుడి, చెంగల్పట్టు, చిత్తూరు, రామనాథ్, తంజావూరు, విశాఖపట్టణము, కోవిలపట్టి, మధుర, తెనాలి, తిరునల్వేలి బోర్డులు మాత్రము తమ కిచ్చిన ఋణములను పూర్తిగా గాని కొంతవరకు గాని యుపయోగించెను. మిగిలిన సంఘము లుపయోగింప లేక బోయెను. బడ్జెటులో ఏర్పాటు లేకున్నను, తిరునల్వేలి, దక్షిణకనరా, దక్షిణ ఆక్కాటు బోర్డులకు ఋణము లీయబడెను. బడ్జెటు ఏర్పాటుకన్న ఇచ్చిన ఋణములు 2 లక్షలు కొరవడెను. బందరు జెజవాడ రైల్వేకుగాను కృష్ణా జిల్లా బోర్డుకిచ్చిన ఋణములో 1924-25 సంవత్సరాంతములోపల దాదాపు 14½ లక్షలు చెల్లింపబడెను. ఇంకను 3½ లక్షలు మిగిలియున్నవి. తిరునల్వేలి తిరుచందూరు రైల్వేకొర కిచ్చిన మొత్తము 8½ లక్షలో, ఇంకను 8 లక్షలను బోర్డువారు చెల్లింపవలయును.

నిర్బంధసైనికశిక్షణము

యానివర్సిటీ విద్యార్థులకు నిర్బంధ సైనిక శిక్షణ మవసరమని, దేశప్రముఖులు పలువురభిప్రాయపడుచున్నారు. శాసనసభలో నేమి, విశ్వవిద్యాలయ సంఘములలో నేమి యిట్టి తీర్మానములను ప్రతిపాదించుచున్నారు. విద్యార్థులకు సైనికశిక్షణ యుండుట లాభకరమయినను, నిర్బంధ శిక్షణవిషయమై అభిప్రాయభేద ముండుట సహజము. హిందూదేశమువంటి పరాధీనదేశమున చిక్కు లనేకములు గలవు. దేశాపరిశ్రమ విషయమై భేదాభిప్రాయము లేకున్నను, సైనికశిక్షణ విషయమై యభిప్రాయభేదము గలదు. నిర్బంధ శిక్షణ హిందూదేశమునకు బనికరాదని, గాంధీ మహాత్ము డభిప్రాయపడుచున్నాడు. విద్యార్థులు సైన్యశిక్షణ బడసి, సోదరదేశీయులపై తమ కాళల్యము నుపయోగింపవలసి వచ్చును. మిలిటరీ పద్ధతులు యూరపునందే వివాదకరము లని ఎంచుచో, హిందూదేశమునందవి లాభకరముగ నుండనేరవు. అందుచే నిర్బంధశిక్షణ గూర్చి ఆతురము జూపెడివారు దూర మాలోచించుట యుక్తము.

రాజకీయనిర్బంధితుల విడుదల

రాజకీయ నిర్బంధితుల విడుదల యవసరమని, అన్ని రాష్ట్రములందును పడేదే గోరుచున్నను, ప్రభుత్వమువారు గమనించుట లేదు. నిర్బంధశాసనములను రద్దుజేసి, రాజకీయనిర్బంధితులను విడుదల జేయుచో, అనుకూలవాతావరణ మేర్పడును. జన్మస్వాతంత్ర్యరక్షణ లేనిది, భారతీయులు సుఖముగ జీవింపజాలరు. బర్మా శాసనసభలో నయితము రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదల జేయవలయునని కోరిరి. ఇటుల గావించుట యపాయకరమని ప్రభుత్వసభ్యుడు మామూలు వాదము గావించెను. హరికిషన్ లాల్ గారిని మంత్రిగ నియమించిన సంగతి ప్రభుత్వదృష్టికి దేబడెను. తుదకు తీర్మానము అధికసంఖ్యాకులచే నోడింప

బడెను. ప్రభుత్వమువా రీవిషయమున తమ పట్టుదలను విడువనిచో, పరిస్థితులు మరింత సందిగ్ధమగుట దప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. స్వాతంత్ర్యాభిలాషను కారాగృహములు నిరోధింపజాలవని, అనుభవము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. అధికారవర్గము మాత్రము సత్యమును గ్రహింపకున్నది.

పటేలుగారి హెచ్చరిక

శాసన సభాధ్యక్షుడవని స్వీకరించిన పిమ్మట, పటేలుగారి దృక్పథము మారినా లేదా యని కనుగొనుటకు కుతూహలము గలవారు పలువురుండురు. భౌంబాయిలో నొసగిన సన్మానమునకు వారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము జూచిన, అట్టిభయమున కవకాశము లేదని తోచును. అధ్యక్షస్థానమున గూర్చుని, నిష్పక్షపాతముగ బ్రవర్తింపవలసి వచ్చినను, వీరి హృదయము మాత్రము స్వాతంత్ర్యవహ్నిచే పరితప్తమగుచునే యున్నది. అధ్యక్ష నిర్వహణము దేశక్షేమమునకు భంగకరముగ నుండునని ఎప్పుడు గ్రహించిన, తాము అప్పుడే బయటకు వచ్చెదమనియు, మాతృ నేవను తాము విడనాడ మనియు, పటేలుగారు హెచ్చరించిరి. పటేలుగారి స్వభావము నెరిగినవారు, వీరి విషయమై సందేహపడజాలరు.

బర్మా బహిష్కారచట్టము

భారతీయ నేరస్థులను బర్మానుండి వెడలగొట్టుట కేర్పాటు జేసిన చట్టము, శాసనసభలో నేడు విచారణకు వచ్చును. అసమ్మతితీర్మానము లనేకము లంపబడినవి. భారతీయులు బర్మాలో నుండగూడదని యుద్దేశ్యమగుచో, ఆవిషయమును స్పష్టముగ దెలుపవచ్చును. అందుకు మారుగ నిట్టి అర్థరహిత చట్టములను నిర్మించుట, కూరము. ఇట్టిచట్టము లేదేశమునందును గానరావు.

భాయిపెరు కకాలీజతలు పోవుట యాగెను

జాండాసింగు మరణము
అమృతసరము సెప్టెంబరు 25:—భాయిపెరు కకాలీజతలను బంపుట యన్. జి. పి. సంఘమువారు ప్రస్తుత మాపిరి. దీనికి గారణమేమన జాండాసింగు భాయిపెరు వాసి యొకడు పిల్లవానిని నోకనిని బట్టి యక్రమచర్య కొడగూర్చి కూడని పని జేయగా, బాలుని బంధువులు జాండాసింగును లాలించి దీసికొనిపోయి కొట్టి చంపిరి. దీనిని యన్. జి. పి. సంఘమువారు సంపూర్ణముగ నిరసించి యట్టి హంతకులను బట్టుకొనుటలో పోలీసువారికి సహాయముచేయ ననుజ్ఞలాపగిరి. కాని శివము గుపించుటలేదు.

లాహోరు, సెప్టెంబరు 26:—జాండాసింగు, భాయిపెరులో వడ్రంగి. ఈదారుము 20 వ తేదీని జరిగెను. బాలుని బంధువులు, హితులును గల జాండాసింగును జంపిరి. భాయిపెరుపట్టణమంతయు శివము దాటిపోకుండ చుట్టు ముట్టడింపబడెను. చుట్టు ప్రక్కలంతటగల శిక్కుల కీశమును దాచి యుండుటవలన మణితోకొపము హెచ్చెను. అకాలీసంఘములకు, వారికి చాల కలహకారణముగనే యున్నది. అకాలీదళ నాయకుడగు ధర్మసింగు 22 వ తేదీని, యన్. జి. పి. సంఘముతో వ్యవహారములన్నియు ముచ్చటించి యింక జతలను నడపుట మానిపించెను. పోలీసువారికి హత్య జరిగినట్లులు, శివము రహస్యముగ హంతకు డెక్కడకో దీసికొని పోయినట్లులు కూడ నకాలీలు పోలీసువారి కాచూకి నిచ్చిరి. సమయమునకు పోలీసువారు, సూపరిం టెండెంటు సహాయము లేనిచో ముఖమున నాయుప్రదవమంతటి జరిగిడిదే. చాల కష్టముపై గురుద్వారాకు ప్రమాదముదాటించగలిగిరి.

శివమును ముక్కలుగా కోసి యవలసే లోషణ యెవరికి గానరాకుండ వండివేయుదు రని యప్పటివారి అభిప్రాయము.

(ఆ. ప్రె.)

దసరా మహాత్మ్యములు

మై సూర్య

సప్తమదినము

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

దసరా మహాత్మ్యము లారంభింపబడి నేటికి 6 దినములైనది. నేడు సప్తమదినము. నేడు విచ్చేసిన వారలలో నలువురు ఎసంజ్ఞీసభ్యులు గలరు. మైసూరునకు చుట్టుప్రక్కలనుండు గ్రామములనుండియు పల్లెటూరి ప్రజలనేకులు కాలినడకనూ త్రయాణము జేయుచు దసరామహాత్మ్యముల వీక్షించుట కేతెంచుచున్నారు. ఇతర రాష్ట్రములందలి ప్రముఖు లధికముగ నింతవరకు రాలేదు. నిన్నటి (24 వ తేదీ) రాత్రి పెంజుకూరు రైలులో నుద్రాసునుంచి ఆయోధ్య కళాశాలాధ్యక్షులు డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు సకుటుంబముగ విచ్చేసిరి. నేటి నుంచి పత్రికావిలేఖరులకు ప్రభుత్వమువారిచే సౌకర్యము తాపంగబడుచున్నది.

సమాకార సంఘము హాసభ

యొక్క సమావేశము నిన్నటి సాయంత్రమున నేటి ఉదయము జరిగినది. తీర్మానములపై చర్చయంతయు కన్నడ భాషయందే జరుపబడినది. నేటి సాయంత్రము ప్రతినిధులెల్ల రకు వింకోసంగ బడును. నిన్నటి సాయంత్రము 7 గంటలకు దర్బారు జరుపబడినది. నిన్నటిదినముగూడ 2 గంటలకాలము జలమున వర్షము నురిసినది. నేడు సాయంత్రము 8 గంటలకు మహారాజాగారి కాలేజీవద్ద సీనియర్ పుట్టుకాలు పండుమలును కాస్తాపాటిటక్ క్లబ్బువద్ద పెన్నిను ఆటలు జరుపబడును.

రాత్రి కన్నడ భాషయందు "నూర్జహాను ప్రహ్లాద" నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. ఇచ్చటి కళాకారులు కోర్టులు రెడతర ప్రభుత్వకార్యాలయములం దన్నిటను దసరానెలపు లాసంగ బడినవి. విద్యాలయములు, ఆఫీసులు మున్నగువాని భవనములను ప్రభుత్వమువారు తమవశము గావించుకొని సంస్థానపు అతిథులెల్లరకు అందు వసతు లేర్పరచుచున్నారు. సమాకార సంఘము హాసభ యందలి తీర్మానములపై చర్చ ఇంకను ముగియలేదు.

* * * * *

నవమి ఆయుధపూజ

మైసూరు 28-9-25:—నేడు నవమిపర్వదినము. నేటికి

దసరా 7 దినములు గడచినవి. దినక్రమముగ ప్రజాసమాహములు నృద్ధియగుచున్నవి. కాలినడకనూ వేలకొలదిజనులు పలు తావులనుండి నవ్వుచున్నారు. సంస్థానమువారిచే వాహ్యానింప జడినప్రముఖులును, ప్రభుత్వోద్యోగులును, ఆసంజ్ఞీకాసనసభా సభ్యులం దధికభాగము నేడే విచ్చేసిరి. మిగత కొరవడినవారు లేపురాగలరు. చుట్టుప్రక్కల గ్రామాంతరములనుండి పాదచారులైనవచ్చుపల్లెటూరిజనుల సౌకర్యార్థమై ఎట్టిపాటిగాని మరియే యితర ఏర్పాటులుగాని జరుపబడలేదు. ధనికులకు అతిథుల పోషణములకై వేలకులలు వచ్చించు సంస్థానమువారు ప్రభుధక్షి పరాయణులును, ఆమాయకులును, నిర్భాగ్యులునగు బహుళసంఖ్యాకులగు సీప్రజాసామాన్యులను కెట్టియల్లసహాయమైన నొసంగి నన మహాప్రకారముగ గణించి సంతృప్తులై యుండెడివారు. ధర్మసత్తములు వైతము ఆసంజ్ఞీసభ్యుల వసతిగృహములకింద దీసికొనబడుటచే ఈపాటకజనమునకంతయు పురకిధులే తరణ్యము లగుచున్నవి.

నేటిఉదయము 10 గంటలకు రాచనగరువద్ద ఆయుధ పూజ జరుపబడినది. 7 గంటలనుండియే సామాన్యజను లగజితముగ నగరునందు సమావేశమగుచుండిరి. నగరావరణముందలి ఉత్తరద్వారమువద్ద చాముండిదేవాలయము గలదు. నగరునందు ప్రవేశించుటకు పూర్వము దేవతాదర్శనము గావించుకొని పీదప లానికి జనుచుందురు. 8 గంటలకుసరికి అప్పుడే నగరుమట్టు వికాల్ ప్రదేశముంతయు జనాగ్లమై అడుగిడుటకు తావు లేకుండెను. నగరునకు ఎదురుగ సంస్థానపుఅత్యున్నతాధికము, యాభో చితరులగు ధరించి బారులు దీర్చియుండిరి. వారివెనుక కాల్పులు. పీదప సంస్థానపు పోలీసుఉద్యోగులు, పోలీసువారి కీర్వాణు లిచట తృప్తికరముగనున్నవి. ఆయుధపూజారంభ ప్రత్యేకము నగరు సింహద్వారమున కెదురుగ బంగారుపూతచే ప్రకాశించు నొకమంటప మున్నబడియుండెను. దీనియందు, వివిధఆయుధముల నొకచోట పెట్టియుంచిరి. మంటపమునకు చుట్టును సంస్థానపుగజములు హయములు రమణీయముగ నలంకరింపబడి నిలుపబడియుండెను. నగరపూర్వములను, గవాక్ష

మీసాలు తీసివేసినావేమయ్యా?

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికి నన్దానవత్రం

సిమ్లాలో యీనెల 18 వ తేదీని పండితానీలు

కొందరు సమర్పించిరి.

ఈనెల 18 వ తేదీ శుక్రవారంనాడు సిమ్లానుండి మోతీలాలుగారు బయలుదేరబోయేముందు అచటిస్త్రిలలో విద్యావంతురాండ్రు కొందరు మోతీలాలుగారిని భోజనానికిపిలిచారు. ఆ సమయమున హాస్యప్రియలైన ఆస్త్రిలు ఆ తిచిత్రమైన శబ్దానవత్రమును నెహ్రూగారికి సమర్పించారు.

భారతకాసనసభ ప్రారంభమైన మొదటిరోజున ఉత్తమ గణము (నువీరియరు పెక్కు) నకు చేరిన మేము ఆకాశమార్గా న్నుంచి చూసేసరికి స్వరాజపక్షమునకు మహానాయకుడనడచి విారే మీసాలు గొరిగించుకొని పేడిమాతితో కూర్చుని ఉండడంవల్ల మాకు దుఃఖం అగిందిగాదు. కన్నీళ్లు జలజలరాలాయి. జాతికంతకుగూడ కృంగారానికి ఆదిపీఠం అనగా ముఖ్యం కారం అయినటువంటి మీసాలనే మహానాయకులైన మారే గొరిగించుకోవడంకంటే గొప్ప నేరం యింకేంపుంటుంది? సెనెటి సింఛాలసింహాసనం లేకపోతే కొలువుకూటం ఏరూగు కళావిహీనం అవుతుందో మీసాలు గొరిగించుకోవడం వల్ల ఆరోజున సభాభవనం ఆలాగు కళావిహీనం అయింది.

నాయకుడైనవాడే యీలాటి అక్రమం చెయ్యడంవల్ల యితరులంతా గూడా ఆ పద్ధతినే అవలంబించడానికి గూడ కారణం అవుతుంది గనుక యిది గొప్ప నేరంలోనే లెక్క కావలసి ఉంటుంది. ఇఖి మిమ్మల్ని చూచి తిన్నా గారు కొరుకుడుమీసాలు పెట్టుకోవచ్చు. గోవామి గారు పెద్దగడ్డంపెంచుకోవచ్చు. నవాబు యిస్మాయిలు ఖానుగారు సున్నపైన తనచిబ్బం మీద మేకగడ్డం పెంచవచ్చు. ఈ ఆలాగు అందరూ అన్ని రకాల వికారాలూ ఆరంభిస్తే దేశానికి పట్టే దుర్భరి అడగనా. అటువంటి ఆపదకలగకుండావెయ్యేళ్లకు వేంకటాచలపతి కాపాడాల్సిగాని. రంగయ్యరుగారు పిచ్చికలగూడువంటి గడ్డం గొరిగించుకు

ములును స్త్రీ ప్రేక్షకులచే నిండియుండెను. విరోపియన్ ప్రేక్షకు లీదినము అధికముగ వచ్చియుండిరి. వారికి నగరువందే కీర్వాణులు గావించబడెను. పదిగంటలకుసరిగ మహారాజాగారు వందిమగధులతోడను రత్నకర్ణులతోడను, ఛత్రచామరములతోడను మంటపమునకు విచ్చేయుటచే పలువిధ వాద్యములు దిక్కులు పిక్కటిలునటుల ప్రహరింపబడెను.

మహారాజు సందర్శనసమయానికిచే ఉదయమునుండి జనుల ఒత్తిడిని, పోలీసువారి వెమకమ్రుందు త్రోపుటలకును, ఉదయభానుని ప్రచండతాపమునకును సహించి అతురతతో వేచియున్న జనసమాహ మంతయు నొకేతూరి సమద్రుమందలి తరంగములవలె పైకి నులుకునాగెను.

భక్తివినియభియేతులు ప్రకటింపుచు ముకుళితహస్తులై ప్రభువునకు సమస్కృతులు గావించు జనసామాన్యము "నావిష్టః పృథివీపతిః" అను ఆర్ధభర్మమును త్రికరణభక్తిగ పాలించుచుండెను. మహారాజాగారు, పురోహితులు మంత్రములుచ్చరించుచుండ ఆయుధములను పుష్పములతోడను, వస్త్ర గంధాక్షతలచే బూజించిరి. పీదప పట్టుపుటేనుగు, పట్టుపుగజములకు పూజ జరుపబడెను. పిమ్మట సర్దారులు, సైనికులెల్లరు పుష్పమాలాంకృతులుగ నొసర్పబడి సత్కరంపబడిన యనంతరము వేడుక ముగిసెను.

యూరోపియన్ అతిథుల దర్బారు

సాయంత్రము 7 గంటలకు రాచనగరునందు దర్బారు జరుపబడినది. నేటి దర్బారునకు మైసూరుసంస్థానమందలి బ్రిటిషు రెసిడెంటు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వప్రతినిధి)గారును, యూరోపియన్ అధికారులు ఇతర అతిథులు విచ్చియుండిరి. యూరోపియనులు తమ సాయంత్రపు దుస్తులయందు దర్బారును ప్రవేశింప వచ్చును. రెసిడెంటు మహారాజాగారిరువురును ఒకతూరి దర్బారు మహాను ప్రవేశించి కరస్పర్శ గావించిరి. మహారాజాగారు సింహాసనముందును, రెసిడెంటు సింహాసనమువెంబడి నొక రజతజీతమునందును అసీనులైరి. పీదప యథాప్రకారము అతిథులచే మహారాజాగారు కానుకల నందిన పీదప, అత్యున్నత దళముచే పెరడు చేయబడెను. తదంతరము దర్బారు ముగింపబడెను.

రేపటిదినము సాయంత్రము 4-5 గంటలకు మహారాజాగారి యుత్సవము జరుగును.

చదం గూడ తప్పే అయినా అందులో కొంత లాభం వుంది. అదేమంటే బిడ్డలమీద కనికరం. ఆయన గడ్డాన్ని చూచి అబ్బాయిలు అమ్మాయిలు అందరు నాడలిపోతూ వుండేవారు. ఆలాటి పిల్లలమీద కలిగిన బాలిమూలాన్నే ఆయన ఆ బూచి గడ్డం గొరిగించారు గనుక మేము అలంకార ప్రియలమైనప్పటికీనీ ఆయనను తమించాం. రంగయ్యరుగారు అసహాయవాడే అయినప్పటికీ బిడ్డల మేలు విషయంలో సహాయవాడే అయినాడు.

భారతకాసనసభకుఅధ్యక్షుడైనటువంటిమహాపవిత్రవిశలభాయిగారి మొఖానికి విలక్షణమైన లేజస్సును కలిగిస్తూ ఉన్న అతెల్లని బారు గడ్డాన్ని నిమ్మరుణంగా మంగలికత్తె బలి యిస్తారని వివగానే మామనస్సు చివుక్కు మని పోయింది. ఏమంటే ఏమొఖానికి ఎలాంటి రోముకళ హంగో ఎరిగిన వారంగనుక.

ఈరిగిగా భారతాంబు కొడుకులు అలంకారపు శ్రీకారాలను తుడిచివేయకుండా గట్టి ఉత్తరువు వెంటనే జరుగడం ఆర్థవసరం. ఏమంటే అవుడవుడు అమెరికా దేశాన్నించి దేశాటనం చేసేవారు వస్తూవుంటారు గనుక అట్టివారి రాకకు అభ్యంతరం కలుగుతుండేమో అని మాకు భయం. అటువంటివాడు రాకుండాపోతే దేశానికి రాబడిలో చాలా నష్టం కలుగుతుంది.

ఇంతకు ముఖ్యవిషయం యేమంటే పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు తిరిగి మీసాలను పెంచి మొఖానికి ఎప్పటివత్తె పుగడ కళను నిలబెట్టుచలననం దని మేము అందరమున్నూ కార్లమీద మోకూలబడి వేడుకుంటూ ఉన్నాము.

సంతకాలు

భగవతీ బోలానాథు, లలితాబాయి, హేరాసింగ (వివేక సింగుగారి భార్య), గ్యానపతి కపూరు, అమీరుమ, గట్టిదేవ్, రామామద్, నుశిలనీతు, ప్రేమలాల గౌభా, సి. వి. నేత, రేవానప్, రూపగౌర, హాజీ, సుశిలా సుల్తాను సింగు, సావిత్రిరాయి, చంపామల్లాత్రా, అనీమల్లికు, చమనలాలగారి భార్య, జహాను అరామ నవాజ్.

నెహ్రూగారి విన్నపం

అందుకు తగినట్లుగా నెహ్రూగారు యీలాట విన్నపం చేశారు.

ఉన్నతగణానికి చేసినవారికి నా విన్నపం ఏమంటే:—

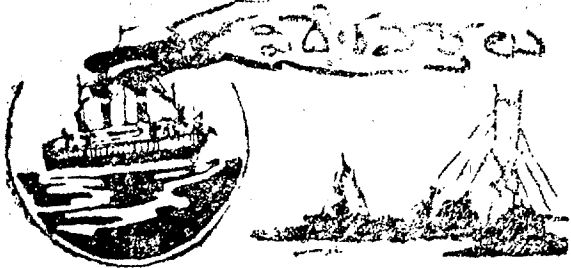
మీ రీసభలో చదివిన పత్రంలోని సంగతులకు నేను మీకు అపరిమితంగా కృతజ్ఞుణ్ణి. దీనిని నేను గొప్ప భవనానం గా భావించి ప్రాణపదంగా కాపాడగలవాడను. నాకొడుకులు మనములకు మని మనములు, యిని మనములు, మొదలైన వారంతా పుట్టబోయేవారుగూడ తమతండ్రి, తాత, పితామహుడు, ప్రపితామహుడు యిత్యదయః కాగలనేను చేసిన యీ గొప్ప అపచారాన్ని ముఖ్యంగా తెలుసుకోవడం అవసరం గనుక యీపత్రాన్ని వారంతా వంశపారంపర్యంగా సాల గ్రామమూర్తిని దేవతార్చనపెట్టెలో పెట్టి పూజించేట్లుగానే పూజిస్తూవుండవలసిందే. కాని నాకొప్పుడొక గొప్ప సందేశం కలిగింది. ఉన్నతగణంవారందరి యందుగూడ నాకు సమాన గౌరవమే వుంది. ఆ ఉత్తమగణంలో కొందరికి నా మీసాలమీద కంటే నామీదనే అధికమైన ఆదరం వుందని నేనెరుగుదును. కాబట్టి నేను మీసాలను గొరిగించడం విషయంలో ఆశ్చర్యమందలి యొక్కయున్న ఓట్లు పుచ్చుకోవడం అవసరమని తోస్తోంది.

కాబట్టి మీరీ ఉత్తరంలో తెలిపిన భావాలను గౌరవిస్తూన్న యిందులో సంతకాలు చేయనివారి భావాలుకూడా నేను కనుక్కోవలసిన వాడనే. కాబట్టి కాసనసభల పరిభాష ననుసరించి యీచట్టమును ఆశ్చర్యమందలిన్నీ తెలుసుకొనే నిమిత్తం దీనిని ప్రకటించడం ముఖ్యకర్తవ్యంగా వుంది.

ఈలోగా నేనుగూడా ఆలోచించగలవాడను. (అంతలో సర్ మహమ్మదు హఫీగారు నెహ్రూగారి చెవిలో ఏమో చెప్పారు.)

నాన్నేపొతులైన మఫీగా రింకను ఉద్యోగసంబంధాన్ని పూర్తిగా వదలివేయలేదు. కాబట్టి వారికి సాంప్రదాయంకూడా నెలవిచ్చారు. అది ఏమంటే దేశంయొక్క లాభంకొరకు నేను తిరిగి మీసాలు పెంచవలసిందే అని యావస్థుండిన్నీ ఆజ్ఞాపించే యెడల 'జనవాక్యంతు కర్తవ్యం' అన్న ప్రకారం నేను కిరసావహించి తిరిగి పెంచవలసిందే అని పాపాబుగారు నాడెలో ఉన్నారు. దీనితో మీకు సంతృప్తి కలుగుతుందనే నమ్మతున్నాను. నా మీసాలను గురించి మీరంతా యింతకేదవుచ్చుకొన్నందుకు వర్గి ఒకపర్యాయం దండం పెడకున్నాను. మీసాలోసం కాకుండా నాకోసమే మీరు క్రధపుచ్చుకోగలరని ఆశిస్తున్నాను" అని నెహ్రూగారు విన్నపం చేశారు.

(ఇది జరిగిన సంగతిగాని కల్పనగాదు. అం. ప. పం.)

మోసలు సమస్య

నానాజాతిసమితివారు విచారణనలిపెదరు

శనివారం, సెప్టెంబరు 24:—మోసలు నుండి క్రైస్తవులు తరిమివేయబడుచున్నారని వార్త ఎంతవరకు నిజమైనదో పరీక్షించుటకై నానాజాతిసమితి కార్యనిర్వాహక వర్గము వారు సాధ్యమైనంత త్వరలో తమ ప్రతినిధిని ఆచటికి పంపుటకు తీర్మానించుకొనిరి. 8000 క్రైస్తవులు రయగుట్టలడి రని ఒక వార్తపల్ల తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి నేరారోపణలపై ఆంగ్ల ప్రతినిధియగు డబ్ల్యు జేగాద ఆక్షేపించుచు ఈ విషయమై జరుగు విచారణయందు అన్నివిధముల లోడ్వడి విచారణసంఘమువారి నిర్ణయముల ననుసరించి ప్రవర్తించుట కట్టి ఆక్షేపణలేదని చెప్పిరి.

ఇంకను క్రైస్తవులు మోసలునుండియు చుట్టుప్రక్క నున్న ప్రదేశములనుండియు పంపిణీయబడుచున్నారు. అనే కులు చూడవలసినది మరచించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

విరాను ప్రభుత్వమువారి వైఖరి

లండను, సెప్టెంబరు 25:—మోసలు సమస్యను సం పూర్ణముగ పరిశీలించుటకు నానాజాతిసమితివారు పూనుకొని నందులకు ఇరాకు ప్రభుత్వపు ప్రతినిధి సంతోషమును ప్రక టించెను.

టర్కీ ప్రతినిధుల వైఖరి

శనివారం, సెప్టెంబరు 26:—టర్కీ ప్రతినిధులు ఆంగ్ల రా ప్రయాణమైరి. నానాజాతిసమితివారు మహాసలు సమస్యనుంచి విచారణలనుపు విషయమై టర్కీ ప్రతినిధులు ఎట్టి అభిప్రాయము తెలుపలేదు. ఆంగ్ల ప్రభుత్వము వారితో కలసి ఆలోచించు వరకు తమ అభిప్రాయములను తెలుపుటకు వీలులేదనిరి. కావున నానాజాతి సమితి సెప్టెం బరు 26 వ తేదీ మరల సమావేశమగును. టర్కీ ప్రభు త్వమువారు తమ అభిప్రాయములను తెలిపినను తెలుపకున్నను మహాసలు సమస్య విషయమై విచారణ సలుపుటకు తన ఏర్పా టులు ఆసభయందు చేయబడును.

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండను, సెప్టెంబరు 25:—లండనునందలి ఇరాకు ప్రభుత్వపు ప్రతినిధియగు జగద ఎల్. ఆస్కరిగారిని రూటరు ప్రతినిధి సందర్శింపగ వారిట్లు చెప్పిరి:—“మోసలు సమస్యకు పరిష్కరింప నానాజాతిసమితివారు సంకల్పించుకొనిరిని చెప్ప వచ్చును. బ్రిటను దేశమతో ఇరాకుప్రభుత్వమువారు మైత్రి లో మెలగుచుండవలయుననియే ఉద్దేశించుచున్నాము. నానా జాతిసమితియందు చేరుటకుకూడ ఇరాకు ప్రభుత్వమువారి కట్టి ఆక్షేపణ లేదు”

రెఫ్రీనెంటు కలనెలు అమెరికాగారి అభిప్రాయములు

ఫ్రీనెంటు కలనెలు అమెరికాగారు లండనుకు తిరిగిరాగా రూటరుప్రతినిధి సందర్శించినప్పుడు వారికింది అభిప్రాయము లను తెలిపిరి:—“బ్రిటిషువారికిని టర్కీవారికిని మోసలుసమస్య విషయమై యుద్ధము జరుగునని తెలుచుట కేవలము పిచ్చిద్రవ్యము. బ్రిటన్వై నైనును అతిక్రమించగూడదని రెండుపక్షములవారు నాగ్దానమొసగియున్నారు. నానాజాతిసమితివారిప్రతినిధి విచా రణవల్ల ఈసమస్య పరిష్కరింపబడునని నమ్ముచున్నాను. టర్కీ వారికితమ దేశమును చక్కబరచుకొను విషయమున బ్రిటిషువారు సామర్థ్యాతిగలవారైయున్నారు. కాని బ్రిటిషువారు ఇరాకుదేశ మునందలి విదేశీయుల సంరక్షణకు బాధ్యులై యున్నంత కాలము తమ బాధ్యతలను నిర్వహింపవలసియుండును. నానా జాతిసమితివారికి అట్లు చేయుటకు పూర్వము ఈ సమస్యను టర్కీవారితోనే కలసి అనుకూలముగ పరిష్కరింపవలయు నని బ్రిటిషువారు ప్రయత్నించిరి. టర్కీవారికి సమర్థమైనచో నానాజాతిసమితివారి నిర్ణయమునకు జదులై యంతటను బ్రిటి షువారి కట్టి ఆక్షేపణలేదు. ఇరాకు ఉత్తరభాగము సంతయు స్వాధీనపరచుకొనవలయునని టర్కీప్రభుత్వమువారు దృఢీకరించు చున్నారు.

మొర్రాకో పరిస్థితులు

ఫ్రెంచివారి ఎత్తు - రిఫ్ఫల పట్టుదల ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి

మాడ్రదు, సెప్టెంబరు 25:—28 వ తేదీనాడు స్పెయి నువారు గలిచిన సంగ్రామమునందు స్పెయిను సైన్యమున 6 రు సైనికోద్యోగులు 70 మంది సైనికులు మరణించిరి. 16 మంది ఉద్యోగులకు 500 మంది సైనికులకు గాయములు తగిలినవి. కాని స్పెయినువారి అఖండ విజయమునకు ఈనష్టము అతి స్వల్పమైనదని చెప్పవలసియున్నది.

ఫెజ్, సెప్టెంబరు 25:—జెబెలూహాను ఉన్నత ప్రదేశములను ఫ్రాన్సువారి రాక్రమించుకొని యుండుటచే ఫ్రాన్సువారికి కొంత బల మేర్పడినది. పశ్చిమరంగ మునుండి యుద్ధపు ప్రాముఖ్యము తూర్పురంగమునకు మారినది. ఫ్రెంచివారు రాత్రియంతయు యుద్ధమునలిపి ఉదయ మగునఱికి మాడుమైట్లు ముందుకు వచ్చిరి. మూరులు రెండు ఫిరంగీలు, మందుసాముగ్గి వదలి పారిపోయిరి. కున్ననువద్ద మూరులు ఫ్రాన్సువారిని ఎదిరించిరి గాని అచ్చటకూడ ఫ్రాన్సువారు మూరులను తరిమిరి.

ఫ్రాన్సువారు క్రొత్త ఎత్తు వేయుచున్నారని పారిసు వార్తలట్లు తెలియుచున్నది. ఇందుకు సంబంధించిన అన్ని ఏర్పాటులు ముగిసిన పిమ్మట ఫ్రాన్సువారు వివిధప్రదేశము లందు కేత్రువుల నెదిరించి వారిని నిర్మూలించ ప్రయత్నించె దరు. అట్లు పరమానునందు స్పెయినువారి విజయపు ప్రాముఖ్యము (ఫ్రెంచివారికి జరుపగల యుద్ధము తత్ఫలితములపై ఆధార పడియుండును. అట్లేరును ఫ్రాన్సువారు స్వాధీనపరచుకొనుట ఇంకను కష్టముగనే కనబడుచున్నది.

(రూటరు తంతివార్త)

ఫెజ్, సెప్టెంబరు 26:—మొన్న రాత్రి జరిగిన యుద్ధ మున ఫ్రాన్సువారు అకస్మాత్తుగ కేత్రువుల నెదిరించి కంబకము లలో నున్న 90 మంది రిఫ్ఫయలను పట్టుకొని కంబకములను స్వాధీనపరచుకొనిరి. (ఫ్రాన్సుసైన్యమున ఒక్కరు మాత్రమే మరణించిరి. మరియొకరికి మాత్రమే గాయములు తగిలెను. చెంచీరాలుజాతివారు ఫ్రాన్సునకు స్వాధీనమైరి.

ఫ్రాన్సువారి విజయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ఫెజ్, సెప్టెంబరు 27:—ఫ్రాన్సువారు నైరుతి దిక్ యందు యుద్ధమునలిపి రిఫ్ఫల నోడించి హమ్మారు హర్దార గ్రామములను స్వాధీనపరచుకొనిరి.

సైనికులకు ఆహారపదార్థముల సరఫా చక్కగ యుండ లేదని తుంటరులు వసంతులను వ్యాపింపచేయుటచే స్పెయిను సైన్యమునందు కొంత సంచలన మేర్పడెను. ఈ అసత్య వార్తను వ్యాపింపచేసినవారిని పట్టి తనవిధమున శిక్షించుటకై స్పెయినువారు పూనుకొని యున్నారు.

షాంగై అల్లరులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

షాంగై, సెప్టెంబరు 25:—పూంటుగు యందలి యం క్రెవాల కార్మికులు సమ్మెకట్టి యంక్రెవాల ఆవరణమును ఆక్ర మించుకొని అల్లరి చేయుచుండుటచే మిలిటరీవారు కార్మికులపై తుపాకులు కాల్చి చెదరగొట్టిరి.

సోవియటు రాయబారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

టోక్యో, సెప్టెంబరు 25:—సోవియటు కార్మికప త్తు రాయబారులు నేటిదినమున ఆసోకాకు ప్రయాణమైరి. పోలీసువారి కట్టుదిట్టములవల్ల ఎట్టి అల్లరులు జరుగలేదు. కొం దరు జపానీలు స్టేషనువద్ద అల్లరిచేయ ప్రయత్నించిరిగాని వా రిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి.

భోపాలు బీగం

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండనులో స్వాగతము

భోపాలు బీగంగారు నేటిదినము లండను చేరిరి. భార తీయు లనేకులు స్వాగత మొసరి. ఇండియామంత్రిగారి పక్ష మున నానరుమెనుగారు స్వాగతమొసరిరి.

ఫ్రాన్సువారి ఋణములు

అమెరికావారి వైఖరి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పారిసు సెప్టెంబరు 27:—రీ జర్నలు వాషింగటను ప్రతినిధి ఈక్రిందివార్త పంపుచున్నాడు. ఫ్రాన్సువారు అమె రికావారి కివ్వవలసిన అప్పువిషయమై ఈ క్రిందివరతులను కోరుచున్నారని కాలూన్సుగారు పేనిలిపుగారికి రిందివార్తప పిరి. 129 మిలియనులదాలరుల అప్పులకు ప్రతిసంవత్సరము కొంతమొత్తము చెల్లించుచుండవలెను. 245 మిలియనుల దాల రుల ఋణమునకు వడ్డీచెల్లించవలయు నని అమెరికాప్రభుత్వము వారు కోరుచున్నట్లు మాటినుపత్రికా వాషింగటను విలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు. ఈమొత్తము యునైటెడ్ స్టేట్సు బ్రెజిలి వారు ఫ్రాన్సువారికి అడ్వాన్సుచేసియుండిరి. ఈఅప్పు రాజ కీయవిషయములకు సంబంధించినఅప్పుగ పరిగణించ గూడ దనియు వ్యాపార పరతుల ననుసరించి అప్పుగ ఇవ్వబడననియు అందుచే ఇంగ్లండు బ్యాంకు వారి చ్చిన అప్పులకు ఫ్రాన్సుబాంకివా రెట్లు వడ్డీ ఇచ్చుచున్నారో అట్లే వడ్డీ ఇవ్వవలయుననియు అమెరికావారు కోరుచున్నారు.

అమెరికావారి అసంతృప్తి

వాషింగటను, సెప్టెంబరు 26:—నేటిదినము ఫ్రాన్సు అమెరికా ప్రతినిధులు అప్పులవిషయమై ఆలోచించుటకు స మావేశమైరి. సభ 20 నిమిషములు మాత్రమే జరిగెను. ఫ్రాన్సు ప్రతినిధుల పక్షమున కాలూన్సుగారు కొన్ని మాచనలు గావించిరి. అప్పుచెల్లించ విషయమై ఫ్రాన్సువారు గావించిన మాచ చనలు తృప్తికరముగ లేవని అమెరికా ప్రతినిధులు తెలిపిరి. అంతటితో సభముగి నెను. అమెరికావారికి తృప్తికరమునూచ నలను గావించు విషయమై ఫ్రాన్సుప్రతినిధులు ఆలోచించు చున్నారు.

ఇవిసాడుగారి రాష్ట్రముయొక్కయు, బ్రిటిషు మాం డేటెడు రాష్ట్రములయొక్కయు నరిహద్దుల విషయమై పర్వ డైన చిక్కులను పరిష్కరించుటకై సర్ గిల్బర్ట్ క్లీటనుగారు 24 వ తేదీన లండనునుండి ఆరేబియాకు ప్రయాణమైరి.

సమ్మెలవలన ఇబ్బందులను అంతరించుట

లండను, సెప్టెంబరు 14:—సమ్మెలు జరిగినప్పటికిని ప్రజలకట్టి ఇబ్బంది కలుగనివిధమున వాలంటియరు సర్వీసుల శేర్మరుచుటకు లండను యందొక సభజరుపబడెను. అందు ప్రత్యేకనిర్మాణము స్థాపింపబడెను. హార్డింజు ప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగను, జెల్లికో ప్రభువు స్కార్లుతో ప్రభువు ఫాల్కు లండు ప్రభువు, సర్ రెన్నెలురాడుగారు సభ్యులుగను ఒక ప్రతిష్టాపనము స్థాపింపబడినది.

సర్ రెన్నెలురాడుగారిని సందర్శింపగ ఈ ప్రతిష్టాపన మునకు రాజకీయపక్ష విధేదమయలేవనియు, కార్మిక సంఘము లను, అణగత్రొక్కుటకై స్థాపింపబడ లేదని యు, కావలయు సమ్మెలవల్ల ప్రజలకు ఇబ్బంది కలుగని విధమున ఏర్పాటు చేయుటకై స్థాపింపబడెనని చెప్పిరి.

నల్లమందు ఉత్పత్తి

విచారణసంఘపు ఖర్చులు

పర్షియాలో నల్లమందు ఉత్పత్తివిషయమై పరిశీలన మొనర్చ నియమింపబడిన విచారణసంఘపు ఖర్చుల విషయమై నిన్నటిదినము అసెంబ్లీలో చర్చ జరిగెను.

15000 బంగారు ప్రాంకులు ఖర్చు అగునని ఉజ్జయింపు వేయబడెను గాని అసెంబ్లీవారు 100000 బంగారు ప్రాంకులు ఖర్చు మాత్రమే మంజూరుచేసిరి. ఈమొత్తము చాలననియు విచారణసందర్భమున పర్షియా ప్రభుత్వమువారు విచారణ సంఘమువారికి అన్నివిధముల సహాయము చేయుమనియు ప్రిన్సు ఆఫ్ ఫిడు జేలాగారు చెప్పిరి.

వేల్పు యువరాజు

ఇంగ్లండుకు ప్రయాణమగుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లునోవీరిను, సెప్టెంబరు 27:—వేల్పుయవరాజు ‘రిఫల్యు’ స్టీమరునందు నేటిదినము మార్డెస్టా నుండి ఇంగ్లం డుకు ప్రయాణమైరి.

ఏక పతాక చాచు

కాంగ్రెసు కేవలము రాజకీయసభగానే యుండవలెను

శాసనసంబంధనిరోధముల నన్నిటిని తృణీకరింప విలులేదు

బొంబాయి క్రానికలు ప్రశ్నలకు దివానుబహదరు మోచెర్ల రామచంద్రరావు పంతులు
(ఎం. ఎల్. ఏ) గారి ప్రత్యుత్తరములు

- (1) కాంగ్రెసు క్రీడు—క్రీడును మార్పులు అంతముఖ్యము కాదు, దానికి పలువురు పలు విధముల వ్యాఖ్యానములు చేసిరి. కావున 1 వ నిబంధన (ఆర్టికెలు) కు విస్తృతముగ అర్థమేర్పడునట్లు తీసిన సవరణను చేయవలెను.
- (2) సాల్వేజీ ధనము చందా—సాల్వేజీ ఒక రూపాయికి మించని చందాను ఏర్పరుపవలెను. సాల్వేజీయూదురూపాయలు ఇవ్వవలె ననిన అందరును ఇచ్చుకొనజాలరు. నూలు చందానుగూడ పక్షాంతరముగా ఏర్పరుచుటలో సిద్ధాంతరీత్యా దోషములేదుగాన దానిని పూర్తిగా వదలికేసి ఒక్కధనము చందాను మాత్రమే యేర్పరుచుట మంచిది. గృహపరిశ్రమగా నూలు వడికింపుట గ్రామాభివృద్ధికి సాధనముగా ఖర్చును వ్యాపింపజేయుట మున్నగు కార్యములను ఖర్చున బోర్డువారు పరిశీలింపవలెను. కావున గ్రామనిర్మాణసంబంధముగా వానిని ప్రత్యేకముగా ఆలోచింపవలెను.
- (3) శాసన సభలను కాంగ్రెసువారే పరిశీలించుట—కాంగ్రెసువారు నూలు చందాను రద్దుపరచి తామే స్వయముగా కాంగ్రెసు విధానమును సాగించుచో ప్రబలముగా ఆక్షేపింపదగిన పందర్పములు మరల నేరయినను కలుగనిచో నేను సహాయము చేసెదను.
- (4) కాంగ్రెసు విధానము—స్వరాజ్యమును కీర్తుముగా బడయుటయే ముఖ్యపథకము. కాంగ్రెసులో రాజకీయములు మాత్రమే చర్చింపబడవలెను. ఆర్థిక పారిశ్రామిక సాంఘిక

- విషయములకు ప్రత్యేక దేశీయమహాసభ లుండవలెను.
- (5) శాసనసభలకు అంతాశన మొక్కచే చాలానా! అది చాలకపోవచ్చునుగాని శాసనసంబంధములగునిరోధముల నన్నిటిని రద్దుపరచ దగినస్థితికి మన మింకను రాలేదు.
- (6) పన్నులను చెల్లింపకుండుట—పన్నులను చెల్లింపకుండుటయు శాసనోల్లంఘనమునుగూడ పనికిరాలవు.
- (7) విదేశీబట్టలను వదలుట—స్వదేశీయుద్వయమునందు నాకధికమున అభిమానము కలదు గాని విదేశీబట్టలను పూర్తిగా వదలివేయవలె నను నిర్బంధ ముండగూడదు.
- (8) మంత్రిత్వము నంగీకరించుట—నే నంగీకరించెదను.
- (9) ఆర్థికపత్రములను త్రోసివేయుట—నే నంగీకరించెదను. కాని ఆర్థిక పత్రములను శాసనసభవారు త్రోసివేసినను ప్రస్తుతస్థితిలో ప్రభుత్వమున కట్టి ఆటంకమును కలుగదు. అట్టి అధికారము కార్యనిర్వాహకులకు కలదు. ఐనను ఆర్థికపత్రమును త్రోసివేయుట మన అసమ్మతిని ప్రబలముగా తెలుపుటకు సాధన మగును.
- (10) ఎన్నికలలో పన్నులను చెల్లింపరాదను పథకము—పన్నులను చెల్లింపకుండుటకు నేనంగీకరింపనని పైన తెలిపియున్నాను గాన ఎన్నికలలో గూడ నది పనికిరారు.
- (11) స్వరాజ్యపత్రము వారు నిర్మాణవిధానమును సరిగా సాగించిరో లేదో నేను చెప్పజాలను. (బొంబే క్రానికలు)

జిన్నా గారు క్రానికలుకు వ్రాసిన లేఖ

హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మైత్రి కలుగవలెననిన, మతవిషయములను రాజకీయవిషయములను వేర్వేరుగా నుంచవలెను. 1916 లో చేసినట్లు రెండుమతముల ప్రధాన నాయకులను మరల కలిసి పనిచేయవలెను. పాట్నూలో జరిగిన తీర్మానములవలన యిండి పెండెంటులు కాంగ్రెసులో చేరుటకు గల యిబ్బందులు పూర్తిగా తొలగిపోలేదు. శాసనసభలలో పనిచేయుటకు స్వరాజపత్రమువారి కిదివరకు కాంగ్రెసువారిచ్చిన అధికారమునే మరల పాట్నూలో భాయపగచిరి. నూలు చందాను తీసివేసిగని ఖర్చు కట్టవలెనను నిర్బంధమును తీసివేయలేదు. నాకు ఖర్చుపై ద్వేషము లేదుగాని రాజకీయసభల కిట్టినిర్బంధము లుండగూడదు.

ముఖ్యములైన మరతులు

- (1) శాసనసభలలోనుండియు దేశమునందుండియు విశాలస్వరూపము గల నిర్మాణవిధానమును శ్రద్ధగా జరుపవలెను.
- (2) శాసనసభలలోను ప్రజాసంఘములలోను సామరస్యముతో అందరును కలిసి పనిచేయవలెను. (3) దేశ హితము బట్టియే శాసనసభలలోను ప్రజాసంఘములలోనుగూడ ఆమోదముదించుటయును ప్రతిఘటించుటయును గూడ సందర్భానుసారముగా జరుగుచుండవలెను. (4) ఓటరుల సంఘములను చక్కని పద్ధతులవలన నేర్పరుపవలెను. (5) ఈపద్ధతులను ప్రజలు బాగుగా గ్రహింపజేయుట తీవ్రమైన ప్రచారము జరుగవలెను. ఈ రీతిగా కాంగ్రెసుసభలో సంస్కరణము జరిగిన గాని నేను కాంగ్రెసులో చేరజాలను" అని జిన్నా గారు వ్రాసిరి.

సుఖి భోగి మాత్రము

20 మాత్రములకు డబ్బీ 1-కి నెల రు 1-0-0 కొరుకు సహమేహములకు ఈమాత్రము బాగుగ పనిజేయును. టిసి తినుచు పుండువడినచోట తైలమును రాయవలయును. ఖరక్కుచికి మేహకారక జాడ్యములకుగూడ ఉపయోగించును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ

బొంబాయి క్రానికలులో ప్రకటింపబడిన మదిహా త్ము ని లేఖ

"అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘమువారు చేసిన పరిష్కారము చాల శ్రేష్ఠమైనది. ఇందువలన కాన్పురులో జరుగగల మహాసభలో ఈవిషయమైన చర్చలో కాలయాపన జరుగ నవసరముండదు గాన వారు ముఖ్యవిషయములనే చర్చింప విలుండును. ఇతరపత్రముల వారుగూడ కాంగ్రెసులో చేరుటకు తగినయేర్పాటులనుగూడ చేయ విలును. మొదటిపని కాంగ్రెసులో నున్న రెండుపత్రములకును అనుకూల్యమును కలిగించుటయే కావున అ. భా. కాం. సంఘమువారు దానిని నెరవేర్చిరి. కాంగ్రెసుయొక్క మేలుకొరక అ. భా. స్పీన్సర్లు అసోసియేషను ఏర్పరుపబడెను గాని కాంగ్రెసుకు పోటీగా ఏర్పరుపబడలేదు. నూలుచందాకు అవసరమని నమ్మెనుగా రందరును కాంగ్రెసువారును ఇతరులునుగూడ స్పీన్సర్లు అసోసియేషనులో చేరవలెను." అని మహాత్ముడు వ్రాసెను.

భాయిఫేరూ హత్య

లాహోరు, సెప్టెంబరు 25:— భాయిఫేరూలో 20 తేదీ న గొప్ప హత్య జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. కుండన్ సింగు అనే వడంగిత నయన్న జండాసింగును గురుద్వారా మేనేజరు లోపలికి పిలిచినట్లును అప్పటినుండి తనయన్న సంగతియేమైనదో తెలియలేదనియు అతనివిషయమై తెలిసికొనగోరి బంధువులును స్నేహితులును గురుద్వారము లోపలికిపోబోవగా కృపాణముల ధరించి కావలియున్న అకాలీలు లోపలికి పోనిచ్చుటలేదనియు భాయిఫేరూ పోలీసు స్టేషనులో తెలియజేసెను. అతని హత్యకేసిరిని అనుమానపడుచున్నారు. గ్రామమంతయు నుడికిపోవుచున్నది. 4 రోమణి గురుద్వారా ప్రబంధకమిటిలోని సర్దార్ హార్నామ్ సింగును భాయిఫేరూను వెళ్లిస్సా తెలియుచున్నది. (అ. ప్రెస్ లెటర్)

కేంద్ర ఖిలాఫతు సంఘము

అఖిలప్రపంచ మహమ్మదీయ సమావేశమునకు రాయబారము

పాట్నూ, సెప్టెంబరు 25:— కేంద్రఖిలాఫతు కార్యనిర్వాహకసంఘము హైదరాబాదు నుల్తాను ఇబినుసాదుతో సర్వప్రపంచ మహమ్మదీయ సమావేశమునుగూర్చి ముచ్చటించుటకు 6 కు మించని మహమ్మదీయ రాయబారము నంపుటకు నిశ్చయించిరి.

హైదరాబాద్ రక్షణసంఘమునకు జేరిన తరలి

లక్నో, సెప్టెంబరు 25:— హైదరాబాదు ప్రస్తుతము రాజాగానున్న ఆలీగారియొద్దనుండి జైల్దానుండి యొకాయాకిని, భారతదేశమందు హైదరాబాదు సంగము కార్యదర్శిగనుండి న షేక్ మషీరు హుస్సేను కిద్వానీ (కేంద్రశాసనసభ్యుని) కీ క్రింది తంతిచేతెను. "పూజనీయుని గోరి రక్షించుటకు చాల ధైర్యముగను పట్టుదలగను యున్నాము. భగవత్కృపవలన విరోధి నింకను చిక్కలేదు.

బొంబాయిలో జమ్మాకుమీరునందు కాజీగూం ఆహ్వానముగారి ఆధ్వర్యక్రింద సభజరిపి పురూరియాసభ వహాజీలపక్షముగ కొందఱ మహమ్మదీయుల ప్రాజాపత్యయేగాని యావద్భారత మహమ్మదీయుల యభిప్రాయము కాదనియు, 27 తేదీని లక్నోయందు జరిగిన సభయే సరియగునదనియు నిశ్చయించిరి. (అ. ప్రె.)

వాఙ్మయసమితి

ప్రత్యేక సమావేశము

అక్టోబరు 2 నీవారము మధ్యాహ్నము ౧౨ గంటలకు తెనాలిలో సుబోధిని గ్రంథనియల కార్యస్థానమున జరిగినది తోట వెంకటాచలదాసుగారి రధ్యక్షులుగ నుండిరి. అందీక్రింది తీర్మానములు గావించబడినవి:—

- ౧- సమితికి తాత్కాలికమంత్రిగ నున్న మహావాది వేంకటరత్నముగారు ప్రవేశపెట్టిన సమితియొక్క నిబంధనలను కొద్దిమార్పులతో నంగీకరించడమైనది.
౨. ఈ సమితి కాంగ్రెస్సానను "పెదచెఱువ" పరుచుచుపోట్లు గుంటూరుజిల్లా)యందుండును.
3. ఈ సమితికి ఇంటింటినుండి శ్రీ కోన వెంకటరాయ శర్మగారు మంత్రిగను, శ్రీ పంగనామముల రామచంద్రరావు పంతులుగారు సభాపతిగను శాశ్వతముగ నుండవలయునని యీ సభవా రభిప్రాయపడుచున్నారు.
౪. రాబోవు సమావేశము కా క్రికమాసమున సత్తెనపల్లిలో జరుపవలయునని వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు కోరినందున అంగీకరింపబడినది.
౫. సభ్యు లెల్లరును సమితిపోషకార్థము సం॥నకు రూపాయివంతున సభ్యత్వ రుసుముక్రింద చెల్లింపవలయును:
౬. ఈ సమితియందు దీక్రిందివారు సభ్యులుగ జేరిరి:—
- ౧ తుమ్మల రామమూర్తిచౌదరి ౨ కావ్యకలానిధి శతావధాని, పిఠుపాటి చిదంబరశాస్త్రి 3 పెనుమర్తి వేంకటరత్నము ౪ పోచిరాజు హనుమంతరావు ౫ తాట్లూరి రాఘవయ్య చౌదరి ౬ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య ౭ మహావాది వెంకటరత్నము ౮ క్రొత్త సత్యనారాయణచౌదరి ౯ తోట వేంకటాచలదాసు ౧౦ పిట్టల వేంకేశ్వరులు ౧౦ రామచంద్రరావు పంతులు మున్నగువారనేకులు జేరిరి.

బొంబాయి కాటను మార్కెటు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 28:—12 గంటలకు బ్రోచి ప్రత్తి ఏప్రియలు మేనెల వాయిదా విడుదలకు పుట్టి 1-కి రు 424-8-0 మొదలు రు 425-0-0 వఱకు హెచ్చి మూల రు 424-8-0 లకు తగ్గినది. ఉప్రాప్రత్తి డిసెంబరు జనవరి వాయిదా విడుదలకు పుట్టి 1-కి రు 410-8-0 మొదలు రు 409-8-0 లకు తగ్గెను. డిసెంబరు జనవరి వాయిదా విడుదలకు బెంగాలు ప్రత్తి రు 359-0-0 మొదలు రు 360-8-0 పెరిగినది.

అమెరికానుండి వార్డు అండు కంపెనీవారి తంతి యిట్లున్నది. "జేరము మందము. ముందుకూడ అదే నూచన." (ప్రెస్ లెటర్)

ఆంధ్రపత్రిక ముద్రణశాల

మహామ్యుద్రికలహాకారములు

హిందూస్థాన్ టైమ్స్ లో ప్రచురింపబడిన విషయములు
జూలై, నెప్టెంబరు 25:—ఆంధ్రపత్రికలో 22 శేషరాత్రి
జరిగిన ముద్రణ తగవులను గూర్చి హిందూస్థాన్ టైమ్స్ విలేజిరి
యిట్లు వ్రాసెను:—

91 మంది హిందువులను 38 మంది మహమ్మదీయులను
చాల విషమస్థితిలో నున్నారు. తుహతులు పైల్పుటలో 8 గురు
మహమ్మదీయులను కత్తిపాటులచే నిద్దరు హిందువులను
చనిపించిరి. 23 తేదిన హిందూమహమ్మదీయసామెతులను మాయ
బడియించెను. కాని 24 తేదిన మహమ్మదీయ సామెతులు తెర
బడెను. దొమ్మిజరుగుటకు పూర్వము కొన్ని రోజులక్రింద రాను
లీల యూరేగింపు మాదరు దర్వాజానుండా పోగూడదని మహా
మ్మదీయులు అభ్యంతరపెట్టిరి. కాని ఆదిన మేమిగలంతు జరుగ
లేదు. మరియొకదినమున మాదరుదర్వాజా మసీదులో ప్రార్థన
సమయ మని పోలీసు వారు ఊరేగింపును
ఆపిరి. నెప్టెంబరు 25 తేదిన హనుమంతుని
ఊరేగింపుమండగా మిల్లెపై నున్న మహమ్మదీయులు రాళ్లను
మెసరివేసిరి. మరికొంతమంది మహమ్మదీయులు వెనుకనుండి అల్ల
రిచేయుటకును కొట్టుటకును ప్రారంభించిరి. హిందువులు తమ
ను రక్షించుకొనుటకై పోట్లాడుచుండిరి. ఒక మహమ్మదీయుడు
కాల్చి ఒక హిందువును చంపెను. ఇటుక రాళ్లు విసరుటవలన
కొంతమంది హిందువులకును పోలీసు వారికిని గాయములు తగి
లెను. పిమ్మటనిండ్లపైనున్న మహమ్మదీయులమీదికి పోలీసువారు
కాల్చుటకు ప్రారంభించిరి. కొలది సేపటికేగలంతు తగి పోయి
ఊరేగింపు జరిగెను. హిందువులకు ఆయుధములు లేవుగానిఊరే
గింపుచేయుటను ఆఖారాలకు మామూలు ఆయుధములుండెను.
మామూలుగా ఇండ్లపైన పోలీసువారిని కాపలా యుంచినట్లుగా
ఈసర్కారుయమందలేదు. ఆదినము ఊరేగింపు నాపినప్పుడు
ప్రార్థనసమయమున కింకా అరగంట వ్యవధి యుండెను. అధి
కారులు గూడ త్రోవవిషయమై యేవిధముగాను మందలించ
లేదు.

రామలీల సంఘ కార్యదర్శి తంతి

కాంతముగా పోవుచున్న హిందువుల యూరేగింపును
చెమకనుండియు ప్రక్కలనుండియు ఇండ్లపై నుండియు మహా
మ్మదీయులు రాళ్లతో కొట్టసాగిరి. ఒక హిందువుడు ఫిర్యాదు
ను. వందమంది హిందువులకు గాయములు తగిలినవి. జిల్లాపోలీ
సు అధికారులను మహమ్మదీయులు తమకు సంబంధించినట్లు
ఊరకున్నారు. కొన్ని హిందూ సామెతులు లూటీ చేయబడినవి.
రామలీల ఊరేగింపుపై లేనిపోని నిర్బంధములు పెట్టిరి. గాయ
ముల తగిలిన హిందువులనుకీ సాక్ష్యములు తీసికొనుటకు సరి
తృప్తికరమైన ఏర్పాట్లు లేవు. నిష్పక్షపాతమైనవిచారణకావలె
నని హిందువులు కోరుచున్నారు. హిందువుల ప్రాణిత్తముల
కు రక్షణ లేదు. హరతాళము జరుగుచున్నది.

హిందువుల సామెతులు మాయబడి యున్నవనియు ఆలి
ఘరులో రామలీల జరుగుట లేవనియు తెరువాత వచ్చినవార్త
లు తెలుపుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక, నెప్టెంబరు 25:—ఒక పత్రికాప్రతినిధి జి
ల్లామేజిస్ట్రేటు నడుగగా అతడిట్లు చెప్పెను.

దొమ్మి 22 తేదిన సాయంకాలము ఆరు ఆరున్న గంటల
మధ్యజరిగినది. కారణము తెలియదు. ఆసమయమున ఇటుక
రాళ్లనువిసరుచుండిరి. అందులను పోలీసువారు కాల్చినవివేషము
అంతటితో దొమ్మినిలిచిపోయి ఊరేగింపు అచ్చతో చేరువుద
కు వెళ్లెను. త్రోవలో కొంతమంది స్త్రీలను పురుషులనుకొట్టిరి.
ఇంతవరకు 4 గురు మహమ్మదీయులను ఒక హిందువును చని
పొయెను. మొత్తము అస్పత్రికి 180 మంది చేరిరి. మరునాడు
జిల్లామేజిస్ట్రేటు, 144 సెక్షన్ క్రింద ఊరేగింపు లేయేషిఫుల
గుండా పోలీస్ ప్రతిబింబెను. కాని రామలీలాసంఘము
వారు ఉత్సాహము జరుపుటకు నిరాకరించిరి.

సగిరములో పోలీసువారు తిరుగుచున్నారు. అక్కడ
కొండ ఒక్క తమలపాకు అంగడితప్ప హిందువుల సామెతు
లేనేలేవు. సామెతులేవు తెరువవచ్చును.

తెరువని సామెతులను సీలుచేయుట

తెరువని సామెతులు లేవు సీలు చేసెనని జిల్లామేజి
స్ట్రేటు చెప్పినట్లు హిందూస్థాన్ టైమ్స్ లో ప్రకటించబడి
నది.

జూలై, నెప్టెంబరు 27:—ఆంధ్రపత్రికనుండి తుదివార్త
కర్తవ్యములు పెరిగిపోవుచున్నవి. కాని గలంతులేవు.

ఏకో కొన్ని హిందూసామెతులమార్తము నేకు తెరువబడినవి.
కాని చాలభాగము మాయబడియేయున్నవి. గాయములు తగి
లినవారినుండి హిందూ పోలీసుఅఫీసరు సహాయముతో ఒక
హిందూమేజిస్ట్రేటు సాక్ష్యములుతీసుకొనుచున్నట్లు తెలియు
చున్నది. సామెతులను సీలుచేయువిషయమునుగూర్చి అధికారుల
వార్త యేమియు లేదు.

ఒకహిందువు నరెట్టుచేయుట

కడచినరాత్రి ఐ. పి. సి. 395 సెక్షన్ క్రింద ఒకహిం
దువు నరెట్టుచేసిరి. కాని రు 500 ల బెయిలుమీద విడుదలచేసిరి.
మరియొద్దరు హిందువుల నరెట్టుచేయుటకై వారంట్లు పోయిని.

రాజీప్రయత్నములు

రెండుసంఘముల నాయకులతో సంప్రదించి రాజీ కుదర్చనరె
నని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రయత్నించుచున్నట్లు తుదివార్త తెలు
పుచున్నది. (అ. ప్రె.)

రామలీల

అలహాబాదులో ఉత్సవము జరుగలేదు

అలహాబాదు, నెప్టెంబరు. 27:—నిన్నటి సాయం
కాలము వరకు అలహాబాదు లో
రామలీలాత్సవము జరుగలేదు. హరతాళము లనుకున్నట్లుగానే
జరిగెను. కాని ప్రజలును అందుకు రయారై యుండుటచే యి
బ్బంది కలగలేదు. ప్రమాదము లేవ్వయు జరుగలేదు. కాని
హిందూమహమ్మదీయులకు వైషమ్యభావము లట్లే నిలిచియు
న్నవి. (అ. ప్రె.)

లక్నోలోగూడ జరుగలేదు

లక్నో, నెప్టెంబరు 25:—ఊరేగింపుల పందర్బాసున
యిబ్బందులేమియు కలుగవని అధికారులు గ్యారంటీ యివ్వక
పోవుటవలన లక్నోహిందువులు నిన్నటిదినమున రామలీలాత్స
వములను నిలిపివేసిరి. హిందువుల యూరేగింపుల కెట్టినిర్బంధ
ములు లేవనియు, కాని సమయముకూలముగ నేనై సరావచ్చు
వనియు, లక్నో డిప్యూటీ కమిషనరు గిర్నూ గారు చెప్పిరి. ఇది
హిందువులకు సంతృప్తికరముగ నుండకపోవుటచే వారు ఊరేగిం
పులను నిన్న ఆపివేసిరి. లక్నో హిందువులకీ యీసంవత్సరము
నకు రామలీలాత్సవములను జరుపరని తెలియుచున్నది.

(అ. ప్రె.)

అలహాబాదులో దసరా

అలహాబాదు, నెప్టెంబరు 28:—దసరాపండుగకు నిన్న
నే చివరడినము. ఏ విధమైన పండుగయు జరుగలేదు. పట్టా
మంతయు హరతాళము జరుపబడెను. పోలీసు
వారు ముఖ్యమైన చోట్లలో అక్కడక్కడ ఉండిరి. అక్కడ
క్కడ రాళ్లు వేసినట్లు వార్తలు వచ్చినవి. కాని ప్రమాదములు
జరుగలేదు. డారాగన్ను, కాట్రా కలనత్ గంజిలో హిందు
వులచేత యూరేగింపులనుజరిపించుటకు మహమ్మదీయులు ప్రయ
త్నించిరి. కాని ప్రయోజనము కనబడలేదు. ఒక హిందూ
నాయకుడు చెప్పిన ప్రకారము హిందువులకు కోపమెక్కువై
ఏమియు చేయరాదని నిశ్చయించుకొని ఉత్సవమును జరుప
లేదు. (అ. ప్రె.)

హుగ్లీలోబరిచిపోటు

కలకత్తా, నెప్టెంబరు 25:—హుగ్లీ జిల్లా పేల్గాల్
గ్రామములో మారమణిభాక్తుగారింట్లో నేటియంతయుం
గంటలకు బందిపోటు జరిగెను. 10 మంది బంది
పోటు దొంగలు వచ్చి యింట్లో వారండ్లను కొట్టి కొన్ని వంపల
రూపాయలతోను నగలతోను పారిపోయిరి. వారింట్లో ఉండ
గానే యింటి యజమాని తుపాకిని పైల్పుచునే యుండెను.
బందిపోటు గాండ్రతో ఒకడు చనిపోయెను. ఐయట కాపలా
యొన్నయిద్దరికి మణికట్టులపై గాయములుతగిలెను. చనిపోయిన
వానిని వదలి మిగతా దొంగలు పారిపోయిరి. చెబ్బలు తిన్నివా
దొకడు రఘునాథ అహిరు అనువాడు చంద్రనగరులో లీటు
కానిస్టేబులుచే అరెస్టు చేయబడెను. వీడు తనను యితరులను
గూడ సేవకులలో కలుపుకొని ఒక స్టేటుమెంటు నిచ్చెను. మేజి
స్ట్రేటును పోలీసు సూపర్వైంటెను సేర్వము జరిగిన చోటికి
కొట్టిరి. (అ. ప్రె.)

సివిలు అందు మిలిటరీ గెడెటు

లాహోరు, నెప్టెంబరు 25:—ఆస్తికరక్షణ లేకపో
వుటచేత ప్రజలకు కష్టపడుటకై ఉత్సాహము లేకుండెను. ఈ
లోపములు సవరించుటకు వహారా జెంతయో ప్రయత్నించెను.
తుదకు 1889 లో లాండు సెటిల్ మెంటు వచ్చి లోపములను
చాల వరకు సవరించెను. ఈయభివృద్ధిలను ప్రేక్షకులెంతో
మంది వచ్చుచుండుటవల్లను కాశ్మీరములో భాగ్యమును స్వాతంత్ర్య
త్రేష్ణయు నెక్కువయ్యెను. సంస్కరణముపై మహాగాజా
నకెప్పుడును దారి చూపుచుండెను. మిలిటరీ సహాయమున గూడ
మహారాజా విశాల బుద్ధికలవాడు. సామ్రాజ్యము కొరకు ఆ
మహాసభాపుడు హిందూదేశపు ప్రభువులలో మిగుల విద్యాసం
పన్నుడని ముందుసంతతివారు చెప్పుకొనగలరు.

మస్లిం బోటులుకర్కు

కాశ్మీర మహమ్మదీయుల స్థితి ప్రస్తుతము చాలాసీనము
గ నున్నదనియు విశాలబుద్ధికై పేరువడవిన సర్ హరిసింగుగారి
పరిపాలనమున వారిస్థితి బాగుపడవచ్చుననియు నీపత్రిక చెప్పు
చున్నది. (అ. ప్రె.)

అమృతాంజనం డిపోవారి

సుప్రసిద్ధాపధముల జాబితా.

1. జీర్ణరసాయనము మాత్రలు అజీర్ణమునకు	1- 4
2. వజ్రసరికలు ధాతుపుష్టికి	1- 0
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి	0-12
4. అమృతాంజనము సీసా 1-కి	0-10
5. మూలకంకకు తెలము డబ్బి 1-కి	0-12
6. తామరతెలము, తామర, తీటకు	0- 6
7. కలరా మాత్రలు, వాంతిభేదులకు	0- 1
8. లేలుమందు, లేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0- 0
9. దంతకూలహరి, పండ్లపాటుకు	0- 0
10. కర్ణకూలహరి, చెవిపోటుకు	0-6 8
11. గజ్జికి తెలము, గజ్జిచీడులకు డబ్బి	0- 4
12. పగుళ్లకు తెలము, కీతెవగళ్లకు	0- 0
13. కీలకు మందు సీసా 1-కి	0- 6
14. చండన ఆత్తరు 1 బోన్సు	2- 8
15. కుంకుమ తెలము, డబ్బి 1-కి	0- 1
16. దంతచూర్ణము, పండ్లతోముటకు	0- 2
17. ముఖాభిమాత్రము	1- 0
18. సుఖాభిమాత్రము, పుండ్లకు	1- 0
19. రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0- 8
20. మోహినితెలము, వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	0- 6
22. గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-కి	0- 1
23. జాలాలి మాత్రలు, మలబద్ధము	0- 1
24. కుంకుమారి మాత్రలు, కుంకుమవ్యాధులకు	1- 0
25. శిగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1- 0
26. కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు	1- 0
27. కఫహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి 1-కి	0- 8
28. సుందరీతెలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి	0- 1
229. శిరోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పిలకు	0-8
30. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0- 4
31. ఉబ్బసమునకు మందు	2- 0
32. వాయువుపోట్టుకు మందు డబ్బి 1-కి	1- 0
33. విశేషములకు మాత్రలు డబ్బి 1-కి	0- 8
34. కస్తూరిమాత్రలు, పెద్దవి, మంచివి 50-కి	10- 0
35. వామకర్పూరము సీసా 1-కి	0- 6
36. నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచిది తు. 1-కి	40- 0
37. కుంకుమపువ్వు 1-వ రకుం తు. 1-కి	4- 0
38. సచ్చకర్పూరం తు. 1-కి	8- 8

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బి 1-కి రు.0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛముగ నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచి గోరోజు
నము, ఆదిపచ్చికాన్న పావుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగు
వాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కైత్యము, కైత్యభారము,
కైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నీపాతము, అజీర్ణము, మూత్రము
మొదలగువాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లలకు, అజీర్ణము వగ
లాలకు వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారూను సామాన్యముగ వాడ
తగినది. ప్రతిగృహమున నుండతగినది. ముఖ్యముగ పిల్లలుగల
గృహమునకు ఉండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

బర్మా కాన సభ

బీదవ్యవసాయదారుల కష్టములనుగూర్చి విచారించుట కొక కమిటీ నియమించు తీర్మాన మంగీకరణపడెను

రంగూను, సెప్టెంబరు 25:— నేడు బర్మా కానసభ లో కొంతసేపు చర్చ జరిగినవిషయము 4 అధికారతర్క తీర్మాన ము పరిష్కారమయ్యెను. అందు ఒకటి అంగీకరింపబడెను. మిగిలినవి నిరాకరింపబడెను. మ్యాంగుమాజిల్లాలోని బీదవ్యవసాయదారుల కష్టములను గూర్చి విచారించుటకొక కమిటీని నియమింపవలెనని తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ఒడిషాలోని తీర్మానములివి. ముప్పాతికపంతు అధికార తరులతో ఎక్స్లెంట్ సలహాసంఘ ముండవలెననియు ఆసంఘము నకు ఎచ్చుబెచ్చుట ఎన్నికైనవలె విక్రయదేశము లుండవలె నో నిర్ణయించు అధికారముండవలెననియు చెప్పమ అవిధము గా బర్మా ఎక్స్లెంట్ అట్టము సవరించవలసినదని యొక తీర్మాన ముకోరెను. రాజకీయశైలి నందరిని వెంటనే విడుదల చేయవలెనని మరొకతీర్మానము కోరెను. ప్లీడరుపిప్ప పరీక్షలో శేర్డుకొనుటకు యిప్పుడున్న పరీక్షలుగాక వేరుపరీక్ష లుండవలెనని మూడవతీర్మానము కోరెను.

రాజకీయశైలి విడుదల తీర్మానముపై జరిగిన చర్చ లో అధికారులును అధికారతరులును చాలమంది పాల్గొనిరి. జి. కె. మునీ గారు హిందూదేశములోని కేసులనుగురించి చెప్పుచు సి. ఆర్. దాసు, కీ||శే||సర్ బానర్జీ, పండితమోతీలాలు చౌదరి సహాచారిని రాజకీయ దృక్పథము మారినది గమకనుండు ఎన్నికలు వచ్చుచున్నవి గావునను తప్పక అందరిని డుదల చేయవలసినదని చెప్పిరి. పంగాలు ప్రభుత్వమువారు పంపిన 7 గురుగాక జైలులో పుడు 86 గురున్నారనియు వారిలో 9 మంది గొప్పద్రోహులకై శిక్షింపబడినవారనియు ప్రధాన కార్యదర్శి బ్రాండ్లూరు చెప్పిరి. వీరివిషయమై జాగ్రత్తగా ఆలోచింపబడునన తీర్మానము నుసంహరించుకొనవలసినదని అడిగిరి.

హోంమెంబరు లేకపోవుట చాల విచారకరమని కెప్ప గొప్ప గొప్ప ద్రోహములకు నేరములకు శిక్షింపబడినవారిని డుదలచేయుటకు భాష్యముగానున్నదని ఆర్థికసభ్యుడడిగెను. తిరుగు ప్రధాన కార్యదర్శి చెప్పిన మాటలనే చెప్పి హోంమెంబరు చెప్పిన గ్యారంటీని అంగీకరింపవలసినదని కోరెను. తీర్మానము ఒటుకు పెట్టగా 41 రు ప్రతికూలముగాను 38 గురు సుకూలముగా ఓటిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

గ్రేడు ప్లీడరు పిప్ప పరీక్షను మరీకోంత కాల ముంచుట

కర్మలను తరిమివేయుచట్టము, రంగూనుపార్టు నవరణచట్టము సోమవారమునాడు విచారించబడును

రంగూను, సెప్టెంబరు 26 — నేటిసభలో ప్రశ్నోత్తర ములైనవి 2 వ గ్రేడు ప్లీడరు పిప్ప పరీక్షకు దేశభావలలో అభ్యర్థులను రానిచ్చువరకు 3 గ్రేడు ప్లీడరుపిప్ప పరీక్ష నుంచవలసినదను అధికారతర్కతీర్మానము లోజులో సగము కాలము చర్చించిన విషయము 1 ఓటు అధికముగా వచ్చి అంగీకరింపబడెను. 34 ఓటు అనుకూలముగాను 38 ఓట్లు ప్రతికూలముగాను వచ్చెను.

ఉపసంహరింపబడిన తీర్మానములలో నొకటి డెక్లరేషన్లపై సెంట్రలుకు సౌకర్యములను కలుగజేయవలెనని చెప్పమండెను. దీనిని జారాయదారులుగా ప్రతిపాదించిరి. కాని కొంత సేపు చర్చజరిగిన పిమ్మట ఉపసంహరించుకొనిరి. కార్యక్రమములోనున్న రెండు తీర్మానములలో నొకటి గజ్టపు పంచనాలపై జూరగాండ్రు తొలగించవలెననియు రిటూషియేషన్లపై పంచమును పెట్టవలెననియు రంగూను మాండ్రెలో పంచములకు నిర్బంధము లేర్పరపవలెననియు చెప్పమండెను. ఈతీర్మానముపై చర్చజరుగుచుండగా గడియారము 5 కొట్టుటచే అధ్యక్షుడు సభను నిలిపివేసెను.

అధికారతర్క తీర్మానముల కిదియే కడపటిదినముగాన తిరిగి యీ తీర్మానము చర్చకురాదు. కడపటిదినమున సోమవారమునాడు రెండు అధికార చట్టములు నేరస్థులను వెడలగొట్టు చట్టమును రంగూను పార్టు సవరణచట్టమును విచారించ అంగీకరింపబడును, (అ. ప్రె.)

రంగూను బహిరంగసభ

రంగూను, సెప్టెంబరు 27:— బాల్మన్రు కొవాన్టీగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన బహిరంగసభలో కేపు సోమవారమునాడు కానసభలో విచారణకు వచ్చు నేరస్థులగొట్టు చట్టమున కసమ్మతిని తెలియజేయుచు ఒక తీర్మానము గావింపబడెను. ఈచట్టమును (ఇదివరకే గావింపబడిన) సముద్రమీద ప్రయాణముచేయువారిపై పన్ను విధించుటకు సంబంధించిన చట్టమును అంగీకరింపవలెనని రాజప్రతినిధి కోరుచు మరొక తీర్మానము గావింపబడెను. (అ. ప్రె.)

బెలియంరాజ దంపతులు

లక్నోకు వచ్చుట

లక్నో, సెప్టెంబరు 26:—బెలియం రాజదంపతులు నేటియుడ యము 11.15 నిమిషములకు సరివారముగా లక్నోకు విచ్చేసిరి. స్టేషనువద్ద గవర్నరు సర్ విలియం మారిసుగారును లక్నో కమాండరు కానెల్లుగారును ఇతరదొడ్డుగులును స్వాగతమొసంగిరి. దినమంతయు రాజదంపతులు చూడవలసిన ప్రదేశములను చూచుచు గడపిరి. రెస్టెన్సిన్లకుడ చూచిరి. నేటి రాత్రి ప్రభుత్వమండలిమున నోచిందు జరుగును. అటుపిమ్మట రాజదంపతులు ప్రత్యేక రైలుబండిలో లక్నోనుండి వెడలిపోవుదురు. (అ. ప్రె.)

వాతావరణ సీతి

1925 సం॥ సెప్టెంబరు 28-వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యతలలు	గిరిగడ్డ అభ్యర్థులలో	గిరిగడ్డ అభ్యర్థులలో	మొత్తము	బాక్సెల 1-వో గ్రేడునుండి వచ్చునట్లు	మరియు సాధారణముగ సంభవించునట్లు
	గె 24 గంటలలో	గె 24 గంటలలో	గె 24 గంటలలో		
గోపాలపురం	91.5	78.8	...	28.08	44.96
విశాఖపట్టణము	88.1	80.0	...	17.24	37.09
కాకినాడ	89.4	79.3	0.14	22.29	39.09
మచిలీపట్టణము	87.7	77.5	0.08	21.60	41.59
కర్నూలు	93.0	74.6	...	12.51	26.01
బళ్లారి	81.5	72.6	0.07	8.11	20.51
కడప	92.8	76.5	0.37	18.50	31.28
నెల్లూరు	94.2	78.6	...	8.30	37.98
సుదూరు	92.5	77.0	...	11.83	50.74
కడపూరు	89.8	77.4	...	15.86	52.94
సేలము	91.2	72.2	...	18.88	39.80
కోయంబూరు	90.1	71.6	...	6.20	22.29
తిరువనావల	98.1	78.8	...	12.68	33.18
నాగపట్టణము	89.8	82.1	...	4.37	54.96
మధుర	95.5	77.8	...	14.17	38.58
పాంబక్	89.6	79.6	...	0.26	37.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.84
తిరువేండ్రము	86.1	77.1	...	20.08	64.51
కొచ్చిక్	89.6	76.1	0.79	58.26	114.51
కాలికట్టు	91.8	78.4	0.15	98.30	117.16
మంగళూరు	87.9	74.7	0.17	117.33	125.68
బెంగళూరు	87.3	67.8	0.18	12.62	35.37
మెదకూరు	77.9	68.0	0.08	108.92	125.46
కొడకూరు	67.1	52.7	0.07	18.61	62.18

సర్కారులు:—అకాశము మేఘములు లేక కుండ్రముగ నున్నది. తీవ్రస్థితి సమముగ నున్నది.

డక్కును:—బెల్లూరిలో 2 1/2 ఇంచుల వర్షము కురిసినది. ఇంకను అకసము కొంచెముగ మేఘావృత్తమయియున్నది. కర్నూలులో తీవ్రస్థితి 4 1/2 ఇంచుల అధికముగను కడపలో 3 1/2 ఇంచుల అధికముగను నున్నది.

కర్ణాటకము:—అకాశమున మేఘములు కొంచెముగ నున్నవి. ఆర్ధ్రత తక్కువగ నున్నది. తీవ్రస్థితిపరీక్షలు సమముగ నున్నవి.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాట్.

వాతావరణ కార్యదర్శుడు.

భారతదేశమందు విదేశపు పెట్టుబడి

ఉపసంఘమువారి నిర్ణయములు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 25:—భారత దేశమందు విదేశీయుల పెట్టుబడి వాపుట డేముకరమాకాయను విషయమును నిర్ణయించు యుపసంఘమువారి నివేదిక ప్రకటించబడెను. వారు పన్ను శాసనాని తదితర ప్రత్యేక మార్గములనుగూని విదేశీయుల నుండి యీ దేశమున నుపయోగింపబడు పెట్టుబడి వాపుట భారతదేశమునకు డేముకరము గాదని యభిప్రాయ మొసంగిరి. దానివలన పరీక్షకులకు పన్ను గలుగుటయొక భారతదేశీయులందు పెట్టుబడి చేయువారికి నవ్వదాయకము. కావున దానివలన భారతదేశమున పెట్టుబడిదారుని పరపరీ భంగము కలుగును. కాని భారతదేశమున పెట్టుబడి దారునికి విరాళము లొసంగి న హా య ము చేయవచ్చును. అట్టి హా య ము చేయునపుడు పెట్టుబడిమొత్తము రూపాయి నాణెములు విలువగల పెట్టుబడిగా నుండవలెననియు, భారతీయుల శాపరిక్రమణందు రాయరుచేయు మండవలయుననియు, వ్యవస్థాపకులలో భారతీయులగు నుండవలసిన మ్యానసంఖ్య నిర్ణయించియు మొదలగునితరవరతుల నుంచవలయునని సంఘము సలహాచేసెను.

ఇక ఖనిజపరీక్షను విషయమును విదేశీయుల పెట్టుబడి వాపుట యనర్హదాయకముగ నుండును. కాని దానివలన భారతదేశమున కెంతయుపకారము జరుగనో దానినిబట్టి సహాయముగ జరుగవచ్చును.

కాని వెంటనే ప్రభుత్వము బాంకింగుపద్ధతులు దేశమందులు నడపుచున్నవో, యెంతవఱకు బులత్తరములో వాటి సాధనసంపత్తి యేమో సంపూర్ణముగ వెంటనే విచారించుట కర్హముగా పరిగణింపవలయును. బుద్ధిమంతుల యుపసంఘు నేర్పించి వాటిలో భారతీయులకును బాంకింగు తరఫిదగునట్టి యవకాశములు కలనో విచారించుట యుత్తము. వ్యవసాయ పరీక్షకుల విషయమున యంత్రాభివృద్ధిచేయుట మొదలగువాటికి పెట్టుబడిచేసి యభివృద్ధిగావించుటకు నూచనలుకూడ నుండునో పరిశీలించుట యుత్తమునని సంఘమువారి భిప్రాయము నొసంగిరి.

దుర్గను స్నానమాడించుట

ఈ సంవత్సరము కాంతముగా జరిగిపోయినది

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 27:—క్రిందటి సంవత్సరము దొమ్మిదిగి ఒకసాంధ్యపుడు చనిపోయి పలాపురికిగాయములు తగిలిన కంకినారలో నేడు దుర్గావిగ్రహమును స్నానమాడించు ఉత్సవము కాంతముగా వర్ణింపబడెను. పోలీసువారును మేజిస్ట్రేటును ఎక్కువ జాగ్రత్త తీసుకొని 180 మంది మిలిటరీవారిని రప్పించియుంచిరి. స్పెషల్ కానిస్టేబులుగా వలువురు హిందువులును మహమ్మదీయులను నియమింపబడిరి. సాయం కాలము 2-4 గంటలవఱకు సుసీదులలో ప్రార్థనలు లేననయమందు రెండు మ సీదుల కే దురుగా నున్న కోడ్డుమీదుగా మేళతాళములతో డోరే గింపు జరిగెను. మిలిటరీవారును ఆయుధధారులును లేవబడినవరకు అచ్చటనే యుండురు. (అ. ప్రె.)

కీ|| శే|| కాశీర మహారాజుగారు

అవసర గజెటు ప్రకటన

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 26:—నేటియుడయు నల్లనిచుట్టుపట్టిలో ఒక అవసర గజెటు ప్రకటన యిట్లు చెప్పయచ్చుది. కాశీర మహారాజు సర్ ప్రతాపసింగ ఇందర్ మహేందర్ బహదూర్ గారు 35 సం॥ వయస్సున చనిపోయినది తెలిసికొని సభాయకులు రాజప్రతినిధి విగుల విచారించెను. 1885 సెప్టెంబరు 12 తేదీన వీరి తండ్రులకు మహారాజు సర్ రణధీర్ సింగగారు చనిపోయినప్పుడు వీరు రాజ్యభారమును వహింపవలసినవైనను సర్ ప్రతాపసింగ మహారాజుగారు తమ యువారస్థుభావమునకును భూతదయకును ప్రసిద్ధి జెందియున్నారు. వీరు రాజ్యము చేసిన 40 సంవత్సరములలోను ప్రజలమేలుకొర కెంతయో చేసియున్నారు. యుద్ధసమయమునందు రాజ్యక్రిగలిగియుండి తమ వంశమునకు తగిన పేరును ప్రతిష్ఠలను నిలపజెట్టియున్నారు. వీరి పరణమువలన హైందవసామ్రాజ్యమున కొక ముఖ్య స్థాపితంబు పోయినట్లే. (అ. ప్రె.)

మైనూరు రాష్ట్ర 12 వ సహకార సంఘ మహాసభ ముగింపు

మైనూరు దివానుగారి యువన్యాసము

సహకార సంఘ మహాసభను ప్రారంభించుటకు కారణాంతరములచే రాజాలని మైనూరు దివాన్ సర్ ఏ. ఆర్. బెనర్జీగారు నేడు విచ్చేసి సభను ముగించుచు సహకారసంఘములకు బహుశక్తులు లాభపంపందర్శనమునం దీ క్రిందివిధముగ సుపన్యసింపిరి.

ప్రభుత్వమువారి సానుభూతి

“మైనూరు ప్రభుత్వమువారు సహకార సంఘాద్య మాభివృద్ధికి గావించుచున్న పనియందును, మహారాజాగారి ఉద్యోగుల మర నేను, సామాన్య గృహము యధాశక్తి గావించు పనియందును మీరు జూపెడి శ్రద్ధకు మిగుల సంతృప్తి జేసితిని. మైనూరునందలి నా యుద్యోగారంభమునుండి ఈ యుద్యమముతో నేరుగ సంబంధము గలిగియుండుట అధికకాలము గాక పోయినను, నామట్టుకు నేను, ఏతడుదక్షమపరిశీతులను శ్రద్ధలో గమనించుచు, దాని యభివృద్ధికి వలయు విధానము లెన్నియైనను బలపరచుటయందు వెనుదిరుగుటలేదు.

ఈ సంవత్సర మీ మహాసభ కగ్రాసనాధిపత్యము వహించిన కె. చంద్రశేఖరయ్యగారు తమ యువన్యాసముందు మైనూరు రాష్ట్ర మందలి సహకార సంఘ సమస్యలను విశదముగ విమర్శించి కామల్ దాసు సంఘముయొక్క శిఫార్సులను, ప్రభుత్వమువారి రిటేషన్ గావించిన ఉత్తరువులను పరిశీలించిరి. ప్రభుత్వమువారి రిటేషన్ కే కొంతవరకు పనిచేసి యున్న భూమి తక్షణా భ్యాంకుల సంస్థాపనను గూర్చియు, కేంద్ర సహకారసంఘ స్థాపన, నేతగాండ్రకు అమ్ముటకు కేంద్ర సంఘములను స్థాపించుట గూర్చియు, సహకారసంఘ డిక్రీల నొసగు విధానములపైను, సహకారసంఘములకు ప్రభుత్వము వారొసగు ధనసహాయమును గూర్చియు వారు గావించిన సలహాలు, సూచనలు ముఖ్యముగ గమనింపదగినవి. ఈసమస్యలన్నియు వెంటనే పరిష్కరింపబడదగు ప్రాముఖ్య మగు విషయము నుప్రభుత్వమువారు గావించవగు పనినిగూర్చి ఈమహాసభ యందు ఆమోదింపబడినవిషయములన్నియు ప్రభుత్వమువారిచే సానుభూతితో విచారించబడగలవు. జనసామాన్యముందు సహకారోద్యమాభిప్రాయముల వ్యాపింపచేసి, వారిని ప్రాథమిక సంఘములతో సామీప్యసంబంధము గలుగజేయుటకునై అధికారతర సమాజములయొక్క యావశ్యకత పలుసంవత్సరములనుండియు పలువురచే నూనింపబడుచుండెను. అయ్యది ఎట్టకేలకు రాజ్యకార్య ప్రసక్తి రాల్చి బి. సామాన్యగారి అభ్యుత్థితక్రింద స్థాపింపబడినందులకెంతయు సంతసము. అసంస్థ చాలమంచి పనిని గావించుచున్నది. ఇంకను ప్రతిజిల్లాయందును కా ఫో ప కా లనేర్పరచి జనులలో స్థానికముగ సహకార అభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుగలదని ఆశించెదను.

వ్యవసాయపు సహకారసంఘములు

కడచిన 20 సం॥ ల నుండి ఏకీభావముతో గావించుచు పలువురకృషిచే సహకారోద్యమము మైనూరునందు స్థిరమగు నిలయ మేర్పరచుకొనినది. మన స్థానికావసరముల కనుగుణ్యముగ నీయుత్పాదన మెవ్వధమున ఆచరణయందు చూపవలెనో దానిని గురించి పలుతావుల పలుతెరంగల అభిప్రాయములు వెల్లడినవి.

కాని వ్యవసాయ మతి విస్తారముగ గలిగినట్టియు, వ్యవసాయదారులలో అధికసంఖ్యాకులు స్వల్ప భూస్వాములును, కాలకు పాలముజేయువారును అగునట్టి మైనూరువంటి దేశము మునందు సంఘకార్యక్రమముందు వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన సహకారము ప్రధానస్థానము నాక్రమింపవలెను. పరిశ్రమల పెట్టుబడి, పంటయొక్క అమ్మకము, నూతనపరికరములగుట, విత్తనములు ఆదిగాగల వ్యవసాయపరిశీతులకు సంబంధించిన మరియు ననేక కఠినసమస్యల పరిష్కరించుట కదియే సాధనము.

పారిశ్రామిక సహకారము

విదేశముల దమ్ముకముగల ప్రత్తి, కాఫీ, చెలుకు, పట్టు, బియ్యమున్నగు పారిశ్రామికపంటలు మైరగు ప్రాంతములందు ఇతరదేశముల మధ్యవర్తిలచే వ్యాపారము కొల్లగొట్టబడక సంతృప్తిపడవలసిన పై ను ద హ రి ం చి న నూ చ న కడుంగడ్డు ముఖ్యము. అందుచే గృహసాకర్యము లభివృద్ధి జేందుటయేగాక పారిశ్రామిక పంటలకు రాష్ట్రము వెలుపల మంచి

యమ్ముకమును గలుగజేసి దున్నుట, ఎటువుచేయుట, విత్తనముల ఎడతెట్టుటయందు నూత్న పద్ధతుల నభివృద్ధి గావించును. గొప్ప భూశీతిగల ఎట్టెలుల వ్యవహారము లందును, నవీన సాగుబడి పద్ధతులచే నభివృద్ధి నొందించుటయందు సహకారోద్యమ విధానము లవలంబింప బడవచ్చును. ప్రస్తుతము మైనూరు నందలి 1400 సహకార సంఘములలో 1100 వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన సంఘములే. వానియందలి సభ్యులసంఖ్య సుమారు 48,000. ఉపయోగింపబడుచున్న మొత్తము పెట్టుబడి రూ॥ 24,60,524 లు, రిజర్వునిధి రూ॥ 8,81,698 లు. ఇందులో అధికభాగము క్రెడిటు సంఘములు. ఇక పెట్టుబడి ధనమొసంగని వ్యవసాయ సహకారోద్యమమునందు వ్యవసాయ పరికరములను క్రొత్త విత్తనములూడిగాగలవానిని సరఫరాజేయుటకు 48 సంఘములు మాత్రమే గలవు. మైనూరు రాష్ట్రము వెలుపల ఎక్కువ అమ్ముకముగల పారిశ్రామిక పంటలయొక్క అభివృద్ధి మిగుల ముఖ్యము. క్రెడిటు సంఘములందు ప్రధానము లగు వానిచే సభ్యులకు అమ్ముకమునకై నూతన నాగళ్లు ఇతర పరికరములు, విత్తనములు, ఎరువు మొదలగువానిని కొనుటకు 150 క్రెడిటు సంఘములందు రిజర్వు నిధిమంచి కొంతవరకు ప్రయోగింపబడెను.

పట్టు పరిశ్రమకును ప్రత్యేక ప్రయత్నములు గావించబడి, ముఖ్యముగ పట్టుపరిశ్రామిక స్థలములందు అట్టి మూడు సంఘములు పనిజేయుచున్నవి. ఈపనియంతయు ప్రస్తుతము కొంతదేశమునకు సంకుచితమైయున్నది. కాని ద్వీపకీర్త్యోత్సాహముచే నీపనిని నిరంతరముగ కొనసాగింపవలసిన భారము గలదు. ఏమన,వ్యవసాయదారు లధికముగ గల నీమనులయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక, విద్యాభివృద్ధి వ్యవసాయ సహకారమునందే గలదు.

సార్వజనిక శ్రేయోభిలాష

భారతదేశమందు, ముఖ్యముగ గ్రామములందు, సహకారోద్యమమున కాలంకము గలుగజేయునది గ్రామ్యజీవన డీకరణము, పట్టణములందు వ్యాపించియున్న సాంఘికవిశేషములు. కావున సహకారోద్యమముందు పనిజేయు ప్రతివానికిని సార్వజనికముగ నేవాభిలాషయు, వికాలభావము లాండుట యావశ్యకము. మరియు, గ్రామపంచాయతుల స్థాపించుట యందు మహారాజాగారి ప్రభుత్వమువారు గావించు ప్రయత్నములు తలచిన ఫలితముల గలుగజేయుచో ఇదివర కెన్నడును బడయజాలని అభివృద్ధి ఉన్నతుల సహకారోద్యమము గాంచగల్గును. మరియు, మన ప్రజలను ప్రస్తుతము శత్రువుగ ప్రత్యేకించుచున్న మతము, కులము, సంఘాభేదసంఘములు, ఉన్నత జాతులు, అంత్యజాతులు మున్నగు విశేషములను తొలగించి, ఒక్కొక్క సంఘమునందేగాక, పరస్పరము అన్నిసంఘములందు సార్వజనిక పౌరభావ్యతను సహకారమును పెంపొందించి, క్రమక్రమముగ రాష్ట్రమంతయు వ్యాపింపగలదు. అట్టి యాశయప్రాప్తిని మన మెల్లరము యాశించుదుము గాక అని పేర్కొనిరి.

పిదప దివానుగారు వేర్వేరు సహకారసంఘములకు బహుశక్తుల నొసంగిరి.

మహాసభయందు చర్చింపబడిన విషయములు

సహకారమహాసభయందు చర్చింపబడిన విషయములలో సంఘములందు సభ్యులసంఖ్యను నియమించుటను గూర్చియు, వ్యవసాయపు పనిముట్లను విత్తనములను కొనుటకును, పంటనమ్ముటకు సంఘముల నేర్పరుచుటను గూర్చియు, అంత్యజాతులకు ప్రత్యేకసంఘముల స్థాపించుటను గూర్చి ఎక్కుడు చర్చ జరిగి చివరకు అంగీకరింపబడెను. మహాసభయందు చర్చింపబడిన ముఖ్యవిషయము లీదిగవ ప్రకటింపబడినవి.

- (1) సహకారసంఘములందు సభ్యులసంఖ్య నియమిత్తమై యుండవలెను. గ్రామములందు 300 తను, పట్టణములందు 500 సభ్యుల మంగీకరింపబడినది.
- (2) సంఘములందలి డిపాజిటులను క్రమముగ తిరిగి చెల్లించుటకు సరియగు విధానము లనుసరింపబడవలెను.
- (3) సహకార సంఘములద్వారా తకావీ దుణుములు నొసంగబడవలెను.
- (4) (అ) విత్తనములు, వ్యవసాయపుపనిముట్లు అమ్ముటకు సంఘములు.
- (ఆ) వ్యవసాయపుపంటను అమ్ముటకు సంఘములను స్థాపించుట మూలమున వ్యవసాయ సహకారోద్యమము నభివృద్ధి జేయవలెను.
- (5) పట్టు మున్నగు పారిశ్రామిక సహకారోద్యమ మభివృద్ధి జేయవలెను.

- (6) అంత్యజాతులకు సహకారసంఘము లేర్పరచవలెను.
 - (7) స్త్రీల సంఘముల నభివృద్ధిజేసి కేంద్రస్థాయి సంఘము నొకదానిని స్థాపించవలెను.
 - (8) రాష్ట్ర, జిల్లా, తాలూకా, ముఖ్య సహకార సంఘ సభలు అధికారతర సంఘములచే సంవత్సరమున కొకతూరి జరుపబడుట కేర్పాటులు గావించవలెను.
 - (9) డిక్రీల నొసంగుట రివిన్యూ అమ్ముకములందు ఆర్థిక సాధనమును గ్రాంటుచేయుటనుగూర్చి రివిన్యూ చట్టముల మార్పు.
 - (10) సహకారోద్యమ ప్రచారము పరిపి సంఘములకు ధనమును సమకూర్చుటకు వలయు పద్ధతుల వృద్ధిజేయవలెను.
- నిన్నటి (25-9-25) సాయంత్రము సహకారసంఘ మహాసభాప్రతినిధులకు సహకారసంఘ ప్రచారక విద్యాలయము వారు మహారాజాగారి కాలభవనమునందలి విందు గావించిరి. పురప్రముఖుల నేకులు ఆహ్వానింపబడిరి. సంస్థానప్రధానోద్యోగులు విందుతో పాల్గొనిరి.

మనోహరచంద్రుని గానము

పిదప మైనూరు సంస్థానమందలి గానకళాపండితు అగు పి. నాజున్నగారి మనుమడును, 12 సంవత్సరముల వయస్కుడగు మనోహరజుడుచే గానసభ జరుపబడెను. పి. నాజు అలతరంగము, సి.కార్ మున్నగు దేశీయవాద్యములును మరియు ననేక విదేశీయ వాద్యములయందును అద్భుత కళలమును ప్రకటించి సభ్యుల నానందపరుపజూతెను. ఈ కాలిని గాత్రమాధుర్యము అసమానము, అనిర్వచనీయము. ఈతని కోమలక్రావ్య నిశాదమధురము కచ్చెరు వొందనివాడ లేడు. ఈ బాలుడు మైనూరు మహారాజాగారి మన్ననలకు పలుమాడులు పాత్రుడై యుండెను. కచ్చెరి ముగిసినపిదప కె. చంద్రశేఖరయ్యగారు కాలిని మనోహరగాత్రమును వివిధ వాద్యములపై నీతడు ప్రదర్శించిన నైపుణ్యమును గొనియాడుచు చిరాయురారోగ్యైశ్వర్యములును, విశేష శ్రద్ధయు గలుగునటలు ఆశీర్వదించిరి.

బొంబాయి యంత్రముల దుస్థితి

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 25:— యంత్రములందు తనిమానినవారు చాలమంది కూలివాండు తి. వి. పి. రైలులో ప్రయాణింపబడుచున్న బిండిలోని టిక్కెట్లు తమిళ నెక్కుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని రైలుయధికారులు నివారించిరి. దానిపై పనివాండు జాగ్రత్తులువృద్ధి ప్రారంభించిరి. కొందరు రైల్వేపనివాండు గాయములు గలిగెను. ఆ వెంటనే 17 గురు అంధింపబడిరి.

శాలుగు యంత్రములు మాత్రము పనిచేయుచున్నవి. బొంబాయి, సెప్టెంబరు 26:— మతీయొక యంత్రము మానివేయబడెను. ఇప్పుడూ మూడుయంత్రములు మాత్రము పనిజేయుచున్నవి. నాలుగుజేల పనివాండుమాత్రమే యున్నారు. సుమారు 1,50,000 మంది పనివాండు నిర్వాహకులయిరి. కొందలు పనివాండు తమయొడ్లుకు బోవుటకు యంత్రాయాధికారులను ధనసహాయము గోరుచున్నారు. దానినిచ్చుచున్నారు. (ఆ.ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 25:— వైవారపాల యోధుండి నేటి యుద్ధము డిగిన ప్రముఖులలో కలకత్తా శ్రీధర మత ప్రసక్త, సర్ హర్షిలావాడ, వారి సతీమణిగార్లు, రాజకుమారు దేశరాజా అద్వై, రెఫ్రి నెంటు కర్నలు వీము, రెఫ్రి నెంటు కర్నలు యెల్. వి. బాంసు, గిరిండుదండపతులు, రెఫ్రి నెంటు కర్నలు నికలసు, రెఫ్రి నెంటు కర్నలు సదర్లండు, రెఫ్రి నెంటు కర్నలు మారినగార్లు కలరు.

సెప్టెంబరు 26:— ‘మేసిడోనియా’ తపాలయోడ అండను కుక్రవారము 25-వ తేదీని చేతెను.

‘కెయజీ హిందు’ యోడ బొంబాయి 12-వ తేదీ తపాలులో మార్చెల్సు లేవు 25-వ తేదీ యుద్ధము గం 6-80 లకు చేతెను. ప్రయాణికులు లండను కేనివారము మధ్యాహ్నము తపాలాదివార ముదయము బటువాడాయనెను.

‘ఎరీజయా’ యోడ నూయజాకాలవనుండి నిన్ను దాటి నది. వచ్చేనెల శాలవ లేదీ బొంబాయి చేటును. (ఆ.ప్రె.) నేడు లండనుకు ప్రయాణమున వారిలో యంత్రలయాధికారుల యభ్యుత్సాహను వాడియాగారు, మేజరు ఫెర్ల సన, రెఫ్రి నెంటు, కమాండరు సాండర్సన్, భార్య, మేజరురా సున్దూఆర్లు, జయరాముగార్లు కలరు. (ఆ.ప్రె.)

నా మైసూరు రాష్ట్రసంచారము

శ్రీ రంగ పట్టణము

చారిత్రక ప్రసిద్ధి పరిచయము

టిప్పుసుల్తాను రాజ్యపరిపాలనాచిహ్నములు

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

దక్షిణభారతవర్షమందు సుప్రసిద్ధ చారిత్రక ప్రధాన పట్టణములలోను హిందువుల పుణ్యక్షేత్రములందును నొకటి యగు శ్రీరంగపట్టణమును పీఠించు కథాపాలము చిరకాలము నుండి కలదు. నూతన పరిచితలగు కొందరు మిత్రవర్తనల సాదర యాహ్వానము నా పితృతత్వకృతకు బలమొసంగ చేదిక్రిస్తయవకాశమును పిడచాలక వెంటనే శ్రీరంగ పట్టణమునకు ప్రయాణమైతిని.

మైసూరునకు 9 మైళ్ల దూరమున దీ శ్రీరంగపట్టణము గలదు. ఈ పట్టణము పూర్వము టిప్పుసుల్తాను రాజ్యమునకు ముఖ్యపట్టణమైయుండి మిగుల ప్రఖ్యాతి పొందియుండెనని హిందూదేశచరిత్రలందు జదివియుంటిమి. ఈ పట్టణమే అసంఖ్యాకములగు మహాపావముల కాటపట్టయి యుండినది. ఇచటనే టిప్పుసుల్తాను పలుమారులు బ్రిటిషు సైన్యముల నెదుర్కొని జయింపజాలెను. తుదకీ పట్టణమునందే తన యశువులనుపెట్టెను. దక్షిణ భారతవర్షమందలి పావన ప్రవంతులం దొకటి యగు కావేరి శ్రీరంగ పట్టణమున కాగ్నేయపార్శ్వమునందు చెండు పాయలగు చీలి, దక్షిణోత్తరములను చుట్టుకొని వచ్చి పశ్చిమ భాగమునందు తిరిగి సంగమించుచున్నది. అందుచే శ్రీరంగ పట్టణము దాదాపు కావేరియందు జీవిగడ్డ (లంక)యని తేప్ప వచ్చును. పట్టణము మిగుల పురాతనము. ఎందు జూచినను శిథిల మైన కుడ్యములు, మానవసంచారము లేని భవనములు, పాడు బడిన నూతులు, శిర్షములగు కోటగోడలు- దుర్గములు గాన వచ్చుచుండును. మన్యజ్వరరీజులు కీ పట్టణపరిసరప్రాంతము లెల్ల పుట్టినిల్లు. దీని జనరాహిత్యమునకు, యాన్నత్యక్షమునకు నిదియొక హేతువనియు నూహింపదగియున్నది. ఇటీవల కొలది కాలము (2 లేక 3 సంవత్సరములు) నుంచియే మైసూరు ప్రభుత్వమునా రిపట్టణమును శాని ట్రికేషనుండి సురక్షింప బూనిరి. ఈ పట్టణమునందు మహమ్మదీయుల సంఖ్య మిగుల స్వల్పము. పట్టణవర్తన శింతల విరమించి నే గాంచిన స్థలములను వివరించెదను.

ఉయ్యాలవంతెన

ఇయ్యది శ్రీరంగపట్టణముయొక్క రైలుస్టేషనుకు సమీపములో ఆగ్నేయభాగమునందు గలదు. ఈ వారిధి అర్ధచంద్రాకారముగ నిర్మింపబడి యున్నది. రెండు కొనలయందు పది యడుగుల ఎత్తున చదరపు గోడలు గలవు. వంతెనయొక్క పొడవు సుమారు 40 అడుగులుండును. మగ్గభాగమునందు భూమి నుండి 18 అడుగుల ఉన్నరేమై యుండును. వైశాల్యము 8 అడుగులు. ఇందలి విశేష మేమనెన నలుపురుగునీరు వారధిపై నెక్కి మగ్గస్థానమునకు వచ్చిన వారిధియంతయు క్రిందికి పైకి నూగుటను గాంచ గలుగుదుము. నల్లురొకేమారు గంతువైచిన తూగుటుయ్యలవరే క్రిందికి పైకి నూగును. దీని నట్టనడుము 4 అడుగులు పొడవుగల నల్లనిరాయియొకటిమాత్ర హగపడును. మిగత వంతెన అంతయు ఇటుక శున్నము తప్ప వేరేమియు గనుపింపదు. ఆలయ దీనికి ప్రధానముగ ఆయాపుపట్టని కొందరు తెలిపెదరు. కావేరి నదిపై నిట్టి వంతెన నిర్మించుటకుగాను పరీక్షార్థమై నుండినవంతెన నొక క్రింది దేశీయుడు నిర్మించెనట. అతని సరియగు నామము తెలియటలేదు.

చెఱసాల: క్రిష్ణరాజేంద్ర జన్మస్థానము

స్టేషనుకు పూర్వములోపల, శ్రీరంగనాథుని దేవాలయమున కనెరిమారమునందును, పూర్వము రాచకుటుంబీకుల నిర్మించిందే బండిభానాకలదు. ఈ చెఱసాలయందే నాలవ క్రిష్ణరాజేంద్రపుడయర్ మహారాజుగారి పితామహుడును, శ్రీచామరాజేంద్రుని జనకుడు నగు మూడవ కృష్ణరాజేంద్ర పుడయర్ బహద్దూరుగారు తమ తల్లిదండ్రు లిందు నిర్బంధితులై యుండు తేటి జననమందిరి. 9-7-1794 లేక ఆనందనామ సంవత్సర ఆషాఢ బి 2 లు సోమవారము వారి జన్మజనము. ఈచెఱసాల మట్టును ఆవరణము గలదు. ఆవరణములోపల జనానా శ్రీలు స్నానము లొనర్చుటకుగాన! రాతిచే సుందరముగ నొకకొలను నిర్మింపబడియున్నది. కాని లోతుమాత్రము 7 అడుగులపైన లేదు.

(నీటియందు మునిగి ప్రాణముల బాయు నపాయమును నివారించుట కిట్టిలోతు లేకుండ కట్టియుండవచ్చును.) మరియు నావరణ మందచ్చుటచట శిలావేదికలను, మాత్రవిస్త్రమున కనువగు శిలానిర్మిత పీఠములను గలవు.

నదిద్వారము: టిప్పు సుల్తాను మరణస్థలము

పట్టణమునకు ఉత్తరదిశయందు కావేరినదికి బోవుటకై కొట కొకద్వారము గలదు. ఈద్వారమును దాటిన వెంటనే కావేరినది ప్రవహించుచుండును. పూర్వమునందు పట్టణవాసు లీద్వారముద్వారా వెడలి నదీజలముల గొనితెచ్చెడివారట. నేటికిని అటు లే జరుగు చున్నది. ఈ ద్వారము పడుగురుమనుజు లొకతూరి ప్రవేశింపకులగునంతటి విశాలముగ లేదు. ప్రధమద్వారమును దాటగనే కొంతదూర మొక కొట్టలోనుండి పోవునటుల లోమను. ఆపల విశాల ప్రదేశము గలదు. టిప్పుసుల్తాను ద్వారముయొక్క ఉత్తరపుకొనవద్ద శత్రు సైన్యముతో బోరాడుచు విగతప్రాణుడయ్యెను. శత్రువులు కొటను చుట్టడించుసమయములందు వారు లోనికివొరకుండుట గను, అట్టిసమయముందు పురమందలి ప్రజలు పానీయముల కొరకై కొట వదలిపో నగత్యములేకుండుటకు నై యిట్టి సుకేత ద్వార మేర్పరుపబడియుండును. ద్వారకవాట చిహ్నములును ప్రస్తుతముగానుపించుచున్నవి. టిప్పుసుల్తాను 1799 సంవత్సరము మే 4 వ తేదీయం దీద్వారమువద్ద మరణించెను.

మసీదు: వెలసీవంతెన

పట్టణముయొక్క పశ్చిమకొనయందు టిప్పుసుల్తాను కాలమందు నిర్మింపబడిన గొప్పమసీదుగలదు. వైశాల్యమునం దధికస్థలము నాక్రమించియున్నది. మసీదున కిరువైపుల రెండు శిఖరములు గలవు. దానికి లోనుండి నలయాకారముగ సోపానములు గలవు. భూభాగమునంచి కడపటిసోపానమును వేరువర కెట్టివానికై నను చిరుచెమటలు దీర్చి క్వాసమును గలుగకబోవు. అటనుండి పీఠించిన నైరుతిమాత్ర 9 మైళ్లదూరమందున్న మైసూరు రాచనగరయొక్క శిఖరము విశేషముగ కనుపించుచుండును. ఈ మసీదు యొక్క రెండవ నుం త ను నందు విశాల మగు హాలు గలదు. అది యే మహమ్మదీయులు ప్రార్థనల సలుపు స్థానము. నేటికిని ఈభవనము చెక్కుచెదరక ప్రార్థనలకై యుపయోగింపబడుచున్నది. ఈమసీదు చుట్టునుండే ఆవరణములో భాగమునగల మండపము లందు హిందూదేవాలయము లందలి స్తంభములవోలు స్తంభములే గలవు.

ఇటనుండి భక్త ఆరమైలు దూరమునందు కావేరినదికి (పట్టణమున కీశాన్యమున) వారిధి యొకటిగలదు. వెలసీవపు కాలుమున దీనిని నిర్మించినందున వెలసీ వంతెన యని పిలువబడుచున్నది. ఇప్పటి కిది చాలవరకు శిథిలమై యున్నది.

కలొనల్ స్నాటటు బంగళా

శ్రీరంగ పట్టణమునకు దక్షిణదిశయందు కొట కావల సుమా రొకమైలు దూరములో స్నాటటుదొరయొక్క భవనమున్ను, రహతీయమగు పూదోటయందు గలదు. ఈమార్గముంతయు తరు నుల్లలతాదులచే నిండి కనులపండును నేయుచుండును. సుప్రసిద్ధ ఆంగ్లేయ కవిసార్వభౌముడును “వేవర్సీ” నవలారచయితయగు స్నాటటుయొక్క మనుమడే ఈభవనమందు వసించిన స్నాటటు. ఈభవనము చుట్టును నాటబడియుండు పూబోదరిండ్లు, నానావిధవృక్షములును పూలపాన్పువలె గాన్పించుచుండును.

ఈభవనపు పశ్చిమ ద్వారము నానుకొనియే పవిత్ర కావేరి ప్రవహించుచుండును. ఇక భవనాంతరార్థముందు జూడదగిన విశేషములు కొన్నిగలవు. మొదటి అంతస్తునందలి హాలులో ఆకాలమునందు చేతితో వ్రాయబడిన చిత్రపతములు కొన్నిగలవు. అందు స్నాటటుయొక్క కుమారిత లిరువురు చిత్రింపబడియుండిరి. వీరిరువురు కలరాచే మరణించిరిని చెప్పెదరు. మరియు టిప్పుసుల్తానుయొక్క దర్బారును ప్రకటించు వేరొక చిత్ర రు పు గలదు. విక్టోరియా మహారాణీవతము గూడ యు న్నది. రెండవ అంతస్తునందు దంతపు పనిజేయబడిన కొయ్యమంచములు గలవు. అందొకమంచము సుమారు పదియడుగుల పొడువును, 7 అడుగుల వెడల్పును గలిగియున్నది. ఇట్టి వివరిత పరిమాణముగల వేరొక ఉయ్యాలమంచముగూడ ఇచటనే గలదు. వేరొకవో శిల్పనైపుణ్యమును వెల్లడించు కత్ననల్ స్నాటటుయొక్క దర్బారు సీతముజూడనగును. పశ్చిమద్వారమందు ఇగ్గుప్రక్కల ఆవరణము నానుకొని శిలానిర్మితములగు రెండుచదరపు టిండ్లుగలవు. వీనిపై నందులు మున్నగు నాకృతులు గానబడుచుండును. అందుచే నిది పూర్వముకప్పుడు హిందూరాజులచే నిర్మితమై స్నాటటుచే పిదప నాక్రమింపబడినటుల ఉహింపదగియున్నది.

దరియాదౌలత్ : టిప్పుసుల్తాను విహారభవనము

కొటకావల సుమా రొకమైలు దూరములో నగరమునకు తూర్పుభాగమున “దరియా దౌలత్ బాగ్” గలదు. మైసూరు రాష్ట్రమును లభించు పూమొక్కలన్నియు, నీటిోటయందు చూడగలము. మాతోటయొక్క నట్టనడుము రమ్యపూర్వముండుగలదు. దీనిని టిప్పుసుల్తాను విశ్రాంతి గైకొనుటకు, విలాసముగ కాలమును గడుపుటకు నిర్మింపజేసెను. పిదప నీభవనము కలనల్ ఆగ్రదునెలస్తీచేనాక్రమింపబడి ఆతనినివాసముగ కొన్ని సంవత్సరములుండెను. ఈభవనమున కీశాన్యమాలయందు కావేరి నదిపారుచున్నది. ఈవిలాసగృహముయొక్క గోడలపై నంతటను మహమ్మదీయ సైన్యములయొక్కయు, సర్దారులయొక్కయు, ప్రతిములును, రథ, గజ, పదాదులు, ఆవిగాల చతురంగ బలములతో యుద్ధములు సల్పుట రాజదర్బారులు, జనానావేడుకలు మున్నగు చిత్రములు లేక్కకు మిక్కిలముగ రంగలతో వ్రాయబడియున్నవి. భవనము నేటికిని నూతనముగ గన్నట్టుచుండును. భవనముచుట్టును పలు విధములగు పూలచెట్లు పక్షులవలెను, సింహాసనములవలెను. ఆవుతుల గలిగి (కత్తిరిండుటచే) చూచుట కెంతయు మనోజ్ఞమై యుండును.

కొటగోడలు: ద్వారములు

పట్టణమును చుట్టుకొని కొట గోడగలదు. అనేకతావులం దీ గోడ శిథిలమై నేలలో సుముగ చదును జేయబడినది. కొన్ని తావులందు మిగిలియున్న గోడలలో సీరంగంలాకెట్టి శత్రు సైన్యముల గాల్పుటకు గుండ్రని రంధ్రములు నమనగ గలవు. కొట యావల లోతైన కందకము లచ్చటచట గాన్పించుచుండెను. తూర్పుదిశకుండు ద్వారము నొద్దమోరీపాదో అనుమహమ్మదీయ సేనాని స్మృతానము గలదు. ఈతడు టిప్పు సుల్తాను సైన్యమందు సేనానిగ ఉండి ఆతనికి ద్రోహము చేసెనట. అందుచే నీస్మృతానము దారినడవవారు త్రొక్కునటుల మార్గమందు వీర్వరుపబడెను. దీని ననేక విధముల మహమ్మదీయు లిప్పటికిని అగౌరవవరము చుండురు. దక్షిణద్వారమునం దొక శిలా కాననము ద్వారకుడ్యమునందు గాన్పించుచున్నది. అది ఉరుదు భాషలో గలదు. “ఈకొట మహమ్మదుయొక్క జననమాది 1219 సం॥మునందు పూదుసాగారిచే నిర్మింపబడెననియు, ఈ కొట యుద్ధమునకు, శాంతికి, సౌఖ్యమునకు వలయు సమస్త వస్తుసామగ్రి తినుబండారములు, నగలు, ఆయుధము లన్నిటిచే నిండింపబడియుండెననిఉరుదుభాషలో వ్రాయబడియుండెను.

ఇవిగాక యుద్ధమునందు మడసిన బ్రిటిషుసోదరుల జ్ఞాపకార్థమై నిర్మించిన శిలాకట్టడములును, టిప్పుసుల్తాను బ్రిటిషు సోల్దరుల బంధించిన కొట్టు మున్నగు తావు లెన్నియో గలవు. శ్రీరంగపట్టణమునకై డుమైళ్లదూరమునందు “గంబజ్” అనుస్థలము గలదు. అచట టిప్పుయొక్కయు, ఆతని తండ్రియొక్కయు గోరీలుగలవు. ఇది ముఖ్యముగ జూడదగిన స్థలము.

శ్రీ రంగ నాథుడు

శ్రీరంగపట్టణముందు శ్రీరంగనాయకుల స్వామివారి యాలయము, నృసింహస్వామి ఆలయముగలవు. శ్రీరంగములలో నీ శ్రీరంగపట్టణ మాదిరంగమని జెప్పబడుచున్నది. ప్రతివత్సర మనేకవేల ప్రజలు తీర్థ సేవాభిలాషులై విచ్చేసి పవిత్ర కావేరి యందు తానమాడి శ్రీరంగనాథుని నేవించి జనుచుండురు.

“నాదేశభక్తి చలనములేదు”

పటేలుగారి హెచ్చరిక

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 25:— వి. జె. పటేలుగారు నేటిసాయంకాలము బొంబాయివేరిరి. కళ్యాణస్టేషను వద్దనే స్వరాజ్యపక్షము మొదలగు సకల రాజకీయపక్ష సన్యాసికుడయి బొంబాయికి ప్రత్యేకపుబడిలో గొంపోబడిరి. విక్టోరియా టెర్మినిసువద్ద చాలమంది వారి నాహ్వానించుటకు గుమగూడియుండిరి. అపూర్వాహ్వానోత్సవ మధ్యమందు సరోజినీదేవి మొదలగునా రాయనను పుష్పమాలాలంకృతులను జేసిరి. పిమ్మట జాతీయసభా భవనమునం కావనను పీఠులవెంబడి యుత్సవముతో గిసికొనిపోయిరి. అచట నాయన నాహ్వానించుటకు సభయొక పేర్కాటుగావింపబడెను.

“భారతదేశమును ప్రేమించుటయందు తృణమాత్రమైన నాయందు కగ్గలేదు. నేనాతల్లి నెప్పటివలెనే గాఢముగ ప్రేమించును. బహిరంగముగ నానై నికడుస్తులను దీసివేసి స్వరూపాక్షికుబ్ధి నవలంబించుచున్నాను. కాని యిట్టిసమయమందు నా తల్లి యెడల నీపదపచార మొనరింపవలసి వచ్చునను యనుమానముదోచిన నాస్థానమున నుండను. రాజ జ్రాంతిని సందర్శనములవలన గాని, యధికారుల సంతతి సాంగత్యమువలనగాని, తల్లియెడ భక్త్యను నణుమాత్రముడవ్వన”ని తన్నభినందింపబచ్చిన ప్రజల కత్యుత్సాహకరముగ పటేలుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

కాలవల తెలిఫోనులు

బొంబాయి రాజధానిలో చేరిన గ్రామము సింధు భాగములలోని కాలవలమీద చేయబడిన తెలిగ్రాఫు లింత వరకు రాజకీయవ్యవహారములకేగాని రయతుల వాడుకకు నెలపు లేదు. ఈనెల 18 తేదీని చెన్నపురి వార్తాపత్రిక లలో ప్రచురింపబడిన తెలిగ్రాఫులపై యా తెలిగ్రాఫులను కర్ణకులకూడ 1 అక్టోబరుమొదలు సాగుబడిసంబంధము లగు విషయములను గురించి మామూలు తెలిగ్రాఫురేట్లు చొప్పున చెల్లించి సమాచారములను పంపుకొనుట కుపయోగించుకొన వచ్చునని బొంబాయి దొరతనమువా రాజ్ఘాపించిరని తెలియుచున్నది.

గోదావరి డెల్టా కాలవలమీద నింజనీరింగు డిపార్టుమెంటువారి సదుపాయము కొరకు తెలిఫోనులను నిర్మించియున్నారు. వీనిని ఇంజనీరింగు, రివిన్యూ, పోలీసు డిపార్టుమెంటుల వారు రుపయోగించుకొనుచున్నారు. ఈ తెలిఫోనుల యాధారముమీద నెగ్గిక్కూటిపు యింజనీర్లు డెల్టాలోని నీటిపరిస్థితులను కాలవలకు, వీటి గట్టుకు కలుగజోవు ప్రమాదములను, నీటి సప్లయని గురించినతగులను శీఘ్రముగ తెలియగలుగుచున్నారు. బొంబాయి రాజధానిలోని కాలవ తెలిగ్రాఫులవలెనే, గోదావరి డెల్టా కాలవల తెలిఫోనులు కూడ వ్యవసాయదారుల నుపయోగించుకొననిచ్చుట లేదు. రయతులపల్ల వసూలుచేయబడిన యిక్రిగేవక్ రివిన్యూతో స్థాపింపబడిన తెలిఫోనులద్వారా సామ్యుచ్చియైనను రయతులు తమకు నీటిసప్లయతో కలుగుచున్న ఇబ్బందులను, ఆటంకములను, కష్టములను సకాలమున శీఘ్రముగ వానిని నివారించగలిగి యధికారులకు విన్నవించుకొనుట కవకాశము లేకున్నది. ఇది శోచనీయము. కాలవల తెలిఫోనులను రయతులు సాగుబడికాలమున సాగుబడినికూర్చిన సంగతులు మాత్రమే నిర్ణయింపబడు ఫీజు నిచ్చి యుపయోగించుకొనుటకు సామాజిక మొసగుడని గోదావరి డెల్టా సంఘమువారు 1914 సంవత్సరము మొదలు న్యూపరింటెండింగు ఇంజనీర్లకు నితర యధికారులకు డెల్టానీటి సంబంధ వాదప్రతివాద సందర్భమునను, డిప్యూటీమేజిల్ సమయమున తెల్పుచున్నారు. కాని దాని నధికారులు పెడచెవినిబెట్టుటకు కారణము రయతులయందే యున్నది. వారు జరిగించవలసినంత యాందోళనము ఆరుపలేదు. కాలవ ఓవరునీర్లు, లాకు నూపరింటెండింగు, ఇతర చిల్లర యాందోళనీయలు, కొన్నిశేఖర దాక్షిణ్యదారులైన సబుడిబజను ఆఫీసర్లు వ్యవసాయతరుణమున రయతులకు గర్హించు సంతకమును ప్రస్తుతము రయతులు బహు ఉత్తరములద్వారాను, లింక్రివార్ల మూలమున బంపుకొనవలెను. ఇవి యిక్రిగ్గూటిపు యింజనీరునకు చేరునప్పటికి పూర్వకాలము మించుటయో, కాదగిన ప్రాయశ్చిత్తము రయతునకగుటయో నిశ్చయము. రయతులు చెప్పుకొను విషయములు, పెట్టుకొను మొరలు కాల విలంబన ము లేకుండ నివారణము కానేరవని క్రింది యాందోళనీయ రెరుగుదురు గనుకనే, వారియట్ల సాగుచున్నది. పెరటిచెట్టును మంచున కక్కిరకురాకుండజేయుచున్నారు. గోదావరి డెల్టాలోచేరినట్టి 367 చతురపుమైళ్ల విస్తీర్ణముగల అమలాపురము తాలూకాలో 3 తెలిగ్రాఫు ఆఫీసులుండును. 291 చతురపుమైళ్ల విస్తీర్ణముగల రాజోలు తాలూకాలో ఒక్క తెలిగ్రాఫు ఆఫీసుమాత్ర మున్నది. 291 చతురపుమైళ్ల విస్తీర్ణముగల రామచంద్రపురం తాలూకాలో రెండు తెలిగ్రాఫు ఆఫీసులు కలవు. 297 చతురపుమైళ్ల విస్తీర్ణముగల కాకినాడతాలూకాలో మాత్రము నాల్గు తెలిగ్రాఫు ఆఫీసులున్నవి. ఇందొకటి ప్రైవేటివారివగు యానామునందును రెండవది దాని కలతి దూరమున సమద్రతీర్త గ్రామమున తాళరేవుననున్నది. మూడవది కాకినాడపట్టణమునందున్నది. తెలిఫోనులు ప్రతికాలవ పొడవున రయతుల నివాసగ్రామములకు చేరువనున్నవి. వ్యవసాయదినములలో రయతులు తెలిఫోనుల నుపయోగించుకొన గర్హింపబడినట్టి నీటిమేత చాలవరకు తగ్గుట నిశ్చయమని నమ్మువచ్చును. తనకులేక తమరిని ఒక కాలవ యధికారి నీటిని సరిగా వదులక యేడ్చించుచున్నాడు. చిక్కులు పెట్టుచున్నాడని రయతు, లేక రయతులు ముఖముఖిని యిక్రిగ్గూటిపు యింజనీరునకు న్యూపరింటెండింగు యింజనీరునకు ఫలానిరీతిని చెప్పుకొనుచున్నారని కాలవ ఉద్యోగీయనకు వెంటనే తెలియగానే, ఎంత సాహసముడైనను కొంతవరకు జంకి, జాగరూకుడుగ నుండుటకు యత్నింపకమానడు. టపాఆర్టిల్లలో చాద ప్రభు వ్రాతలుండును. తెలిగ్రాఫులను పర్లెటూల్లలో సరిగా యర్థముగ నట్లు సంకుచితభాషన వ్రాయగలవారరుదు. రయతు వ్రాయుచున్నదొకటి, పాఠికభాషా ప్రావీణ్యముగల లేఖరి వ్రాయనది మరొకటి. అది యధికారులకు బోధపడురీతి జరక్కట్టి.

బుక్కచర్ల ఫిర్యాదులనుభలో అంగీకరింపబడిన తీర్మానములు

(1) గ్రామజనుల అభివృద్ధికి జేమమునకు ప్రతిగ్రామ మందును ప్రజాసంఘములు స్థాపింపబడి పనిచేయు చుండుట యత్యవసరము. కావున యీ ఫిర్యాలో ప్రతిగ్రామముందును సాధ్యమున సంతవరకు (1) గ్రామపంచాయితీ (1) పంచాయితీ కోర్టు సహకార వరపరిసంఘముల స్థాపించుటకు వాని నడపుటకు తగినసలహాల నిచ్చుచుండుట కవసరమైన చర్య తీసికొనుటకు క్రింద జేర్పబడినవారిని గౌరవప్రచారకులుగ నియమించుచున్నాడు.

(1) అనంతగిరి పేరయ్య-సనప, (2) బి. సుబ్బిరెడ్డి-బ్రాహ్మణయ్య-లేరు, (3) జి. కేశవరెడ్డి-బ్రాహ్మణయ్య-లేరు, (4) శిరిషప్ప నారాయణ-బండూదపల్లి, (5) కరణం సీతారామప్ప-సనప.

(2) బుక్కచర్ల ఫిర్యాదుగ్రామములరైతుల కష్టసుఖముల గూర్చి అధికారుల కెప్పటికప్పుడు తెలుపుచు కష్టనివారణకై ప్రయత్నించుటకు గ్రామజనుల సౌకర్యము లభివృద్ధిజేయుటకు ఫిర్యాదులకు స్థాయిసంఘము స్థాపించుటకు అత్యవసరముగ నున్నందున యీక్రిందకనుపరచిన సభ్యులను స్థాయిసంఘముగ నెన్నుకొనడమైనది. సంఘమునడుపుటకు తగిన నిబంధనలు తయారు చేసికొనుటకు స్థాయిసంఘమున కధికార మియ్యడమైనది.

(1) ఆ. పేరయ్య. అధ్యక్షుడు (2) జి. సుబ్బిరెడ్డి కార్యదర్శి (3) గంగలకుంట నారాయణప్ప-బుక్కచర్ల= కోశాధ్యక్షుడు (4) ఈశ్వరరెడ్డి (5) శిరిషప్ప నారాయణప్ప-బండూదపల్లి (6) చిన్నపరెడ్డి బుక్కచర్ల (7) ముట్టల బాచంవెంకటప్ప (8) జి. కేశవరెడ్డి (9) తోపుదుర్తి వెంకటరెడ్డి

(3) దేశారీప్తము దరిద్రము నభివృద్ధి నొందించుటకును జనుల మతసాంఘిక నైతిక ప్రవర్తనమును పాడుచేయుటకును వీరజనుల ఆర్థికఆరోగ్యపరిస్థితుల నిర్మూలించు సాధనముగ నుండు మద్యపాన దురభ్యాసమును శాంతిమార్గము లవలంబించి గ్రామజనులలో సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించుటకు తగిన ప్రచారము జరుపుటకు యీక్రిందిసభ్యులను మద్యపాననిషేధప్రచారక సంఘముగ నియమించుచున్నాడు.

(1) జి. సుబ్బిరెడ్డి ప్రసిడెంటు (4) అనంతగిరి పేరయ్య (2) ఈశ్వరరెడ్డి కార్యదర్శి (5) జి. కేశవరెడ్డి (3) ఆలమారు వేంకటేశమప్ప

(4) కొన్ని సంవత్సరముల నుండి వర్షములు సరిగ లేక పంటలు పూర్తికడెటిపోవుచు రైతులు విశేషపట్ట కష్టములకు లోనై మితిలేని బుర్రముల పాలై యుండు కారణముననూ, వ్యవసాయమునకు తగినవసతులు లేనందున వ్యవసాయ మేధముగను రైతులకు లాభకారిగ లేనందునను రీనెటివ్ మెంటులో భూములకిక్కు యేమాత్రము హెచ్చించుట న్యాయముకాదనియు సాధ్యమైనంత తగ్గించవలె ననియు జిల్లాకలెక్టరుగారిద్వారా రివిన్యూబోర్డువారికి మనవిచేయుటకు తీర్మానించడ మైనది.

(5) త్వరలో మనజిల్లాయందుగల నీటివసతులగూర్చి విచారించుటకు రానున్న యిక్రిగేవక్ విచారణ సంఘమువారి యెదుట యీఫిర్యాలో అభివృద్ధి కావలసిన జలాధారము

తెలిఫోనులలో రయతు తనభాషయగు తెనుగుననే చెప్పుకొన గలకు, చెప్పించగలడు. కాలవ తెలిఫోను స్వేచ్ఛనులద్వారామొదటి రెండవపంటకాలమున డెల్టారయతులు నీటి పంపక పుయ్యబుండులనుగించి జిల్లాకలెక్టరునకు, యిక్రిగ్గూటిపు యింజనీరునకు సబుడిబజను ఆఫీసర్లకుచెప్పుకొనుటకు రేట్లునిర్ణయించి యవకాశము కలుగజేయుడనియు, బొంబాయి గవర్నరు మెంటువారు తమ రయతులకు కాలవ తెలిగ్రాఫు ఆఫీసుల నందుబాటుగావించి నట్లులే చేన్నపురి గవర్నరు మెంటువారు కాలవల తెలిఫోనులను తమ డెల్టా రయతుల కందుబాటుకానిచ్చుట న్యాయమనియు, దానికి వారు సమ్మతించిన పక్షమున నది రయతులకు వర్తనా నమూనెనియు గోదావరి జిల్లా సంఘమువారు గవర్నరు మెంటువారికి విరళముగ జాబును పంపియున్నారు. దాని నకలును జిల్లాకలెక్టరుగారికి, ఇక్రిగేవక్ అడ్వయజరీ బోర్డువారికిని కూడ పంపుచు వారివారి సహాయ సానుభూతులను కోరియున్నారు. కారణాంతరములచేత తాలూకా సంఘము నిట్టివిషయములం దిప్పుడు జోక్యముకల్గించుకొనుట లేదుగాన గ్రామములలోని రయతులకూడ ప్రత్యేక విజ్ఞానము లందుకొనిని యెడల ప్రయోజనకరమునని హెచ్చరించుచున్నాను.

దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు.

లన్నిటినిగూర్చి తెలిపి సాక్ష్యమిచ్చుటకును పెన్నానదికి ఆనకట్ట కట్టించి కాలవలద్వారా వ్యవసాయమునకు నీరు లభింపజేయవలసిన అవసరము స్పష్టపరచుటకును యీక్రిందివారిని ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనడమైనది.

(1) హట్టి శివరావుగారు, (2) ఈశ్వరరెడ్డిగారు, (3) ఎ. పేరయ్యగారు, (4) జి. సుబ్బిరెడ్డిగారు, (5) ఆలమారు సుబ్బిరెడ్డిగారు, (6) నారాయణరావుగారు, (7) పంచాంగం భీమప్పగారు, (8) సీతారామయ్యగారు (9)

(6) ఈసంవత్సరమునకూడ సకాలమున వర్షము లేకను, పెట్టినపైర్లు చాలవరకు ఎండిపోయి మిడుతలవలన నాశనము చేయబడి రైతులకు జీవనోపాయ మేమియు లేనంత తీవ్రమైన డ్రామపరిస్థితి వ్యాపించి యుండుటచే రివిన్యూ అధికారులు వెంటనే యీప్రాంతములలో డ్రామ నివారణసల సప్రారంభించి జనులకు జీవనోపాయ మేర్పరచవలెననియు, సరియైన విచారణలు జరిపి పైర్లు విశేషముగ నష్టమెయ్యున్న కొన్నిగ్రామముల కైన యీసంవత్సరము సర్కారురక్షిస్తు మినహాయింపు చేయించి రైతుల కాపాడుచు వారిజీవతము జరుపుకొనుట కవసరమైన సహాయము చేయవలెనని కలెక్టరు 811 డిలి ఆఫీసరు తహసీల్దారుగార్లను కోరవలెనని తీర్మానించడమైనది.

(7) ఈ ఫిర్యాలో వొక పాస్తాఫీసెనను లేక గ్రామజనులకు తపాలా సౌకర్యములు చాల అసంతృప్తిగ నుండుటచే క్రొత్తగ వొక ప్రైవేట్ పాస్తాఫీసెను యీఫిర్యాలో తగిన గ్రామముందు స్థాపింపవలెనని పోస్టల్ నూపరెండెంటుగారిని కోరుచున్నారు.

(8) తాలూకాబోర్డువారు గ్రామమున పారిశుద్ధ్యము ప్రయాణసౌకర్యాభివృద్ధి విషయమున తగినంత క్రేడ చూపకుండుటకు మిక్కిలి విచారించుచు యికముందైన వారి దయాదృష్టి గ్రామములపై ప్రసరింపజేసి గ్రామరస్థాలు గ్రామపారిశుద్ధ్యము పాళకాలల అభివృద్ధి విషయమున నెక్కువక్రేడ చూపవలెనని కోరుచున్నారు.

(9) అనంతపురం కంబదూరు ఫ్యామిల్ కోడ్డు రిపేర్ చేయించవలెనని మూడునాలుగు సంవత్సరములక్రిందనే తీర్మానించియుండికూడ యీవర కెట్టిచర్యయు తీసికొన్నట్లు కాన్పింపదు. కాబట్టి యీసంవత్సరమైన సదుద్యోగిచేరీ పని ప్రారంభింపవలెనని తాలూకాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

సాధ్యమైనంతవరకు ప్రతిగ్రామమున దొక పాళకాల స్థాపించుటకును ఫిర్యాలో గ్రామమున దొక మొదటితరగతి ఎలి మెంటరీ పాళకాల స్థాపించుటకును తగినచర్య వెంటనే తీసికొని గ్రామజనుల విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడవలెనని తాలూకాబోర్డు వారిని కోరుచున్నారు.

(11) అనంతపురం జిల్లాకంటెటికి రెండు డిప్రీట్ల మున సపుకోర్టులను మాత్రమే ఏర్పరచి జిల్లాముఖ్యపట్టణమున అనంతపురమున మునసబ్ కోర్టు లేనికారణమున జనులకు చాల అననుకూలముగ నున్నందున వెంటనే అనంతపురమునం దొక మున సపుకోర్టు స్థాపింపవలెనని మదరాసు హైకోర్టువారిని, గవర్నరు మెంటువారిని కోరుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఇండియన్ కేవనల్ కన్వెన్షన్ సభ్యులచే తయారు చేయబడియుండు స్వరాజ్యరట్టుము బిల్లులోని సూత్రముల సీసభవారు ఆమోదించుచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

నోటీసు

చెన్నపురి నైనాబజారులోనున్న నెం 21 రు భవనము నందున్న మా జార్జి టౌను బ్రాంచియందు డాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ., ఎం. బి. టి. సి. ఎమ్. విమగ్ రత్నగారి సలహాను ఆదివారములందు తప్ప తిరుమదినములందు ప్రతిరోజు సాయంత్రము 7 గంటలండి 8 గంటలవరకు పొందవచ్చును. మేనేజరు: ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీలిమిటెడ్, 19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

విరచితమంది

వలచని వీర్యమును గట్టిపరచి మూత్రములోను స్వప్న మందును స్త్రీ ప్రసంగములోను వీర్యవృద్ధిమగుచున్న తత్వణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును నపునకత్వమును పొగొట్టి నూతనయౌవన మొసగి సంతానము కలిగించును. కాళ్ళలాగులు, అతీర్ణము నడుమునొప్పిని రూపుమాపును. యౌవనములకు అమృతము వంటిది. బలహీనులగు స్త్రీలకు మంచి బల మిచ్చును. 20 దినముల మందు 3-0-0. తపాలకర్పణ 0-6-0 మృతరత్నాకరము, 45 బందరు వీధి, మద్రాసు. అ

ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసు

ఉద్యోగులను ఇంగ్లాండునుండి తెప్పించుట

డా॥ యు. రామరావుగారు ఎం. ఎల్. సి. యిట్లు ప్రాయశ్చయపాపము:—తీ కమిషనువారు ఏ తీవ్రతనమున కొరి నను గూడ వి. ఎం. ఎస్. ఉద్యోగములను విలసిల్లి రిజర్వు ఉద్యోగముల వలె నుంచుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్లేటు సెక్రటరీగారు నిశ్చయించుట చాల యాంక్షనము కలిగించుచున్నది. అంతేగాక యిదివరకువలె పోటీపరీక్ష తేసి ఆర్డర్లను బట్టి నిశ్చయించుట గాక ఉద్యోగులను తోచినవారిని నియమించుట. అనగా దేశీయులను చేరనివ్వక అందరిని ఆంగ్లేయులనే నియమించుట. ఇట్టి సమయమున డా॥ లహోకరుగారు భారత కాసనసభలో గావించిన తీర్మానము ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమును వెల్లడిచేసినది. ఇకముందు పదవ ఉద్యోగములకు పోటీ పరీక్షలను ఇంగ్లాండులోను ఇండియాలోను ఒకేసారి చేయవలెనని వారు తీర్మానమునందు నూచించిరి.

ఈ తీర్మానము విప్లవముకొన్నట్లున్నది. ప్రభుత్వము వారిలో రాజీనామము చేసినవారి సభవారిట్లు తీర్మానించినచో వారి కెంతయు ఆశాభంగముకలిగియుండును. చర్చసమయమున బర్గుగారు ప్రభుత్వము తరపున యిట్లు తెప్పనే జెప్పిరి. "తీర్మానము పోటీపరీక్ష చేయగోరుటయే గాక, ఇంగ్లాండు లోను, ఇండియాలోను యొకేసారి చేయ గోరుచున్నది. వి. ఎం. ఎస్. పరీక్షలవలె యివిపరీక్ష లట్లుచేయుటకు వీలుండదు. వి. ఎం. ఎస్. పరీక్షకు స్వానుభవము శిక్షణ యుండవలెను. ఇండియాలో చదువువారికి ఇంగ్లాండులో చదువువారికికలె తగినశిక్షణ యుండదు. ఇంగ్లాండు బోయింగ్విన్ వారు యొక్కవ సమర్థులుగ నుండురు.

ఇంగ్లాండులోను యిక్కడ ఒకేసారి జరుపవలె ననుట గాక, పరీక్షలు యిక్కడ జరుపవలెను. ప్రభుత్వోద్యోగము లన్నింటికి ఇండియాలో పోటీపరీక్షలం దుత్తీర్ణులైనవారినే నియమింపవలెనని గోరెడి దినములు వచ్చినవి. లహోకరుగారు కాసనసభవారు సంకుచితవృత్తితో జూచి, దేశీయులకుగూడ వి. ఎం. ఎస్. పరీక్షల విషయమున తగిన అవకాశము లీయవలెనని చలించిరి. కాని, కేంద్ర ప్రభుత్వములు రెంటిలో ఉద్యోగులను దేశీయులనే నియమింపవలెనని చలంపరైరి.

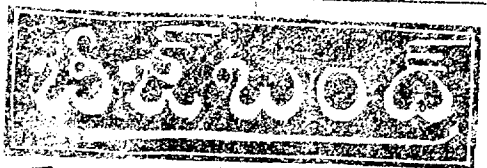
పత్తికసర్వీసు కమిషను నియమించి భారత కాసనసభ తో సంప్రదింపుచు ఇండియా దొరతనమువారి నిబంధనల ప్రకారము ఉద్యోగుల నియమించు అధికార మొసంగవలెను. అందరకు శిక్షణ యొసంగు నవసరము వారికి లేదు. వారి సమర్థతలను పరీక్షించి నియమించురు. ఇండియాలోని చదువువారికి ఇంగ్లాండులో చదువువారివలె శిక్షణబొందుటకు ప్రభుత్వమువారు తగిన అవకాశము లీయకున్నారు. వారికి పరీక్షోధనకు విజ్ఞానాభివృద్ధికి తగిన సదుపాయములు లేవు. వారికి యూరప్రబోధ సౌకర్యములేదు. ఇండియాలో పరీక్షలు తెట్టినచో తగిన ఆధారములను తయారుచేయ ఇండియన్ వెల్ఫేర్ డ్యాలయములకు ప్రాశస్త్యము కలుగును.

అస్సంబ్లివారు యీ తీర్మానము నామోదించుటలో దేశమునకు హాని యొసగునని. ఉద్యోగులను దేశీయుల నియమించు మార్గమునకు ప్రతిబంధకముగ నున్నది.

నక్సన్ దంత మారము:—పల్లె వ్యాధులను పోగొట్టుటకు ఇదియే మంచి ఔషధము. 1 డజను రూ 1-4-0.

టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1, అలంగా త్రవ్వకేటి, తిరువల్లికేటి, మదరాసు.

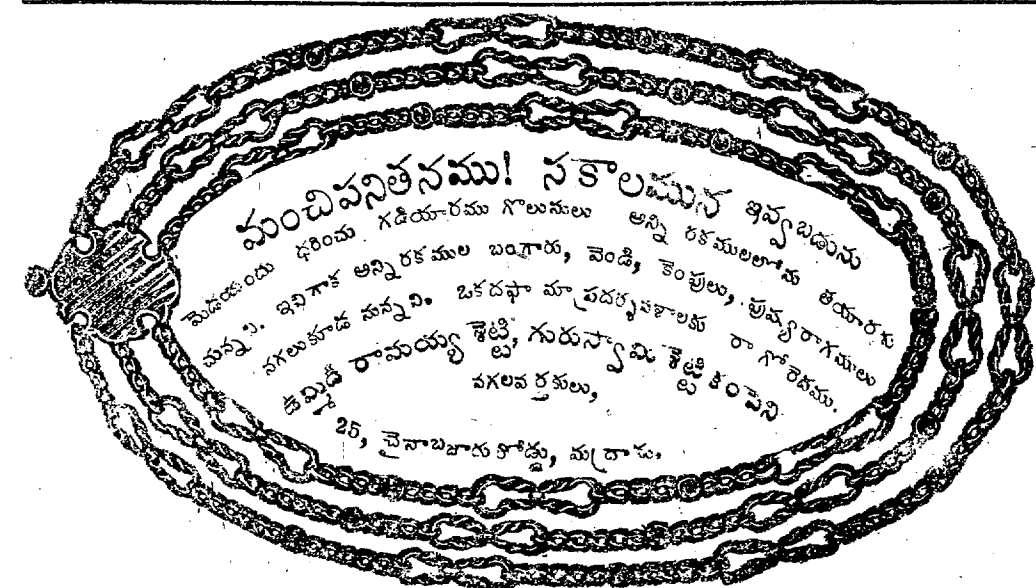

బీజ్ బండ్:—నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టిపరచుటకు లోకప్రసిద్ధి చెందినది. స్వచ్ఛమందుగాని ఘృతముతో గాని వీర్యము స్థిరముననున్న యెడల తక్షణం నిరీపివేయును. ముతలతనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యౌననమొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో, నరములకు బలము నిచ్చి సంతానమును అనుభవింపనట్లు చేసి సంతానం పురుగుజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మూత్రలా సీ 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

టిర్న వెల్ద్యాలమ్, టిర్న వెల్ద్యాలమ్, టిర్న వెల్ద్యాలమ్.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోసన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	1	8	0
సత్యవత్సవాఖ్యానము-పద్యకావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈగ్రంథమును జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య మేని వదల మది జనింపదు.	1	0	0
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	0	4	0
శతకకవుల చరిత్రము-గ్రంథకర్త: పండిత వంగూరి సుబ్బారావుగారు	3	0	0
గాలవఝుమినాటకము 0-12-0 రామదాసునాటకము 0-10-0			
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1-0-0 సంగీత శమంతకమణి ... వెల 0-8-0			
తత్వమచంద్రిక ... వెల 1-0-0 నటీకా ఆస్తిశబ్దచింతామణి 0-12-0			
వృషాధిప శతకము 0-2-6 ఒంటిమిట్ట రఘువీర శతకము 0-2-0			
నర్మేశ్వర శతకము 0-3-0 నారాయణ శతకము 0-3-0			
దేవకీనందన శతకము 0-3-0 కాళహస్తీశ్వర శతకము 0-4-0			
శ్రీరామతారక శతకము 0-3-0 దాశరథి శతకము 0-4-0			
రాష్ట్రభాషా హిందీ ప్రథమపుస్తకము (రామానందశర్మ విరచితము) వెల 3-0-0			
తీలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా॥ సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము) ... 2-4-0			
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది) ... 0-6-0			
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.			

క్రీరబలాత్మకము

ముక్త్యాలరాజుగారు బహుధనము వ్యయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసినారు ఈత్రైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారలకు, పితృప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. నరములకు బలమునుగలిగించి శరీరదౌర్బలమును పెంచుచుండును. చచ్చుబడిన శరీరము గలవారికి, సుఖవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారికి మంచిది. వాతరోగులు అనేకవంది దీనిని నేపించి విముక్తులయినారు. మాయసభవము. పాతవ్యాధులకు గంకటి మందులేదని నమ్మకము గుదిరినది. డాక్టరు కోమనుగారుగూడ మెచ్చుకొన్నారనుటకు బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియబడును. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మాడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాపాతునుబట్టి ఏదికావలసిన వారు దానిని ఆస్పించుకొనవచ్చును. ఔషధము వాడువిధము వందలతో పంపబడును. ఇది వైద్యులవలననే గాక లోపలికి వుమ్మగొనుటకు తెపయోగించును. 7 సార్లు ఆన ర్తితమైనది. 4 అవున్సులు 2-0-0. 21 సారి ఆన ర్తితమయినది 4 అవున్సులు 5-0-0. 101 సారి నవ ర్తితమయినది 1 అవున్సు 8-0-0 4 అవున్సులు 12-0-0 ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమిషను రేట్టు: పోస్టుఖర్చులు వేరు.

అడను:— మేనేజరు, ఆర్డర సాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

గుణములలో శ్రేష్టము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలొ సరసము!!

రాజేశ్వరి

చర్మవ్యాధులకు

బోర కృష్ణబుచ్చ

వజ్రయుధము

మైనపువ్వులు, అన్నిరకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావాలను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్స్, బెజవాడ.

సృంగామలకత్రైలము

సకలరోగములను, శత్రుగములను నివారించును. 6 ఔన్సుల బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-4-0

ఆయుర్వేదభాషా నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుగేంద్రునియందు

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సంఘము

1925 వ సం॥ 1 వ తాకిన లగాయతు
సెప్టెంబరు 15 వరకు జమాఖర్చు.

(ఈ జమాఖర్చు కాకినాడకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
కార్యస్థానము వచ్చినప్పటినుండి)

అయిదుములు	జనులు	యా. ఆ. పై.
పాత కార్యదర్శివద్ద నిల్వ	80	0 0
కార్యస్థానములో నిల్వ	15	9 10
పంచమనిధి నిల్వ	4,046	3 1
శ్రీ. న. వెం. ల. నరసింహారావుగారివద్ద	100	0 0
సభ్యుల చందాలు	33	0 0
పేపర్ల అమ్మకం	6	4 0
డేజీబంధు ఫండు	18	1 0
నూలు చందా 48,000 గజముల ఖరీదు	6	0 0
గాంధీపూజానిధి జను	38	2 9

మొత్తము 4,898 4 8

ఖర్చులు	
కార్యస్థానపు జీతములు	511 0 0
పోస్టేజీ, తేతులు	58 0 8
ప్రేషనరీ	40 2 7
సాదరు	24 3 6

ప్రయాణపు ఖర్చులు	628 6 4
అప్పు	80 12 3
గుడివాడ సేవాశ్రమము విచారణ కమిటీ ఖర్చులు	111 1 6
అడిటరు గు. కామోజీరావుగారికి అడ్వాన్సు	150 0 0
అడిటరు గు. కామోజీరావుగారికి అడ్వాన్సు	30 0 0

పంచమనిధి గ్రాంటులు	
ఆనందనికేతనం	300 0 0
కేవలన్ స్కూలు, బందరు	200 0 0
రఘుదేవపురం	100 0 0
తణుకు జాతీయ విద్యాలయం	300 0 0

	900 0 0
పంచమప్రచారకులకు వేతనములు	260 0 0
ప్రయాణపు ఖర్చులు	76 10 0

	336 10 0
పంచమ ప్రచారం నిమిత్తం మద్దెల, హాక్స్	
యము వగైరా	32 6 0
కార్యస్థానములో నిల్వ	24 0 7
ట్రాజరరవద్ద నిల్వ	2,000 0 0
శ్రీ నం. వెం. ల. నరసింహారావుగారివద్ద నిల్వ	100 0 0
మొత్తము	4,897 4 8

మండపాక రంగయ్య,

కార్యదర్శి.

మంచి మాగానిభూమి

అమ బదును

పులిగడ్డ ప్రాజెక్టులోని సాలెంపాలెం

గ్రామంలో నా తాలూకా సుప్రసన్నమైన

మాగాని య 24-32 ట్లు భూమిని విక్రయించ

దలచినాను. ఇందులో య 19-61 శేరిభూమి

యన్నూ, మిగతా య 4-70 ట్లు మామూలు

పల్లం యాభామున్నూ అయియున్నది. శేరి

భూమి ఏకభండము పెద్ద కాలువకు అంటి

యున్నది. 6 అంగుళములతూము భూమిమధ్య

నున్నది. మురుగునీరు పోవుటకు వసతులు

గలవు. యానాంభూమికూడా అన్ని సౌకర్య

ములు కలిగియున్నది. ప్రతివత్సరము య 1 కి

15 బస్తాలకుపైగా ఫలించుచున్నది.

కోట వెంకటాచలం, మొలూసాదారు

తాలూకా ఆఫీసులోడు, తెలవది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యస్థానముయొక్క
1925 సం॥ 1 వ జనవరివరకు నిలువలు
వరకు జమాఖర్చుపట్టిక

(కాకినాడ)

1925 సం॥ 1 వ జనవరివరకు నిలువలు

కార్యస్థానములో నిల్వ	389-7-10
అధ్యక్షులవద్ద నిల్వ	1,000-0-0
కోశాధిపతివద్ద నిల్వ	2,046-3-1

శ్రీ న వెం ల నరసింహారావు	
గారివద్ద నిలువ	100-0-0

1. తూర్పు కృష్ణాజిల్లా సంఘమునుండి	
పూజానిధి జను	220-0-0

2. పూజానిధి రాష్ట్ర సంఘమునకు	
పంపినది.	2,588-2-9

3. శ్రీ భా నుబ్బరామయ్యగారి	
బిల్లు దాఖలా జను	30-0-0

4. శ్రీ గునుపూడి కామోజీరావుగారి	
జను	55-12-6

5. సభ్యుల చందాలు	76-0-0
------------------	--------

6. అస్పృశ్యత నివారణసంఘ కార్య	
దర్శిగారివద్ద పంచమనిధి జను	145-4-6

7. ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్సువారి	
బిల్లుల దాఖలా జను	60-6-0

8. స్వరాజ్య ప్రెస్సువారి బిల్లులు	
దాఖలా జను	185-12-6

9. డేజీబంధుదాన్ మిమోరియల్	
ఫండు	18-1-0

10. ప గోదావరి జిల్లా సంఘమునుండి	
నూలు చందా 48,000 గజములకు	

గానా పంపిన సొమ్ము	6-0-0
-------------------	-------

11. పోస్టేజీ, తేతులు	84-12-3
----------------------	---------

12. ప్రేషనరీ	51-13-7
--------------	---------

13. పాతపేపర్ల అమ్మకం బాబకు	
జను	6-4-0

14. కార్యస్థానముననుండువారివేతనములు	1,058-0-0
------------------------------------	-----------

15. మిసిలేనియస్.	81-10-3
------------------	---------

16. ప్రయాణపు ఖర్చులు	358-3-0
----------------------	---------

17. అప్పు ఖర్చులు.	307-4-0
--------------------	---------

18. సహాయ కార్యదర్శి శ్రీ వేలూరు సత్య	
నారాయణగారు పేకి కాపురస్థులకు	

అప్పుక్రింద ఇచ్చినది.	12-0-0
-----------------------	--------

19. పంచమనిధినుండి సహాయము :-	
-----------------------------	--

(1) కేవలన్ స్కూలు, బందరు	200-0-0
--------------------------	---------

(2) రఘుదేవపురం, రాజమండ్రి తాలూకా	100-0-0
----------------------------------	---------

(3) ఆనందనికేతనము, రాజమండ్రి ప్రవరము	700-0-0
-------------------------------------	---------

(4) సత్యాగ్రహశ్రమము పల్లిపాడు	113-0-0
-------------------------------	---------

(5) గొల్లపాలెం పాతకాల విశాఖపట్నంజిల్లా	100-0-0
--	---------

(6) జాతీయవిద్యాలయము, తణుకు	300-0-0
----------------------------	---------

(7) పంచమప్రచారం నిమిత్తం,	
మద్దెల, హాక్స్ నియం వగైరా	32-6-0

(8) పంచమప్రచారకుల వేతనములు	172-0-0
----------------------------	---------

(9) పంచమప్రచారకుల ప్రయాణపు ఖర్చులు	38-0-0
------------------------------------	--------

20. రంగులపరిశ్రమపాతకాల, బందరు	220-0-0
-------------------------------	---------

21. డేజీబంధులకు	210-0-0
-----------------	---------

22. డేజీబంధులకు వాఫసు	15-0-0
-----------------------	--------

23. డేజీబంధులకు అడ్వాన్సు	2-6-0
---------------------------	-------

24. హిందీ ప్రచారం నిమిత్తం	100-0-0
----------------------------	---------

25. శ్రీ కుసుమ ధర్మన్నగారికి	
ప్రయాణపు ఖర్చులక్రింద అడ్వాన్సు	40-0-0

26. శ్రీ మునుగంటి వెంకట్రావుగారికి గుడివాడ	
సేవాశ్రమముయొక్క కమిటీ ప్రయాణమునకు	100-0-0
కార్యస్థానములో నిల్వ	29-15-1
కోశాధిపతిగారివద్ద పంచమనిధినిల్వ	2,300-0-0
శ్రీ వెం ల నరసింహారావుగారివద్ద నిల్వ	100-0-0
	6,827-6-2
	6,827-6-2

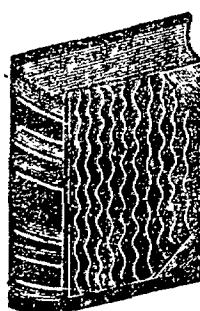
మండపాక రంగయ్య,

కార్యదర్శి,

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము, కాకినాడ.

చదువ చదువ సంతోషించెదరు ! నీకు కావలసినదియు,
నీవు చూడవలసినదియు చాలాలోబలు పెడికిన శాస్త్రమిదియే.

శ్రీరమర్ శాస్త్రము

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి ప్రాచీనమైన శాస్త్రము ఇదివరకు యెవరివల్లన బహి
రంగముగా ప్రచురింపబడలేదు.
దీనిలో శ్రీ పురుష లక్షణములును
వారియొక్క ఆవయవము విలక్షణ
ములు శృంగార రహస్యములును.
మొగ ఆడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివర
ములును, పూర్వము మహాముఖులు
మర్మముగా వ్రాసిపెట్టినపుస్తకమును
చక్కగా 64 వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము.
ధర రూ. 1-0-0 పి. పి. చార్జీ 7 అణాలు. ఎం. ఎస్. సరస్వతి
అందు కంపెనీ, నెం. 9, ఆరుముగంపిడి, మదరాసు.

ఆరోగ్యపారిశుధ్య గ్రంథములు

పారిశుధ్యమునుగూర్చి పామరజనులకు బోధించుటకు దీ
క్షుబాని ప్రచార మొనరింపుడు. డాక్టరు యు. రామారావు,
(ఎం.ఎల్.సి.ఎఫ్.ఎం.యూ.) గారు వ్రాసిన ఈవిధువ శిక్షాగ్రాహ
బడిన గ్రంథము లీవిషయమున చాల నుపకరించును.

ఆరోగ్యోపన్యాసములకు శ్రేష్ఠమైన సహాయక
గ్రంథములు

ఆరోగ్యోపన్యాస గ్రంథావళి ఆంధ్ర, ద్రవిడ, ఆంగ్ల
భాషలలో ముద్రింపబడెను.

1. ఇండ్లు-ఆరోగ్యము	అణాలు 2
2. డాక్టరు వచ్చులోపల ఏమి చేయవలెను	2
3. పాతకాలలో ఆరోగ్యశాస్త్రము, (హైజిన్)	4
4. జలము-ఆరోగ్యము	2
5. గాలి-ఆరోగ్యము	2
6. ఆరోగ్యము-వ్యాధులు	2
7. నిరోధింపబడదగిన వ్యాధులు	2
8. క్రిములను వ్యాపింపజేయు సామాన్యవ్యాధులు	2
9. పాలు-ఆరోగ్యము	2
10. బ్రాంది సారాయి (అల్కహాల్) త్రాగుటవలన	
కలుగు అపాయము.	2
11. తనకేరీరమునకు సంబంధించిన ఆరోగ్యశాస్త్రము	4
12. ఇంటిలో ఉపచర్య	8
13. ఆహారము-ఆరోగ్యము	2

ఎవరికైన అపాయము కలిగినపుడు వెంటనే ప్రథమ చి
కిత్స చేయుపద్ధతి. ఆంధ్ర, ద్రవిడ, కన్నాటక, మళయాళ, ఆంగ్ల
భాషలలో ముద్రింపబడెను. అణాలు 12.
ఈగ్రంథములు దొరకు లావు:-

శ్రీ కృష్ణను బ్రదర్సు,

పోస్టుబాక్సు, 166 చెన్నపట్టణము.

రత్న పురుష తేహ్యం

శుక్లనక్షత్రమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతతే
హ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనక్షత్రమైనను పారదోలు
నని అనేకులు కొనియాడినారు. మేహమువల్ల వచ్చినదగు,
మాత్రోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీరు 3-4-0.

(క్రవ్యాధి)

1963

అజీర్ణమునుపోగొట్టి అన్నమరుగునట్లు చేయుటయే గాక
మంచిజీవరాగ్ని కలుగజేయును. తులం 1 కి రు 1-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా (రాయవరం)

ప్రతాపక స్మారిమాతలు

మిక్కిలిపూతును సువాసనగలవి. తాం
బూలుములోగాని విడిగా గాని 1-2 ముత్ర
లను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి రుచికరముగా
నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువ,
జలుబు, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా,
ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును.
పతి గృహముం రుండవలెను. వి.పి. అ. 6.
250 ముత్రల నీ|| 0-4-0. డబ్బీన్ నీ|| 2. 8-0
పి. సి. పి. అందు కో,

8851-1 ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

అమృతాంజనం

594

విజ్ఞాపన

మహాబాగా 25 సం॥ ల నుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండునంత తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆచరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సింగపూర్, మలయా, ఫిలిపిన్స్, ఇండోనేషియా మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆచరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (అమృతాంజనం కస్తూరిమాత్రం) వంటివిలు, బాలెంతలు, పదును వారు, ముసలివారు, వారు వీరనశీల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్త కీలములు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రకృతిలయిండ్లు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, తీర్చించిన శ్లేథములు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకాసము, పల్మోనొసిస్, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూయెంజా, టైఫు, జ్వరములు మొదలగు హ్యూమన్, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణమును. నలు రెక్కిలనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకువేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలగుల బుడ్డి 1-8 ధర 0-4-0. పొట్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పొట్టుఖర్చుతో ర్పు. 1-8-0. 12 బుడ్ల ర్పు. 2-18-0 25 బుడ్ల ర్పు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిధానమునకు వ్రాయుడు.
అయ్యర్లదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుత శాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిస్టర్డ్)

కామినియా నూనె ప్రసిద్ధి కెక్కిన వస్తువులే శాస్త్రీయ ముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదలగు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదివరలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండా కాపాడును, చుండు మొదలగు నానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండా కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టువలె, నృదువుగాను, అంచుగాను పెంచును. అంతేమీ గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెదడునకు చల్లదనమును కలిగించి శుఖము నిచ్చును. ఇన్ని మంచిగుణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రక్షణదాము. దానియొక్క ఆధిక్యమునకుగాను, చెప్పపురి ప్రదర్శనములోను, డిస్టామా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

తిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎఫ్.స్టా. 3 బుడ్లు ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎఫ్.స్టా. వై కామినియా నూనె ప్రతిన ర్కునివద్దను, వట్టాములయందును, పల్లెలలోను విక్రయింపబడును. లేకన్న సోల్ యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 బ్రామ్లమనీడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

అటోమిక్ బహారుకు వ్రాయుడు.

అటోమిక్ బహారు అత్తరు. లప్పిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. ఇది సువాసన ద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును. కొన్ని ముక్కలను మీ చేతి కుమారునిగాద చర్మనయెడల కనునీయమైన సువాసన అన్ని దిశలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క ఆధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రదర్శనములో బంగారు పతకమును బహునెను.
1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర ర్పు 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్డి ధర ర్పు 0-12-0
1/4 అవున్సు బుడ్డి ధర ర్పు 1-4-0 | 2. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0
సోల్ యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బ్రామ్లమనీడు, బొంబాయి.

అగ్ని క్రీడ (బాణసంచా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఉపోద్ఘాతము బాణసంచా చేతులలో బాగ్ర త్ర, తుపాకీ మందు, బాణసంచాలోని వస్తువులు. దేశవాళీ బాణసంచా ఇంగ్లీషు బాణసంచా రంగురంగుల వెన్నునుద్దలు, ఆకాశబాణములు, వత్తెలు, తారానువ్వులు, పేకలు, చిచ్చుబుడ్లు, చక్రబాణములు పొర్లుపైదు, బంగారువాన; వెండివాన, నెమలిపించ, పాముల కట్ట, రంగులనుత్తబులు, అక్షరముల చిత్రములు, అవుట్టు, గుండ్ల నీటుబాణసంచా భోగిమంటలు మొదలగునవి.
మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

అయ్యర్ల దావధ రత్నా కరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము

కొద్దిరోజులువరకు వెల 8-0-0.

2046

శ్రీ పాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి

ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రల డబ్బీ వెల రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్షకపుష్టియు సరముల పటుత్వమును కారణములు. రక్షకపుష్టి మంచి ఆరోగ్య మునకు మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగశరీర వ్యాయామమువల నను జీ రేంద్రియత్వమువలనను గలుగును.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

ప్రపంచమందు అంతటను మంచిస్వాగతము

"కామశాస్త్రమునకు" గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము, ఆభివృద్ధి మొదలగు వాటినిసరించి సలహా యిచ్చు గ్రంథము. 150 పుటలు గలది. మీ వద్ద లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు. ఇది ఉచితముగా తపాల్ ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసిన వారు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయును.

ఆతంకనిగ్రహ బౌద్ధశాల,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మాన సోల్లా సినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలగులభము! (పోట్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) సుఖమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి పైతృకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్వాదము, అభిచి, అపురింతలు, అగ్ని మాంద్యము, అశిశాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలమును, విక్రము, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వేర్లు, అనులు మొదలగునానియందు గలిగిడి నొప్పలను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల బౌద్ధ మగులచేతను సరమహాంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:- (1078)

అయ్యర్ల ద వైద్యనిలయం,

పోస్టు విడుమోలు, ఎలకుర్రు. కృష్ణాజిల్లా.